

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 13, LETO: XXVIII

JESENICE, DNE 5. APRILA 1979

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

ALI JE INFORMACIJA »GORENJE-VARSTROJ« LENDAVA O NAMERAVANI INVESTICIJI V SKLADU S SPREJETIMI STALIŠČI CK ZKJ IN CK ZKS?

Na televizijskem dnevniku 2. aprila in v Delu 3. aprila sta bili objavljeni informaciji za javnost, po kateri naj bi železarna Jesenice brezobzirno branila svoj položaj na tržišču dodatnega materiala za varjenje jekla in barvnih kovin. Ker sta informaciji zelo podobni, če ne enaki, bi naš odgovor osredotočili na bistvena vprašanja, oziroma obtožbe s katerimi se dokazuje, da železarna Jesenice pri obrambi svojega obstoječega položaja zanemara celo samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje, da ignorira republiško gospodarsko zbornico kot mesto za sporazumevanje in dogovarjanje in celo namig, da nima razumevanja za politiko razvoja nezadostno razvitih področij.

Bratci članka oziroma poslušalci TV dnevnika so bili obremenjeni tudi z raznimi »strokovnimi argumenti«, ki naj bi imeli pomembno mesto v tej »principelni obsodbi«. Čeprav nas je ta informacija hudo prizadela zaradi svoje neprincipelnosti, nestrokovnosti pa celo podlitosti, se v našem odgovoru opredelimo za načelno pravico izhajajočo iz že sprejetih stališč družbenopolitičnih organizacij zlasti na področju investicij.

Po navedenih informacijah naj bi »Gorenje-Varstroj«, Lendava razvil proizvodnjo elektrod posebne ali

specialne vrste, ki jih v železarni Jesenice ne izdelujemo. Ob tem je navržena danes zelo prisotna

teza, da bi s tem ublažili devizni primanjkljaj, ki je nam vsem dobro znan. Takoj za tem se navaja izvoz teh specialnih vrst elektrod na zahodnoevropsko tržišče, to je s konvertibilnim plačevanjem pri čemer se omenja naša železarna, »ki svoj veliki izvoz usmerja na zahodnoevropska tržišča«. Pa pogledimo kaj povedo dejstva.

Železarna Jesenice ima res 40-letno proizvodno tradicijo izdelave

(Nadaljevanje na 2. strani)

NA KONTO LIVU VLITE PRVE GREDICE

V petek, 30. marca, je bil delno vlit prvi sarž na novi napravi za kontinuirno vlivanje gredic v naši železarni. S tem je narejen velik korak k osvajanju nove tehnologije in proizvodnje v TOZD Jeklarna. V železarni Jesenice s tem zaključujemo za to obdobje tehnološkega razvoja našo najvažnejšo investicijo.

Tehnologija kontinuirnega vlivanja se je v zadnjem desetletju močno izpopolnila in omogoča vlivanje

tudi kvalitetnih jekel. Vse jeklarne v svetu prehajajo na ta način proizvodnje jekla in izdelovalci naprav za kontinuirno vlivanje imajo polno dela in zadosti naročil še za nove naprave.

Z izpolnjevanjem tehnologije so naprave za kontinuirno vlivanje postale sposobne za vlivanje večine kvalitetnih jekel iz našega proizvodnega programa in s tem je postala zrela že stara ideja za zgraditev take naprave tudi v naši železarni.

Gradnjo smo pričeli v avgustu leta 1977 z rušenjem rak, zahodnega dela stare valjarne žice in vzhodnega dela jeklolarne. Z velikimi težavami smo gradbišče z južne strani vrnili v obstoječo in obratujočo jeklarno, v delujoče tehnološke energetske in transportne sisteme.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZA VEČJI RAZMAH INVENTIVNE IN RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI V ZDRUŽENEM DELU

Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice je v petek, 30. marca organiziralo društveni večer, na katerem so spregovorili o problematiki novatorstva in o popularizaciji inventivne dejavnosti v jeseniški občini, ogledali pa so si tudi nekaj barvnih diapozitivov iz zadnje ekskurzije članov društva v Sovjetsko zvezo in nekaj novatorskih eksponatov.

Od čez 200 članov društva je bilo navzočih le okrog 30, od številnih vabljenih predstavnikov iz organizacij združenega dela in občine pa le predstavnik občinskega komiteja ZKS Jesenice Tone Pintar in predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne Štefan Ščerbic, kar najbolj nazorno kaže odnos do te za ekonomski in družbeni napredek pomembne dejavnosti. Zato je bila

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZMOGLJIVOSTI ČRNE METALURGIJE DO LETA 1980 IN DALJE

Izgradnja proizvodnih zmogljivosti v črni metalurgiji do leta 1980 je regulirana s srednjeročnim planom, ki zajema obdobje petih let, definirana pa je v družbenem planu Jugoslavije za obdobje 1976 do 1980, kakor tudi z dogovorom o osnovah družbenega plana Jugoslavije za razvoj črne metalurgije v obdobju 1976 — 1980, ki so ga podpisale socialistične republike in socialistične avtonomne pokrajine.

Družbeni plan Jugoslavije za obdobje 1976 — 1980, ki je naš šesti petletni plan, je bil sprejet v obdobju, ki označuje prehod v novo etapo družbenega in ekonomskega razvoja, zasnovanega na novi ustavi SFRJ in ustavih republik in pokrajin. Gledano s tega stališča ima plan svoje posebnosti, ker izraža osnovne zna-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Sodelavec v žičarni

STALNO IZOBRAŽEVANJE IN DVIGOVANJE KULTURNE RAVNI DELAVCEV

Vse bolj očitno postaja, da si brez stalnega izobraževanja in dvigovanja kulturne ravni delavcev ne moremo več zamljati niti povečevanja produktivnosti dela, niti kvalitetnega samoupravljanja. To sta dva bistvena dejavnika nadaljnega razvoja socialistične družbe, ki ni dovolj, da sta le verbalno prisotna, temveč morata odgovorno vstopati v vsakodnevno prakso in življenje. Izobraževanje, ki mora biti usklajeno s kadrovskimi potrebami temeljnih organizacij združenega dela in z razvojem sodobne znanosti, tehnike in kulture.

Ne bi mogli reči, da doslej na tem področju v Železarni ni bilo ustreznih, bolj ali manj načrtnih prizadevanj. Načrtnih bolj v pogledu štipendiranja za redno izobraževanje in za izobraževanje ob delu, manj pa na področju usposabljanja delavcev za opravljanje delovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih nalog. Nedvomno pa zavestno prizadevanje za stalno povečevanje produktivnosti dela, kot edine osnove celotnega gospodarskega vzpona, zahteva široko uporabo in izkoriščanje sodobnega znanja, znanstvenih; tehničnih in tehnoloških dosežkov, ki pa jo je moč doseči le z višjo ravni teoretične in praktične usposobljenosti delavcev. Kot bistveni dejavniki napredka morajo zato postati ti elementi sestavnih del samoupravnega načrtovanja kadrov in vzgojno-izobraževalnih potreb tako za srednjeročno kot dolgoročno obdobje.

Na drugi strani pa bi se morali zavedati, da če hočemo doseči in to moramo, ker nas k temu obvezuje ustava in zakon o združenem delu, da bodo delavci še bolj neposredno in več vplivali na odločanje v institucijah političnega sistema in da bodo čim bolj aktivno in odgovorno sodelovali v procesu upravljanja s celotnim združenim delom, da je potrebna organizirana aktivnost za stalno izobraževanje in dvigovanje kulturne ravni delavcev. Današnja stopnja socialističnega samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov zahtevata ne le vedno bolj demokratične opredelitve, temveč tudi poglobljene znanstvene in strokovne opredelitve posameznih vprašanj iz vsakodnevnih praks.

Na čelu vseh teh prizadevanj se morajo postaviti osnovne organizacijske zveze sindikatov v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti in se zavzemati za usposabljanje delavcev in strokovnih služb, za vodenje celovite kadrovske in izobraževalne politike, za načrtovanje potreb, vsebine in organizacije izobraževanja.

»SAMO ŠOLE NAJ NAM NE MEČEJO V OBRAZ«

Pričevanje delavk v TOZD Elektrode v naši železarni je osupljivo. Nič manj kot oglušujoč ropot v rezalnici med stroji. Če se hočeš pogovarjati z delavkami, moraš vpiti na ves glas. Redke so med njimi, ki zdrave dočakajo pokoj. Osebnih dohodkov pa globoko pod slovenskim povprečjem. Vsi delavci TOZD Elektrode se tega zavedajo, vsak bi rad, da bi se že nekaj ukrenilo, premaknilo, toda vrednotenje del in nalog gre silno počasi, delavke pa delajo še kar naprej po starem: po ocenah bivših delovnih mest...

»V naši temeljni organizaciji nas je 250 zaposlenih,« pravi tovariš Stojan, vodja TOZD, »od teh imamo 170 zaposlenih žensk. V povprečju so pod osnovnošolsko izobrazbo. Seveda je razumljivo, da se ne morejo ob svojem delu doma izobraževati. Nenehno se trudimo, da bi delavkam olajšali delovne pogoje. Delno nam uspeva: ukinitve nočne dneve, posodabljanje novih linij z avtomatiko. Zlata bi bila vredna pakirna naprava, toda drago investicijo ni podprla banka. Potreba po ženski

delovni sili je zelo velika, žal pa smo jih od 100 zadnjikrat lahko sprejeli samo 12. Starejšim delavkam smo tako omogočili boljše pogoje na novih strojih.«

V obratu rezalnica in oplaščevalnica tako buči, da še sam sebe ne slišiš. Z delavko Miro Graž, rezalko elektrod, sem se umaknil v pisarno. Sprva ji je bilo malce nerodno začeti, ko pa je bila ob njej sodelavka iz sindikata, je povedala:

(Nadaljevanje na 3. strani)

V TOZD HVB NOV POMEMBEN USPEH

Delavci TOZD Hladna valjarstva Bela so v skupni proizvodnji in odpremi v mesecu marcu dosegli nov pomemben uspeh. Prvič v svojem delovanju so presegli doslej magično mejo 8.000 ton proizvodnje in odpreme.

Tudi skupen plan za prvo tromesečje je količinsko v celoti dosežen.

Seveda pa rezultat ni enak v pogledu asortiment-skega izpolnjevanja plana, zaradi pomanjkanja ustreznega vložka.

Delavcem ob teh rezultatih izrekamo polno priznanje in čestitke.

Vodstvo TOZD HV Bela

ALI JE INFORMACIJA »GORENJE-VARSTROJ« LENDAVA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kadrovska politika, ki smo jo v jeseniški občini opredelili v družbenem dogovoru o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini in ki zajema celoten proces idejnopolitičnega in strokovnega usposabljanja do evidentiranja oziroma kandidiranja in izbiranja ljudi za določena dela oziroma naloge izhaja iz interesov in ciljev delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in iz praktičnih nalog pri graditvi socialističnega samoupravljanja. Pri tem še posebno pozornost velja kadrom za najodgovornejše funkcije v telesih družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih skupnostih, v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, krajevnih skupnostih, družbenih organizacijah in društvih ter v vseh drugih organizacijah in skupnostih.

Pri razredno opredeljeni kadrovske politiki je zlasti treba upoštevati, da kandidati s svojim delom dokazujejo idejnopolitično opredeljenost za socializem, za uresničitev zgodovinskih interesov delavskega razreda, za razvijanje samoupravne socialistične demokracije ter delegatskega sistema, da aktivno sodelujejo pri uveljavljanju samoupravne organiziranosti združenega dela; da imajo pozitiven odnos do pridobitve NOV in socialistične revolucije, krepitve in razvijanja bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, politike aktivne in miroljubne koeksistence in politike neuvrščenosti, uresničevanja koncepta SLO in družbene samozastite; da uživajo v svojih delovnih okoljih ugled in zaupanje, da se zavzemajo za uresničevanje interesov delovnih ljudi oziroma da so na podlagi meril in pooblastil sposobni te interese širše usklajevati in povezovati, da so že s svojo dosedanjim družbenopolitično in strokovno usposobljenostjo in uspešnim delom dokazali svoje sposobnosti in znanje ter ustvarjalno zavzetost pri graditvi socialističnega samoupravnega sistema, da so zgledni in uspešni delavci in občani v svojem delovnem in življenjskem okolju in da odgovorno izpolnjujejo sprejete naloge. (Iz predloga družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji.)

LASTNOSTI OSEBNOSTI LAHKO VPLIVAJO NA POTEK RAZVOJA, TAKO DA GA POSPEŠUJEJO ALI ZAVIRAJO

K taki zelo konkretni in nedvoumni kadrovske politiki ni kaj dodati, kajti že Marx je opozarjal in poudarjal, da osebnostne lastnosti lahko vplivajo na potek razvoja, tako da ga pospešujejo ali zavirajo. Seveda pa je moč tega vpliva odvisna od družbene moči oziroma družbene vloge, ki jo opravlja konkretna osebnost. No in ker v našem razmišljanju govorimo o kadrih za opravljanje najodgovornejših nalog in funkcij, potem je ta pospeševalna ali zaviralna vloga posamezne osebnosti lahko zelo močna oziroma pomembna. Zato je v načelih za izbiro takih kadrov poudarjeno, da morajo s svojim delom v konkretni socialistični samoupravni praksi dokazovati svojo pripadnost zgodovinskim interesom delavskega razreda in to ne le z besedičenjem, temveč s konkretnim vsakodnevnim bojem za uresničevanje interesov in ciljev delavskega razreda, to je z bojem za osvoboditev človeka in dela.

Najbrž ni potrebno posebej poudarjati, če izhajamo iz naše konkretne prakse v Železnici ali v občini, da imamo še primere delavcev, ki opravljajo najodgovornejše naloge in funkcije z dosti pasivnim odnosom ali pa je njihov odnos preveč neopredeljen ali nezavzet, še več pa takih, ki jih je polna usta socializma, v praktičnih, vsakodnevnih bitkah pa niso ustvarjalno prisotni, čeprav so bili na ta mesta izbrani že po sprejemu družbenega dogovora o načelih izvajanja kadrovske politike v občini. Za te trditve bi lahko poiskali dokaze v vsakodnevnih praksi, v zaostajanju pri uresničevanju najbistvenejših določil zakona o združenem delu, v prepočasnem uresničevanju krajevnih samouprav, v odstopanju od planiranih obveznosti in v razvoju na drugih področjih. In če k temu dodamo še prejšnje trditve, da imajo taki delavci zelo pomembno vlogo pri pospeševanju pa tudi zaviranju družbenega razvoja s svojim delovnim, prizadetim ali neopredeljenim in nezavzetim odnosom, potem nam je slika še popolnejša. Če to izrazimo konkretno, potem to pomeni, da taki delavci že s svojim pasivnim in nezavzetim odnosom, na primer, zaviralno vplivajo na nadaljnji razvoj delegatskega sistema.

Lenin je na primeru Stalina poudaril izredno pomembnost lastnosti osebnosti, ki ima najodgovornejše naloge in funkcije v družbi. Tovarišem je namreč predlagal, da naj Stalina ne imenujejo za generalnega sekretarja, ker je preveč grob, premalo strpen in lojalen, premalo vpluden in pozoren do tovarišev in preveč kapriciozen. To je le en dokaz več, ki se je še kako potrdil v življenjski praksi, kako pomembne so lastnosti osebnosti, ki jih izbiramo za najodgovornejše naloge in funkcije v vseh rednih in v ta okvir sodijo tudi posamezni primeri iz naše vsakodnevne prakse, da kandidat že pri izbiri nosi v sebi kalbi birokratizma, to je lastnosti karizmatična, stremušva in pehanja za privilegiji ali pa te lastnosti pokaže kasneje.

Obravnavana načela za izbiro kadrov za najodgovornejše naloge in funkcije v telesih družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih skupnostih, v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih, družbenih organizacijah in društvih ter v vseh drugih organizacijah in skupnostih, ob navedenih negativnih primerih, poudarjajo veliko odgovornost družbenopolitičnih organizacij v krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih delovnih skupnostih, ki morajo po družbenem dogovoru o predvidenem kandidatu dati ustrezno mnenje. V mnogih primerih namreč dosedanja praksa kaže, da so bile te ocene dokaj formalne, z navajanjem različnih funkcij, ki jih je ali jih kandidat opravlja, njegova pripadnost socialističnemu samoupravljanju ali pa zelo načelno, da kandidat ima družbenopolitično in moralno etične kvalitete. Če k temu pristojemo še različne druge vplive in kompromise, potem nam mora biti jasno, kako neodgovorno smo se lotevali tega, za naš družbeni razvoj izredno pomembnega vprašanja.

Obravnavana vprašanja poudarjajo zahtevo po večjih prizadevanjih pri podružbljanju kadrovske politike, veliko družbeno odgovornost pri izbiri takih kadrov, kakor tudi na pomen lastnosti osebnosti, ki jih izbiramo za opravljanje najodgovornejših nalog in funkcij, za nadaljnji družbeni razvoj. Če bomo tako ravnali v vsakodnevnih praksi, potem bomo imeli vedno manj tudi zaviralnih elementov v našem socialističnem samoupravnem razvoju.

dodajnih materialov, toda ona je na jugoslovanskem in slovenskem tržišču bolj znana kot proizvajalka izredno bogate asortimentske strukture, ki danes vsebuje okrog 100 grup varilnih dodatnih materialov, skoraj za vse vrste varjenja, v katerih imajo že dolgo vrsto let specialne elektrode pomembno mesto. Licenčna pogodba sklenjena z znano firmo Oerlikon iz Švice ima za cilj, da ravnajo pri specialnih elektrodah maksimalno razvijemo proizvodni program tako, da smo danes in v daljši bodočnosti sposobni pokrivati potrebe domačega tržišča.

Železarna Jesenice je svoj bogat proizvodni program razvila z lastnim raziskovalnim delom in znanjem. Naši dodatni materiali imajo vrsto priznanj in so testirani tako pri domačih kot tudi v tujih registriranih in ustanovah: Lloyd's Register of Shipping, Bureau Veritas, American Bureau of Shipping, Det Norske Veritas, Germanischer Lloyd, Jugoslovanski register brodov, Zajednica jugoslovanskih železnica itd. Dejstvo je, da je naš dodatni material namenjen ladjedelništvu in nima nadomestila tako med ostalimi domačimi kot tudi tujimi proizvajalci. Po oceni varilnih tehnikov ladjedelništva je kvaliteta tega materiala po varilskih parametrih nenadomestljiva za vrsto let.

Res je, da uradna statistika izkazuje določen uvoz dodatnih materialov, pri čemer je uvoz jeklenih elektrod od leta 1971 do devetega meseca lanskega leta znašal v povprečju 600 ton letno. Res je tudi to, da so bile nekatere majhne količine elektrod za varjenje trdih in barvnih kovin uvožene, toda vsi ti primeri predstavljajo sorazmerno veliko število specifično izdelanih materialov, ki pa se jih iz kriterija rentabilnosti in ekonomičnosti ne izplača izdelovati kar je tudi splošno načelo, znano v svetu in pri nas. Razen teh majhnih količin zasledimo tudi uvoz dodatnih materialov masovne porabe, ki so v večini primerov normalen pogoj dobaviteljev investicijske opreme, ki pogosto varjenje z lastnimi dodatnimi materiali. Med temi pogosto zasledimo primere v morskem ladjedelništvu, ki je skoraj v celoti orientirano na izvozna tržišča.

Takšni in podobni podatki ne morejo biti osnova za resno in preudarno investicijo in pri tem želimo, da slišimo mnjenja strokovnjakov in specialistov. Iz ekonomsko-tehnične obrazložitve (k vlogi za izdajo mnenja o uvozu opreme za proizvodnjo in tehnološki program) »Gorenje-Varstroj« je jasno razvidna orientacija na proizvodnjo celotne asortimentske strukture dodatnih materialov in ne samo specialnih vrst: oplasčene elektrode, žice za varjenje v zaščitni atmosferi ter polnjeno žico. Tudi podatki licitacije objavljene v Uradnem listu SFRJ z dne 19. 1. 1979 o nabavi opreme za »Gorenje-Varstroj« potrjujejo to trditev, ki je podana v omenjenem materialu Gospodarske zbornice Slovenije.

V železnici Jesenice je bil na pobudo izvršnega sveta lendavske in soglasja jeseniške občine sklican seštanek 7. marca. Čeprav je bila pobuda na strani izvršnega sveta skupščine občine Lendava, je razprava potekala tako, da praktično ni bilo moč sestaviti skupnih zaključkov. Že uvodom o predstavnikih »Gorenje-Varstroja«, Lendava izjavila, da ne prihajajo po nobeno dovoljenje pa tudi ne po mnenje in da celo v prvih letih ne vidijo možnosti sodelovanja. Te trditve so zapisniško dokumentirane ob prisotnosti predstavnikov obeh občin. Predstavniki naše železarnice niso dobili niti iskane informacije licenčne povezave, da bi lahko nudili možno obliko sodelovanja. Odklonilno stališče je bilo tudi pri predstavitvi rezultatov večkratno izdelanih tržnih analiz dodatnih materialov in se je dobil vtis, da je investicija »Gorenje-Varstroj« iz Lendave dejstvo o katerem ni moč več razpravljati.

Glede na kritiko, da železarna Jesenice skuša razrešiti problem mimo Gospodarske zbornice Slovenije nas ravno tako preseneča, ker je ta informacija popolnoma neresnična, kajti v gospodarski zbornici je v teku dogovorjena aktivnost, da bi se v njej našla skupna rešitev. Izvršni odbor splošnega združenja črne in barvaste metalurgije in livarn Slovenije je na svojem sestanku dne 29. marca letos pod točko 3 (investicijski program »Gorenje-Varstroj« za dodatne materiale) to obravnaval. Pobudo za ta seštanek je dala naša železarna s svojim dopisom naslovljenim na Gospodarsko zbornico Slovenije z dne 2. marca 1979. Na tem sestanku je bila dogovorjena skupna aktivnost zainteresiranih in sicer: Impol Slovenska Bistrica, Gorenje-Varstroj, Železarna Jesenice ter Zavod za plan SR Slovenije. »Gorenje-Varstroj« je bil zadolžen, da skliče seštanek teh organizacij, da bi realizirali sprejete zaključke. Namesto, da bi izvršili to dogovorjeno nalogo, so se v »Gorenje-Varstroj« rajši odločili za sklic tiskovne

konference in znane akcije preko TV dnevnika, Dela in radia.

Po zaključkih predhodnega seštanka komisije za uvoz opreme elektroindustrije so strokovnjaki varilne tehnike SR Slovenije izvršili naloge preverjanja investicijske opreme in proizvodne orientacije. Ko imamo pred očmi ta dejstva, nas težko prizadene informacija po kateri nismo za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje, kar je v direktnem nasprotju z dejanskim stanjem.

Na koncu nas je težko prizadela tudi ugotovitev ali namig, da železarna Jesenice s svojim obnašanjem zavira napore politike razvoja nezadostno razvitih področij. Prepričani smo, da smo zlasti v zadnjem času podrobno obravnavali izredno razpaseno »investiciomanijo« (II. seja CK ZKJ decembra 1978 in seja predsedstva CK ZKS v Ljubljani), ki poraja vrsto hudih posledic za celotno naše gospodarstvo in razvoj. Mnoge investicijske improvizacije in

podvajanja zmogljivosti med ostalim onemogočajo izvajanje sprejete stabilizacijske politike, kot tudi realno samoupravno povezovanje delovnih organizacij. Ne moremo se izogniti vtisu, da je še vedno prisotna, sicer že obsojena praksa, nerazumna obnašanja posameznikov v občinah in delovnih organizacijah, ki so s svojimi neodgovornimi dejanji, ne samo nekorektni nasproti drugim udeležencem na domačem tržišču, pač pa predstavljajo potencialni vir novega razraščanja inflacije. Takšni in podobni posegi so najmanj v korist politike razvoja nezadostno razvitih področij.

Naša je želja, da s to informacijo obsodimo sicer razširjeno prakso nekorektnega obnašanja pri razreševanju raznih gospodarskih problemov. Smatramo, da je edina pot ravno v samoupravnem sporazumevanju in dogovarjanju tako kot smo se že dogovorili v Gospodarski zbornici Slovenije oziroma, da izvršujemo dogovorjene naloge.

NA KONTI LIVU VLITE PRVE GREdice

(Nadaljevanje s 1. strani)

katero smo rušili, dopolnjevali in spreminjali.

Temelje hal smo pričeli delati v mesecu oktobru 1977, montažo konstrukcije hal pa meseca februarja 1978. Dela smo nadaljevali na gradnji temeljev za naprave za kontinuirno vlivanje in na pomožnih objektih. Z montažo naprav smo začeli v mesecu avgustu 1978 in jo zaključili začetka februarja 1979, nakar se je opravilo hladno testiranje naprav in vsa preostala drobna dela na objektu.

Glavni izvajalci in dobavitelji: Vöest - Alpine Linz je projektiral in dobavljal naprave za kontinuirno vlivanje; Hidromontaža Maribor je projektirala, dobavila in montirala hale, montirala naprave za kontinuirno vlivanje in vse pomožne naprave ter montirala in izvedla vse instalacije energetskih medijev.

Gradiš Jesenice je opravil vsa gradbena dela; IMP Ljubljana je dobavilo in montiralo transformatorske postaje ter vse električne instalacije; Metalna Maribor je projektirala, izdelala in montirala žerjave.

Pri izgradnji pa so sodelovale še naslednje organizacije združenega

Notranjost novega konti-liva

LE ŠE TEDEN DNI DO VOLITEV V SAMOUPRAVNE ORGANE

(Nadaljevanje s 1. strani)

popolnjevania samoupravljanja, temveč tudi v pogledu njegove vsebinske bogatitve. Ob tem razvoju pa je rasla tudi samoupravljalna zavest, razgledanost in zrelost naših delavcev.

Nedvomno pa bomo morali še mnogokaj postoriti, da bo v vsej svoji vsebini dosledno uresničen zakon o združenem delu. Predvsem se najbolj zaostajamo pri uresničevanju dohodkovnih odnosov, ki morajo postati glavni spodbujevalec produktivnosti, uspešnega gospodarjenja in poslovanja. Potrebna bodo tudi še nadaljnja prizadevanja za dosledno uresničevanje neodtujljivih pravic delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. Večja aktivnost bo morala biti tudi v pogledu nadaljnjega združevanja dela in sredstev, na dograjevanju delegatskega sistema in svobodne menjave dela.

Prav gotovo bodo bogate izkušnje dosedanjega razvoja samoupravljanja v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih ter v železnici bogata zapuščina delegatom oziroma samoupravnim organom, ki jih bomo volili prihodnjo soboto. Hkrati pa bodo novi samoupravni organi

dela: Institut za kovinske konstrukcije Ljubljana; Gradis Ljubljana; ELIM Jesenice; Litostroj Ljubljana; IMP Maribor; Rade Končar Zagreb; Industrooprema Rijeka; Fabrika vagona Kraljevo; Monter Dravograd; Efaflex GmbH, Hörtgershausen; Plesker Ptuj; Kovin Jesenice; Kovinske delavnice Bled; Kovinsko podjetje Kranj; Geodetski zavod SRS, Ljubljana; IMP - TOZD TRAA Ljubljana; Vodovod Jesenice; ŽG Projektivno podjetje Ljubljana; Kovinar Jesenice; Vatrostalna Zenica; ŽG Gradbeno podjetje Ljubljana in železarna Jesenice s TOZD Strojne delavnice, TOZD Remontne delavnice, TOZD Vzdrževanje, TOZD Transport, TOZD Energija in delovne skupnosti oziroma strokovne službe.

Opravljen je bilo naslednje delo: zemeljski izkopi 21.900 kub. m, vgrajen beton 7.800 kub. m, železna armatura 250 ton, konstrukcije hal 730 ton, ostale konstrukcije 190 ton, jeklene vgradbe 95 ton, uvožena oprema 300 ton, domača oprema 340 ton, cevovodi 12.000 m ali 105 ton, železniški tiri 550 m, električna oprema 50 km, električni kablji 55 km.

Vrednost osnovnih sredstev je 250 milijonov dinarjev. Gradnja je trajala 19 mesecev od zasiditve prve lopate do začetka vročega testiranja.

Ta objekt nam je uspelo zgraditi v rekordnem času. Ob tej priliki izrekamo priznanje vsem delovnim organizacijam, ki so svoje obveznosti pravočasno in v redu izpolnile ter prispevale k vašemu skupnemu uspehu.

Prva proizvodnja gredic bo stekla že med vročim testiranjem. S pridobivanjem delovnih izkušenj in izpolnjevanjem delovnih postopkov od jeklarne, kjer se prevzema tekoče jeklo, do odpreme gredic, valjarno žice, se bo proizvodnja večala. Kdaj bomo dosegli polno proizvodnjo ni odvisno samo od konti liva, ampak tudi od same jeklarne in spremljajočih obratov, predvsem vzdrževanja, transporta in energije, kako se bodo prilagodili in vklopili v delo konti liva.

Predvidevamo, da bodo začetne težave v nekaj mesecih odstranjene in da bo normalna proizvodnja stekla v drugi polovici letošnjega leta. S. F.

(Na podatki literat in iz mammo Pri inova nizaci opred nosti zarađ moral občin javnos Tako smo v napre njim ram ostali dela zelo r - od nekat popob V eči ženeg velikl jajo i prizac name: šanj, gospo la, vo tične druge ventiv ležba bi bil zacijs zarni odno inven zajekl nepos svoje: iskali tivno Poi zujeje dejav nja Tako čuna skega izraž hodk vredr so vi skupi nasle nosti v str ali 3 poraj struk braž izobv vacij 42,7 fakto trga rasti struk doka tehn veča oblihl izbo vpliv kakk ozirc Iz znar pom na l rube znar sto rubl Ame nem čiste oseri pri sma anki je v kot ustv dola kaže nost in t cijsl Či kaže nišk tem tovi

ZA VEČJI RAZMAH INVENTIVNE IN RAZISKOVALNE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

podatke, ki jih je črpal iz različne literature. Iz njegovega razmišljanja in iz razprave, ki je sledila, povzemamo:

Pri razmišljanju o tehnoloških inovacijah, ki jih evropska organizacija za sodelovanje in razvoj opredeljuje kot prvo uporabo znanosti in tehnologije v nove namene zaradi gospodarske koristi, bi se morali vprašati kaj bi to pomenilo v občini, če bi imeli inventivno dejavnost razvito na poprečju Evrope. Tako pa le lahko ugotovljamo, da smo v tem pogledu dosegli določen napredek le v Železarni, čeprav z njim še nismo zadovoljni in ga moramo še pospeševati, medtem ko je v ostalih organizacijah združenega dela v občini inventivna dejavnost zelo različno razvita in obravnavana – od prisotnega razmišljanja in že nekaterih doseženih rezultatov do popolne odsotnosti inventivne misli. V čini temeljnih organizacij združenega dela se še premalo zavedajo velikih gospodarskih koristi, ki izhajajo iz inventivnih in raziskovalnih prizadevanj oziroma vlaganj v te namene. Zato je eno temeljnih vprašanj, kaj narediti, da bi prepričali gospodarstvenike, organizatorje dela, vodstvene delavce, družbenopolitične in družbene organizacije in druge o gospodarskem pomenu inventivne dejavnosti. Tako tudi udeležba na društvenem večeru, ki naj bi bila ena izmed oblik za popularizacijo inventivne dejavnosti v Železarni in občini, dovolj nazorno kaže odnos do pospeševanja množične inventivne dejavnosti, ki naj bi zajela najširši krog delavcev, zlasti neposrednih proizvajalcev, da bi ob svojem rednem delu neprestano iskali nove možnosti za dvig produktivnosti dela.

Podatki iz razvitih držav dokazujejo izreden vpliv raziskovalne dejavnosti, novega znanja in uvajanja inovacij na gospodarsko rast. Tako so ameriški strokovnjaki izračunali stopnjo rasti in gospodarskega napredka za obdobje 30 let, izraženo z rastjo narodnega dohodka na prebivalca in relativno vrednostjo posameznih faktorjev, ki so vplivali na to rast. Tako so na skupno stopnjo rasti 2,93 % vplivali naslednji viri rasti: učinek zaposlenosti (delovne izkušnje, spremembe v strukturi zaposlenih idr.) – 0,90 % ali 30,7 % v strukturi rasti; večja poraba kapitala – 0,43 % ali 14,7 % v strukturi rasti; raziskovanje, izobraževanje, novo znanje, bolj izobraženi delavci, uvajanje inovacij in izboljšav – 1,25 % ali 42,7 % v strukturi rasti; ekonomski faktorji, ki so v zvezi z razvojem trga – 0,34 % ali 11,6 % v strukturi rasti; ostali faktorji 0,01 % ali 0,3 % v strukturi rasti. Podatki nazorno dokazujejo, da je v razviti družbi tehnološko znanje, ki se neprestano veča, se oplaja z raziskovanjem in oblikuje vedno nove inovacije in izboljšave, precej bolj učinkovito, vpliva na rast narodnega dohodka, kakor nova kapitalna vlaganja, oziroma investicije.

Izreden pomen iznajditeljske in znanstvene dejavnosti v praktičnem pomenu potrjuje tudi podatek, da, na primer, v Sovjetski zvezi vsak rubelj, ki je vložen za inventivno in znanstveno dejavnost, omogoča čisto povečanje dohodka na 1,45 rublja. Za vsak potrošeni dolar v Ameriki za raziskovanje v nacionalnem merilu, dosežejo dva dolarja čistega dobička, kar za sedem do osemkrat pa presežejo norme profita pri investicijah, ki se v Ameriki smatrajo kot ustaljene. Tako je tudi anketa članic NASS-e pokazala, da je v poprečju na en izplačan dolar kot odškodnina avtorjem predlogov, ustvarjen prihranek v višini 4,46 dolarja. Tudi podatki za Jugoslavijo kažejo, da je delež pri produktivnosti dela 89 % v napredku znanosti in tehnologije in le 11 % v investicijskih vlaganjih.

Če bi s tega vidika presoiali kazalce rasti gospodarstva v jeseniški občini v sedanjem srednjeročnem obdobju, potem bi lahko ugotovili, da gre za tipičen primer eks-

tenzivnega gospodarjenja, ki se kaže v čimvečjih investicijskih vlaganjih in v večjem zaposlovanju. Vsekakor so premalo prisotni kvalitetni kazalci gospodarskega napredka kot so: večja vlaganja v znanstveno raziskovalno delo, pospeševanje vseh vrst dopolnilnega izobraževanja in osvajanje novega znanja in pospeševanje množične inventivne dejavnosti.

Če bi nam v občini uspelo v inventivno dejavnost vključiti vsaj deset odstotkov zaposlenih (v razvitih državah ta odstotek znaša od 20 do 25 %) bi, na primer, ob upoštevanju 50.000 din poprečnega prihranka ali povečanja dohodka na eno tehnično izboljšavo, letno dosegli 70 milijonov din prihranka ali povečanja dohodka. To je polovico zneska, ki smo ga v Železarni letos namenili za sklad skupne porabe.

Ob vseh teh argumentih, ki dokazujejo pomembnost znanstveno raziskovalnega dela, novega znanja in inventivnih prizadevanj pa se postavlja vprašanje osveščenosti, oziroma zavedanja koristi, ki jih tovrstna vlaganja in prizadevanja prinašajo posamezni temeljni organizaciji združenega dela. Če pri tem izhajamo iz temeljnih organizacij naše železarne, potem lahko ugotovimo, da smo samoupravno na tem področju dobro organizirani, da imamo dober samoupravni dokument, ki ureja inventivno dejavnost, da imamo razvito raziskovalno dejavnost pa vendarle z odnosom do inventivne dejavnosti ne moremo biti zadovoljni. Tudi z doseženimi rezultati izstopamo tako v ožjem, kakor v širšem območju pa vendarle bi lahko še marsikaj postorili, če bi se v temeljnih organizacijah, med vodilnimi delavci, organizatorji dela, družbenopolitičnimi delavci in drugimi spremenil odnos do inventivne dejavnosti.

Čeprav je v železarni informiranost o inventivni dejavnosti in pomenu le-te dosti dobra, bi vendarle kazalo še mnogo več narediti v pogledu še večje popularizacije in informiranosti slehernega delavca o koristnosti in pomembnosti tega dela. Pri tem pa bo izredno pomembno vlogo odigrala ustrezna delitev z inovacijami pridobljenega dohodka. Obstojijo predlogi, ki bi jih morali uveljaviti v samoupravnih dokumentih temeljnih organizacij namreč, da naj bi se 40 % z inovacijami pridobljenega dohodka uporabilo za financiranje programa razvojnega dela in inventivne dejavnosti, vključno z odškodninami avtorjem in sredstvi za industrijsko lastnino, 40 % za povečanje osebnih dohodkov delavcev v TOZD; 5 % za povečanje sklada skupne porabe (regresi, družbena prehrana), 5 % za stanovanjsko izgradnjo delavcev in 10 % za ostale sklade TOZD in delovne organizacije. Seveda je to le predlog, vendar pa bi se v okviru tega morali opredeljevati tudi v naši

železarni in v drugih organizacijah združenega dela.

Ob vsem tem, da imamo dovolj strokovno znanstvenih utemeljitev in da so kongresi zveze komunistov in zveze sindikatov izrečno poudarili pomen sodobnega znanja, znanstvenih, tehničnih in tehnoloških dosežkov, večje družbeno in materialno vrednotenje strokovnega dela, močnejše materialno stimuliranje in širjenje strokovnega izobraževanja, izumiteljstva in racionalizatorstva, izpopolnjevanje obstoječega sistema izobraževanja in drugo za stalno povečevanje produktivnosti dela, krepitve materialnega in socialnega položaja slehernega delavca, bodo potrebna mnogo bolj vztrajna in odločna prizadevanja, da se bodo rutinerstvo, egoizem in lenost duha vse bolj umikali pred notranjo potrebo ljudi po ustvarjanju... (Tito)

Pri osveščanju in razvijanju zavesti pa bodo morali odigrati mnogo večjo vlogo tudi sami novatorji in iznajditelji, ki mnogokrat nimajo dovolj ambicije, da bi se trajno ustvarjalno vključili v to gibanje. Pri svojem delu so preveč zaprti sami vase in premalo zagrizeni v nadaljnje razmišljanje in poglobljanje svojega znanja. Bistveno pa bodo do teh vprašanj morali spremeniti svoj odnos tudi vodilni delavci, oziroma poslovodni organi, organizatorji dela in družbenopolitični delavci. Odnos do inventivne dejavnosti naj bi bila tudi ena od karakteristik profila vodilnih delavcev.

Znanstveno raziskovalno misel in sploh ustvarjalnost pa bo potrebno mnogo bolj organizirano in trajno razvijati že od osnovne šole dalje. Več organiziranega prizadevanja bo potrebno vlagati tudi v spodbujanje in razvijanje tehnične kulture in delovno tehničnega ustvarjanja.

Društveni večer društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je prav gotovo posrečena oblika delovanja društva v pogledu soočenja s trenutnimi problemi pa tudi v pogledu popularizacije inventivne dejavnosti na širšem prostoru. Predvsem uvodno razmišljanje predsednika je v bistvu odprlo vse aspekte tega vprašanja, medtem ko so se člani v razpravi lotevali bolj parcialnih in praktičnih problemov. Člani društva se bodo morali mnogo bolj vključevati v različna izobraževalna prizadevanja društva inženirjev in tehnikov pa tudi v društvo samem bi kazalo razmišljati o različnih oblikah izpopolnjevanja članov.

Naj ob sklepu še enkrat poudarimo, da smo na večeru pogrešali mnogo tistih, ki bi morali biti nosilci inventivnega gibanja v Železarni in občini. Če pa bo društvo nadaljevalo s tako obliko delovanja smo prepričani, da bo s tem mnogo prispevalo k spremenjanju odnosov in h krepitvi vloge inventivne dejavnosti.

»SAMO ŠOLE NAJ NAM...

(Nadaljevanje s 1. strani)

»25 let sem v elektrodnem obratu. Imam sedmo plačilno skupino (okrog 5.600,00 din mesečno). Toda to je eden izmed najvišjih osebnih dohodkov med delavkami. Druge so v peti in šesti plačilni skupini, nekatere pa celo v tretji in četrti. Glede minulega dela so delavke, ki delajo 20 do 25 let, prikrajšane. Veste, pridejo nove za iste osebne dohodke, me smo pa že precej z zdravjem načete. Nobena delavka ne dočka povsem zdrava pokojnine. Vse grede prej ali slej invalidsko v pokoj. Za težko industrijo, in tako bi nas morali smatrati, je 35 let predolga delovna doba. Gnetilke, ročne zavijalke, briketirke, to so vsa dela, ki sicer zahtevajo le polkvalifikacijo, vendar tudi zdravje ob prahu in ropotu, ter vsem fizičnim naporom...«

Pomikam se ob rezalni liniji. Delavke se sklanjajo nad železne zabojne in nalagajo šope elektrod. Odsotno gledajo predse. **Tovarišico Betonovo**, kontrolorko, poznam že nekaj časa. Ravno ona me je prejšnji dan spodbudila, da sem prišel v njihov obrat. Zdej mi pomaga:

»Sem vedela, da boš prišel. Kar oglej si, kako delamo. In zapiši, kar bodo delavke povedale. Vse zapiši!«

Okrog naju se nabere gruča starejših delavk in delavcev. **Anica Hribar**, oplaščevalka elektrod, 15 let v elektrodnem obratu 21 let v Železarni, zaslužek okrog 4.000,00 din: »Samo šole naj nam ne mečejo v obraz. Dovolj smo plačali med vojno, bili smo lačni... Pri strojih nam ne pomaga nobena šola, le delovne izkušnje in leta, leta. Delavke sploh ne vemo za kakšno stimulacijo. Ne, za ropot in prah nismo stimulirane. S točkami smo pa na istem, kot tiste, ki šole pridejo... Ali naj zdaj na stara leta hodim v šolo, kdo bo pa skrbel za otroke, kdo bo doma pospravil...«

Pogačar Milka, oplaščevalka: »Obljubili so nam premije, potem pa iz tega ni bilo nič!«

Nekdo me pocuka za rokav. Moški srednjih let se z resnostjo zazre:

JUBILEJNE NAGRADE 14. APRILA

Delavce Železarne obveščamo, da bodo letos jubilejske nagrade izplačane pri rednem obračunu osebnega dohodka, 14. aprila. Vsa prejšnja leta smo izplačali jubilejske nagrade od 25. do 27. aprila. Zaradi zapletenega obračuna smo bili prisiljeni, da nagrade izplačamo že ob prejemu osebnega dohodka za mesec marec.

Višina jubilejske nagrade znaša 200 din osnove ter 25 din na dopolnjena leta glede na stanje 31. 12. 1978.

Jubilejske nagrade dobe delavci, ki so vstopili v redno delovno razmerje do 30. 3. 1979 in delavci, ki so odšli po 1. 1. 1979 v JLA ali pa so se upokojili. Niso pa do nje upravičeni delavci, ki so po 1. 1. 1979 obračunali na lastno izjavo, zaradi disciplinske kazni in delavci, ki na disciplinsko komisijo čakajo zaradi velikega števila neopravičenih izostankov. Vendar kljub izplačilu 14. aprila naši jubilarji ne bodo nič manj slovesno proslavili svoje jubileje. V vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti oziroma sektorju bodo od 25. do 27. aprila jubilarantom na slovesen način izročili priznanja za njihove delovne jubileje.

Delavci – jubilarji dela, ki so v letu 1978 dopolnili 35 (ženske) oziroma 40 (moški) neprekinjenih let v Železarni in delavci, ki so se upokojili v lanskem letu in so bili zaposleni v Železarni več kot 35 (moški) oz. (ženske) nad 30 let, bodo prejeli priznanja na proslavi v Kazini, ki bo predvidoma 26. aprila.

Računovodstvo OD

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 9. 4.	BURJA ANTON, st.	KAVČIČ EDO
TOREK – 10. 4.	RAVNIHAR ANTON	MARKEŽ VALENTIN
SREDA – 11. 4.	CUZMAR ALOJZ	VEHAR JANEZ
ČETRTEK – 12. 4.	POGAČAR KAREL	ZVAB PRIMOŽ
PETEK – 13. 4.	FALETIČ JANEZ	LEBAN IVO
SOBOTA – 14. 4.	BENEDIČIĆ MITJA	NEČIMER FRANC
NEDELJA – 15. 4.	KERSNIK MITJA	KODRIČ IVAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358

vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 9. do 14. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar, popoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 14. aprila, samo dopoldan I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

Dispanzer za borce od 9. do 14. aprila od 11. do 13. ure – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

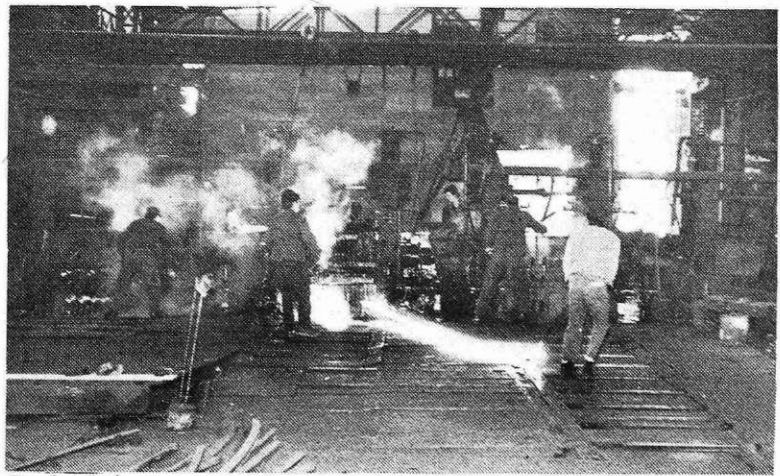
V zobni ambulanti:

dopoldan: II. zobna ambulanta, – dr. stom. Alojz Smolej, popoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.

V soboto, 14. aprila, samo dopoldan II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

V torek, 10. aprila in v četrtek, 12. aprila, dodatno za Železarno od 7. do 13. ure I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar in od 13. do 19. ure II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. ure do 19.30, v soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Pred pečmi

HVALA ZA PRISRČNO SREČANJE OB 8. MARCU

Kot vsako leto je izvršni odbor osnovne organizacije zveze sindikatov TOZD VZDRŽEVANJE v sodelovanju z mladinsko organizacijo ZK in vodstvom, pripravil prijetno praznovanje osmega marca – mednarodnega praznika žensk.

To je pravzaprav edina priložnost, da se zberemo in najdemo stike med seboj vse ženske zaposlene v TOZD Vzdrževanje. Zaradi razdrobljenosti naše TOZD imamo bolj malo možnosti za medsebojna spoznavanja. Zato smo zelo zadovolj-

ne, da se nam vsaj enkrat v letu omogoči, da se zberemo vse skupaj.

O pomenu praznika nam je spregovoril predsednik izvršnega odbora Franci Pogačnik. Orisal je zgodovinsko borbo žensk za enakopravne pravice. Nakazal je tudi uspehe samoupravljanja in njih pridobitve, ki olajšujejo ženskam skrb za družino, večje možnosti zaposlovanja žensk in njihovega aktivnega vključevanja v samoupravne organe in družbene organizacije. Za popestritev praznovanja je poskrbel Dvski vokalni kvintet, ki nam je zapel več narodnih pesmi.

Vse žene zaposlene v TOZD Vzdrževanje, se vsem, ki so poskrbeli za to prijetno praznovanje iskreno zahvaljujemo.

Tomaž Iskra

V ANGLIJI 7% DRAŽJE JEKLO

Državna kompanija British Steel je bila prisiljena, da na povišanje mezd reagira z zahtevkom za povišanje cen proizvodov črne metalurgije. Angleška vlada je ugodila temu zahtevku in cene jekla v Angliji povišala za 7 % od aprila dalje. To povišanje bodo zagotovo uporabile tudi ostale železarne (za sebnje), kljub protestom potrošnikov.

V teku je akcija, da bi ustrezno povišali svoje cene tudi proizvajalci izdelkov, za katere se uporablja jeklo kot osnovna surovina.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz petnajstih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli 121 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Skupine so največ razpravljale o statusu železarne in o predlogu oblikovanja in delitve sklada skupne porabe ter o kandidatih za samoupravne organe, ki jih bomo volili na bližnjih volitvah. Razprave o obratni problematiki je bilo manj kot običajno.

Iz TOZD Jeklarna smo prejeli dva zapisnika SDS. SDS predelava toplinskih odpadkov je med drugim razpravljala o vzdrževanju separacije in delovnih strojev ter o pomanjkanju delavcev. Skupina trdi, da ji manjka vzdrževalec separacije ter dva strojnika ter da velika odsotnost (23 %) ovira normalno delo. Zaradi nemogočih razmer, tako meni skupina, lahko pride do tega, da bodo stroji stali. Skupina omenja, da šepa tudi dobava rezervnih delov.

Iz TOZD Bluming štekel smo prejeli 13 zapisnikov. SDS bluming 2 (valjanci) sprašuje, zakaj ni čistilke v sanitarije na škarijah. Izraža pa tudi željo, da bi se ekonomski in proizvodni kazalci (v odstotkih) pravočasno objavljali na oglasnih deskah. Valjanci SDS bluming 4 so mnenja, da je grupe potrebno uskladiti z grupami v TOZD Hladna valjarna Bela, kajti kljub težjemu (otežkočenemu) delu za njimi zaostajajo. Pripombe pa so imeli ponovno tudi na malico in na sanitarije. SDS adjustaža štekel 2 ponovno vprašuje, kaj je s prahotesnimi oblekami, ki naj bi jih dobivali tudi na liniji rezanja. Žerjavovodje pa ponovno opozarjajo, da imajo manjšo plačilno grupo kot žerjavovodje v drugih oddelkih in temeljnih organizacijah. SDS lužilnica vprašuje, zakaj se pranje delovnih oblek v oddelku adjustaže štekel na Javorniku še ni uredilo. SDS adjustaža bluming 1 je imela več pripomb na slabo vzdrževanje portalnih žerjavov. Skupina meni, da je 16-tonski žerjav potrebno čimprej urediti tako, da se bo lahko delalo z magneti. Želela pa bi zvedeti tudi zakaj so površine na slabih za valjarno 2400 zadnje čase zelo slabe. Tudi SDS adjustaža bluming 3 opozarja na slabo stanje z magneti za portalne žerjave in za 16-tonski magnetni žerjav. V rezervi nimajo nobenega magnetnega več. Magneti, ki jih še imajo, so slabi, in dotrajani. Stanje portalnih žerjavov, zlasti dvigal, je slabo. Tudi ta skupina vprašuje, zakaj so se površine materiala tako poslabšale.

Iz TOZD Valjarna žice in profilov smo prejeli šest zapisnikov. SDS valjarna žice 1 ugotavlja, da je stanje na dnini zaradi pomanjkanja delavcev zelo peneče. Na dnini manjka pet delavcev, visoka pa je tudi bolezenska odsotnost. Vprašujejo se, če bo s tako malo ljudi še možno delati. Skupina ugotavlja, da se zaradi takšnih razmer podaljšujejo zastoji ter da je tudi varnost delavcev vsled tega zmanjšana. SDS valjarna žice 3 opozarja, da nočna izmena ne dobiva tople hrane oziroma da je hrana postana, da se »Radensko« prodaja le po litru ter da je kruh večkrat star in posušen. Tudi čakanje na malico, zlasti v »kritičnih« urah, traja predolgo. Skupina nadalje ugotavlja, da je že vse tri mesece letošnjega leta bolniško odsotnih z dela 7 do 8 delavcev. Velika bolezenska odsotnost pa vpliva na proizvodnjo. Prav tako tudi ta skupina ugotavlja, da je kvaliteta materiala postala slabša. Med valjanjem nastajajo strganine. Valjanci kosi se cepijo. Pogosti izmeti so posledica nehomogenega materiala in zavaljanosti na blumingu. Skupina v zvezi s problemom pomanjkanja vložka (v primeru, da bi se to nadaljevalo), predlaga uvedbo 5 + 2 izmenskega obratovanja, da bi tako lahko izkoristili dopust. Skupina opozarja, da zaradi pretesnih in neustreznih garderobnih prostorov prihaja do velike gneče pri menjavi dnin. SDS valjarna žice 4 je obravnavala vzroke zaradi katerih plan v februarju ni bil dosežen. Skupina je v prvi polovici meseca delala dokaj dobro, v drugi polovici pa so se pojavile večje okvare pri pečen. Prišlo pa je tudi do motenj tempa valjanja na Jumping ogrodju, pa tudi na novi žili, itd. Plan pa bo moč doseči, meni skupina, če bo prišlo do zmanjšanja elektro in mehaničnih zastojev. Poiskati bi kazalo tudi vzroke prekomerne bolezenske odsotnosti. Skupina meni, da bi bilo potrebno pospešiti izdelavo novih obročnih odvodov na progi O 320. Novomontirana obračalna odvodka 7. ogrodja O 320 brezhibno dela že 19 dni.

Iz TOZD Hladna valjarna Bela smo prejeli pet zapisnikov SDS. SDS lužilnica 1 ugotavlja, da se zadnje čase pojavljajo neupravičeni izostanki z dela in da s tem prihaja do motenj proizvodnje. Zato je sklenila poostri kritereje. V zvezi z nalivanjem kislin v banjo skupina ugotavlja, da lahko pride do težkih poškodb in meni, da bo treba poiskati neko drugo rešitev. Varilci, ki zadnje pol ure delajo v civilni obleki, si žele, da bi dobili halje. SDS priprava vložka 1 ni bila zadovoljna z odgovori,

ki jih je prejela na svoja vprašanja. Odgovora na vprašanje o pravilnem kadrovanju varilcev za CBL pa sploh ni dobila. SDS meni, da so posamezne kategorije, o katerih je bilo govora že doslej, to je pred pripravo novega kataloga, nepravilno ovrednotene. Skupina izhaja s stališča, da se je vzporedno s povečanjem obsega letnega plana tudi obseg nalog in opravil do izvršitve plana bistveno povečal. Skupina želi dobiti konkreten odgovor, kakšno je stališče poslovnega odbora in delavskega sveta do njihovih zahtev. Skupina nadalje opozarja, da je čiščenje vagonov nepravilno vrednoteno, kajti ob istem delu prihaja do prevelikih razlik pri nagrajevanju. Uvedel naj bi se enak stimulans, ne glede na osebo, ki to delo opravlja.

Na sestanku SDS priprava vložka 2 je bilo izrečenih nekaj manjših pripomb glede kolobarjev, ki jih dobe s štekla. Nadalje je bilo rečeno, da bi TOZD lahko nabavila še kakšen zaboj za odrezke oziroma vagon za reno. Skupina se pritožuje, da v kopalnicah večkrat zmanjka tople vode ter nad vzdrževalci, ki jih je treba včasih čakati tudi po pol ure, da pridejo pogledat, kaj je narobe. Na sestanku SDS priprava vložka 3 je imel žerjavovodja pripombo na tesnenje reduktorjev žerjave. Vsi namreč bolj ali manj puščajo, vzdrževalci pa na zahtevo po popravilu popravilo dosti reagirajo. Skupina opozarja na odpadni les, ki že nekaj mesecev leži ob skladiščnem prostoru. OTK iz štekla naj bi bolj vestno kontrolirala odpremo kolobarjev v HVB. Tudi ta skupina se pritožuje, da v kopalnicah ob koncu dnin zmanjka tople vode. Skupina vprašuje, koliko časa bo še trajalo, da bo oddelek za varstvo pri delu ugotovil, kdo je upravičen še do ene delovne obleke. Da ne bi prihajalo, zaradi polnih zabojev za reno, do zastojev na CBL, skupina predlaga takojšen odvoz kromove rene na skladiščne rene pod Sava-žerjav.

SDS priprava vložka 4 je prejela odgovor na vprašanje v zvezi z ropotom na CBL in se z njim ne strinja. Trdi namreč, da je bilo ob izvedbi meritev namenjenega mnogo več ropota kot pa je napisano v odgovoru. Skupina vprašuje, zakaj se redno ne odvažajo z linije odrezkov, ker sicer prihaja do zastojev, pa tudi, kdaj bo delitve toplega obroka urejena tako, da se ne bo več čakalo po eno uro (in se izgubljal delovnih ur). Skupina ni dobila pojasnila v zvezi s pomanjkanjem tople vode v garderobah ob koncu dnin.

Iz TOZD Hladna valjarna Jes. smo prejeli 13 zapisnikov. Delovodja SDS hladna valjarna 1 je člane skupine opozoril, da je prišlo do povečanja števila izostankov in da to povzroča motnje v proizvodnji. Člani SDS hladna valjarna 2 ter adjustaža HVJ pa so bili na sestanku opozorjeni, da je delovni čas premalo izkoriščen ter da se nekateri predolgo zadržujejo na malici. Podobno opozorilo je bilo izrečeno tudi članom SDS hladna valjarna 3. SDS žarilnica 3 se zanima kako napreduje delo v zvezi z odsesavanjem plinov. SDS karisti predlaga, da naj se popravijo vsi pokrovi na kanalih in žičarni in hladni valjarni ter luknja pod žerjavom. Pred garažo naj se napravi streha. Preveriti bi kazalo možnost montaže kabin na elektroviličarje. Sodove za smeti naj bi uredili tako, da bi jih bilo moč prenašati z viličarji. Skupina opozarja, da še ni poskrbljeno za toplo vodo za umivanje ter da bi žičarna II potrebovala močnejšega 3,5 tonskega viličarja. SDS odprema se med drugim pritožuje, da vozniki viličarjev prevzamejo žico in se potem vozijo po njej. Z njo naj bi lepše ravnali. Skupine so med drugim obravnavale tudi »predlog za podelitev posebnih priznanj in nagrad«.

Iz TOZD Žičarna smo prejeli 14 zapisnikov (od nekaterih skupin tudi po dva). O obratni problematiki skupine večinoma niso razpravljale.

Iz TOZD Profilarna smo prejeli pet zapisnikov. SDS profilarna 2 ugotavlja, da bi bilo zaradi nujnega naročila in dodatnega dela, pa tudi zaradi pomanjkanja delavcev, potrebno uvesti nadurno delo. Ob tem pa tudi opozarja, da se delavci ne strinjajo z načinom plačevanja nadur ter prevelikih odtrgljajev. Zato predlagajo, da se jih plača po dogovoru. Vendar pa v zvezi s tem predlogom niso dobili konkretnega pojasnila.

Na sestankih delovnih skupin v TOZD Jeklovlek, odkoder smo prejeli šest zapisnikov, ter v TOZD Željarna, odkoder smo prejeli tri zapisnike, ni bilo razprave o ožji obratni problematiki.

V TOZD Strojne delavnice, odkoder smo prejeli devet zapisnikov, pa so delovne skupine med drugim razpravljale tudi o obratni problematiki. SDS strugarna Javornik predlaga, da bi obleke v pralnici tudi krpali, tako kot jih po njihovem mnenju za ostale TOZD ter, da bi o oddanih oblekah vodili natančnejšo evidenco. SDS ključavničarji strojev prosijo za dodelitev še ene delovne obleke. Razen tega prosijo tudi vodstvo konstrukcijske delavnice, da bi jim dovolilo uporabljati njihove sanitarije, dokler so sanitarije, ki jih sicer uporablja skupina v po-

pravilu. Člani SDS konstrukcijska delavnica 1 so se jezili nad nekaterimi oddelki, ki se ne držijo zanje predvidenega časa za malico. Trdijo, da če ne gredo dovolj zgodaj na malico, da ne dobe več toplega obroka. Mnenja so, da bi bil zanje najprimernejši čas malice ob deveti uri. Tudi SDS konstrukcijska delavnica 2 zahteva, da se vprašanje kantine, ki kljub večkratnim urgencam ostaja nerešeno, dokončno uredi.

Iz TOZD Remontne delavnice smo prejeli šest zapisnikov SDS. SDS montaža 2 se je na sestanku med drugim dogovorila, da med remontom v Hladni valjarni Bela ne bodo koristili rednega dopusta ter da bodo svoje delo prilagodili ritmu, ki ga bo narekovalo delo samo.

Iz TOZD Vzdrževanje smo prejeli sedem zapisnikov. SDS vzdrževanje HVŽ in 2 sta se na skupnem sestanku dogovorili, da potrebe na pristo soboto dopoldan pokrije tista delovna skupina, ki je dopoldan dežurna. Remont Siemag podpornih valjev, ki je v soboto popoldan na vsake tri tedne, pa naj bi naredila delovna skupina, ki bi morala biti tisti teden popoldan, na dnini, ne glede na to, da je takrat prosta sobota. Skupini sta predlagali, da naj bi se remont podpornih valjev Siemag dvakrat vršil popoldan, enkrat pa dopoldan. SDS vzdrževanje Bela 2 in 5 sta imeli precej pripomb na delo kantine, predvsem zaradi čakanja in dolgih vrst. Mnenja sta, da do vrst pride zaradi toplega obroka, ki ga kmalu zmanjka. Skupini menita, da rešitev ni v odgovoru na vprašanje, kdaj bo šel kdo na malico, temveč v zadostni količini kvalitetne prehrane.

Iz TOZD Energetika smo prejeli zapisnik s sestanka ene SDS, iz TOZD Transport, kjer so se skupine večinoma po dvakrat sestale, pa 16 zapisnikov. SDS lokomotivska delavnica se pritožuje nad čevlji z železno kapico, kajti v njih delavci pri vzpenjanju po lokomotivi nimajo pravega občutka zaradi česar je bilo že več manjših spodrseljajev. Ista delovna skupina je skupaj s SDS vozovna delavnica in SDS delavnica motornih vozil sklenila, da do meseca oktobra člani teh SDS ne bodo več pili čaja. Skupine so obenem zadolžile vodjo VTS, da naj pri pristojnem TOZD posreduje, da bi se kvaliteta čaja izboljšala.

Iz TOZD Družbena prehrana smo prejeli štiri zapisnike SDS. SDS restavracija železarne je na sestanku med drugim ugotovila, da je imela njihova enota v mesecu decembru okoli 48.000 din izgube, kumulativno za leto 1978 pa 930.000 din. Meni, da so eden od vzrokov tudi nizke cene ter slaba kvaliteta mesa. SDS kantine med drugim ugotavlja, da bi bilo v kantinah potrebno postaviti telefone ter da nošenje malice v obrate na območju Bele postaja vse večji problem. To pa tako zaradi teže in pomanjkanja delovne sile kot tudi zaradi nekorektnega odnosa delavcev z omenjenega področja do kantinerk, ki nosijo malico. Skupina tudi opozarja, da govorice, da se prodaja več dni stara hrana, niso resnične ter da naj bi se tisti, ki takšne govorice širijo, o tem raje poprej prepričali.

Iz delovne skupnosti za splošno in kadrovske zadeve ter informiranje smo prejeli štiri zapisnike SDS. SDS sekretariat med drugim ugotavlja, da se je v letošnjem letu potrebno dogovoriti za adaptacijo muzejske zgradbe in galerije. SDS oddelka splošne administracije pa je med drugim zadolžil vodjo čistilk, da ugotovi vzroke, zakaj se posamezne čistilke ne udeležujejo sestankov delovne skupine. Vodji čistilk naj bi sporočili vse nepravilnosti, ki se dogajajo v zvezi z vzdrževanjem delovnih prostorov (kuhalniki, osmoditev parketa, nepokriti stroji, vključni kuhalniki, s cigaretami ožgane pisalne mize itd.). Sklenjeno je bilo, da morajo snalžke malicati v prostoru, ki je za to določen. Postavljeno pa je bilo tudi vprašanje v zvezi z naročilom in dobavo delovnih halj.

Iz delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje smo prejeli devet zapisnikov SDS. Na sestanku SDS oddelka za ekonomske analize in planiranje je bilo postavljeno vprašanje, ali je potrebno premakljivega delovnega časa. Isto vprašanje postavlja tudi SDS oddelka za organizacijo dela. Ta predlaga, da bi se glede na vse pogostejše pozitivne odmeve glede premakljivega delovnega časa tudi v Železarni proučilo pogoje za možno uvedbo premakljivega delovnega časa. Skupina meni, da bi bilo nekatere oblike premakljivega delovnega časa možno uporabiti tudi v nekaterih proizvodnih TOZD. SDS ERC je bila med drugim seznanjena z izplačevanjem nagrad. Pripomnila, je, da bi bilo potrebno pregledati, če se višina nagrad v zadostni meri vključuje v sistem nagrajevanja.

Pripombe, ki so jih imele delovne skupine na predlog oblikovanja in delitve sklada skupne porabe v tem pregledu nismo povzemali, kajti analiza pripomb bo objavljena v Železarni, ko bo razprava o tem predlogu zaključena.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

OGLEDALI SMO SI NOVOSTI V ŽELEZARNI RAVNE

Dandanes se iz dneva v dan srečujemo z novimi tehničnimi dosežki in je nujno, da se tudi delavci, ki delajo za strojem, seznanjajo z napredkom tehnologije. To predvideva tudi osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju, ki ima v svojem konceptu neposredno prenašanje teorije v prakso in obratno.

Glede na to so v okviru železarne Jesenje na pobudo TOZD Strojne delavnice in železarskega izobraževalnega centra organizirali strokovno ekskurzijo v železarno Ravne. Skupno je bilo 51 udeležencev, polovica delavcev iz TOZD Strojne delavnice, druga polovica pa učencev zadnjih letnikov šol ŽIC. Namen ekskurzije je bil ogled NC strojev. Ta kratka je pri nas še neznana, pomeni pa numerično krmiljenje strojev, ali čisto preprosto: prek elektro-

nik in avtomatike stroj pripravi tako, da bo sam opravil več vezanih operacij brez dodatnih posegov. Ta tehnologija dosega ogromen prihranek pri času, saj je stroj izkoriščen prek 85 %, medtem ko so klasični obremenjeni le okrog 25 %.

Ogledali smo si vrtnale stroje z več glavami, ki so imeli vpeta rezila z različnimi dimenzijami, potem brusilne stroje, stružnice, glodače itd., ki pa so imeli vsi nekaj skupnega: avtomatiko, ki je krmiljena prek

programov, bodisi kartic ali perforiranih trakov. Človeka kar čudno spreleti, ko vidi, kako stroj »miga« sam od sebe, istočasno pa tudi želja, da bi ga поблиže poznal, obvladal in si olajšal delo. To pa je seveda namen ogleda: zanimanje za napredek.

Potem je bil na vrsti ogled uporabe procesnega računalnika pri vodenju elektrojeklarne. Po želji pa še montažne delavnice stiskalnic, obde-

lave valjev, lahko in težko kovačnico, livarno, sodelavci s priprave dela pa IBM.

Upravičenost ekskurzije je vsekar na dlani, ker bomo le s konstantnim izobraževanjem vsakega delavca našega kolektiva dosegli večji napredek in boljše poslovne rezultate. V načrtu so seveda še druge ekskurzije po različni zahtevnosti dela.

J. Jekler

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

27. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Na 23. seji odbora so najprej pregledali izvajanje sklepov prejšnje seje in so ugotovili, da so vsi izvršeni.

Na objavljene delovne naloge »vodja oddelka operativne izgradnje« je bil izbran tov. Eniko. V nadaljevanju se je odbor obravnaval 13 predlogov za namestitve na delovne naloge in vse predloge ugodno rešil. Za sodelovanje pri organizaciji smuških poletov in sprejemu štafete mladosti je odbor odobril določeno število dni izredno plačane odsotnosti.

Odbor je obravnaval poročilo o delu odbora v svoji mandatni dobi in nakazal naslednjo problematiko, ki jo bo potrebno razrešiti v sodelovanju vseh samoupravnih in družbenopolitičnih organov. Problematika je naslednja:

— izdelava poslovnika za delo odbora, ker je potrebno nekatera vprašanja s področja kadrovanja enotno izvajati za vso Železarno;

— dokončno ureditev pripravnosti;

— usklajitev kriterijev napredovanja in premestitev;

— vrednotenje in prevrednotenje delovnih nalog;

— izdelava ustrezne metodologije za ustrezno izbiro kandidatov za opravljanje objavljenih delovnih nalog in opravil;

— večjo pozornost posvetiti rekreaciji, ne samo v času odobritve izredno plačane odsotnosti;

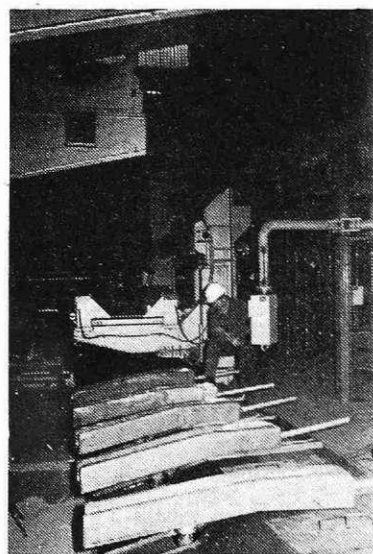
— urediti področje izredno plačane odsotnosti za šport, kulturo in organizacijo tekmovalne enote za vso Železarno;

— izboljšati informacijski sistem med samoupravnimi organi in strokovnimi službami, kajti le tako bo uspešno delo samoupravnih organov in delegatov.

Ob zaključku seje je odbor ugotovil, da je odbor uspešno opravljal zaupano delo, kljub težavam in tako različnim delovnim nalogam, ki jih opravljajo zaposleni v tej delovni skupnosti.

K. O.

Dopisujte v Železarni

Notranjost novega konti-liva

Železarski globus

JAPONSKA

Glede na sedanje stanje v Iranu, imajo japonske železarske družbe težave s preusmeritvijo svojih izdelkov, ki so bili namenjeni za izvoz v to državo, drugam. Gre za okoli 550.000 ton proizvodov, med katerimi prevladujejo cevi, hladna valjana pločevina in debela pločevina, kar je bilo naročeno v preteklem letu. Delno je ostal ta material v skladiščih na Japonskem, delno je na ladjah in delno preusmerjen prevoz v druga pristanišča. Poskusili ga bodo prodali na druga tržišča, vendar bodo imeli brez dvoma težave s prodajno ceno.

Sodelavci iz strojnih delavnic in učenci ŽIC na Ravnah (Foto J. Jekler)

NA PRVI MLADINSKI DELOVNI AKCIJI 160 MLADIH

Letošnji 1. april – dan brigadirjev – je bil na Jesenicah kot po vsej Sloveniji in Jugoslaviji praznovan delovno. Okoli 160 mladih iz centra srednjih šol, gimnazij, ekonomske šole in mladih iz Železarn je v soboto, 31. marca, otvorilo prvo lokalno mladinsko delovno akcijo PRISTAVA 79.

Namen te množične lokalne delovne akcije je, da mladi do 19. maja uredijo in popravijo ceste na Pristavi, kajti kot je znano bo takrat na Pristavi osrednja občinska proslava ob dnevu mladosti in 60-letnici ZKJ.

Na prvi akciji PRISTAVA 79 je sodelovalo pet delovnih brigad in vse brigade so pridno delale, kajti mladi se zavedajo, da so prevzeli pomembno nalogo, ki jo morajo do določenega datuma tudi izpeljati, izpeljali pa jo bodo samo s takim delom kot je bil na prvi akciji. Mnenje strokovnjaka komunalnega

podjetja Kovinar, ki je to akcijo tudi vodil in pripravil vse potrebno za nemoteno delo je, da so mladi naredili nad pričakovanji. Kot vse brigade, se je tudi brigada MLADI ŽELEZAR s svojim delom izkazala, razveseljivo pa je tudi, da je bila najbolj številna in nekateri mladinci so šli na akcijo kar iz nočnega dela. To nam dokazuje, da so mladi v Železarni pripravljeni sodelovati na takih in podobnih akcijah, in sigurno se bo prihodnjih akcij PRISTAVA 79, udeležilo še več mladih iz Železarn.

Po uspešno končani prvi lokalni mladinski delovni akciji je koman-

dant akcije razglasil vse brigade udarne in orisal trenutni uspeh na delovišču. Seznani so jih tudi zakaj je 1. april dan brigadirjev, z brigadirskim življenjem, ki so ga nekateri na tej akciji prvič doživeli, kajti akcija je ves dan potekala v pravem brigadirskem vzdušju, s pomnom brigadirske in revolucionarne pesmi itd.

Akcijo so zaključili s kratkim kulturnim programom (skeči, recital ipd). Izdali pa bodo tudi skupno interno glasilo, ki ga bodo pripravili informatorji iz vseh petih brigad.

O delu in poteku lokalne mladinske akcije PRISTAVA 79 bomo v mladinski rubriki tekoče obveščali.

V. Hribar

SESTANKI OO ZSMS V ŽELEZARNI

PREDSDSTVO OO ZSMS VZDRŽEVANJE

Na seji so se dogovorili o sodelovanju na kvizu Tito, revolucija, mir, in o okrasitvi volišča. Evidentirali so mlade za MDA, vendar se mora njihovo delo naprej pokazati na lokalnih mladinskih delovnih akcijah.

OO ZSMS JEKLOVLEK

Najprej so govorili o dosednji neaktivnosti nekaterih mladih v OO ZSMS. Sklenili so, da bodo s skupnimi močmi skušali k delu mladinske organizacije pritegniti tudi vse nezainteresirane mlade in da bodo v prihodnje bolj aktivni.

Največ pripomb so imeli pri evidentiranju mladih za MDA, kajti ugotovili so, da so se akcij udeleževali eni in isti mladinci. Dogovorili so se, da bodo na MDA odšli tisti mladinci, ki se akcij niso mogli udeležiti iz objektivnih vzrokov. Dogovorili so se tudi o kriterijih za udeležbo na MDA in sicer: kakšen je mladinec na delovnem mestu, aktivnost v OO ZSMS in sodelovanje na lokalnih mladinskih delovnih akcijah.

V. Hribar

JAVNA ZAHVALA

Delavski svet TOZD Vratni podboji se javno zahvaljuje vsem mladincem, ki so sodelovali v delovni akciji za odpravo posledic požara v TOZD Vratni podboji.
DS TOZD Vratni podboji

USPELO BRUCOVANJE

Na zadnjem tradicionalnem brucovanju smo sprejemali brucke in bruce med velespoštovane »stare baje«.

Po uvodnem plesu se je ob 21. uri pričel program. Komornik je prebral razglas njegovega veličastva, Zelenega carja, ki je pozval vse telesno prisotne in duševno odsotne, da prisostvujejo procesu zoper »gnilo zelenjavo«, ki je pričela nekakšno zaroto proti akademski svobodi starih bajt, ki živijo moralno življenje. Po govoru so na prizorišče prišli Zeleni car, njegova desna roka, branilec, tožilec, častni član, osebni svetovalec Zelenega carja in porota. Po ukazu carja je nato Brucmajor pripeljal »zelenjavo«, ki je v primerjavi s cenami zelenjave pravi zaklad. Le-ta je predlagal, da se »zelenjavo« zamenja za tekoči kapital v steklenicah, kar bi bilo bolj koristno! Toda car je dejal, da bi bil to le prevelik šok za starše, ki so vrsto let vlagali vanje ves svoj kapital in ambicije. Predlagal je, da se sojenje prične, še prej pa je odredil »štempel« za omizje in vse žejne pri točilni mizi.

Po »štempelu« je tožilec razložil grehe »zelenih glav« in jih obtožil: prevelikega poguma pri vpisu, nezaznavanja pojma in glagola študirati; tu ga je Zeleni car ustavil: »Dovolj, dovolj, saj velenjenji tožilec ne našteva slabosti jeseniške komunale.« Predlagal je odmor popočen s ekonomsko propagando.

Po reklamah, SGP Gradbinca, tehničnega biroja Jesenice, gostilničarja Mikija, železarnice Jesenice, KO-OP, kinematografskega podjetja, HTP Gorenjka in Ljubljanske banke, je imela besedo obramba. Branilec je poudaril, da njegovi klienti niso tako slabi, da se nekateri že prilagajajo življenju »starih bajt«. Predlagal je, da se brucem podeli posebna Nobelova nagrada za mir, skupaj s potrdilom za brezplačne inštrukcije gospoda Begina. Zeleni car je nato ukazal, da se privede brucka, ki rada »farba«. Vpraša jo: »Kaj bo moja milost sedaj odločila?« Ker po pravilu ne ve, je odrejen »štempel«. Isti postopek je nato doletel drugo žrtev.

Porota je nato izbrala dobitnika nagrade za kulturo, tožilec pa ga vpraša, zakaj na Jesenicah ne zgradi kulturnega doma? Sledi nepravilen odgovor in seveda »štempel«. Pravilen odgovor je namreč bil: »Ker že tako ali tako gledalce uvažamo.«

Porota je nato izdala ukaz, da Brucmajor privede bruca, ki najbolj spominja na Janeza Traverzo. Brez pomisleka ga Brucmajor izbere in privede pred tožilca, ki mu zastavi vprašanje. Ker je bil odgovor napačen, sledi kazen – »štempel«. Temu je sledila težka naloga, izbira lepotic bruck. Problem je rešil Brucmajor, ki je s strokovnim

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

UMETNI VPLIV NA VREME

Po njihovem mnenju jim je uspelo, da so z umetnim posipanjem oblakov dosegli določeno povečanje količine snega, pa tudi njegovo prostorsko prerazporeditev.

Tudi sovjetska raziskovalca Vulfson in Levin sta opisala v Taškentu dinamične metode za modifikacijo konvektivnih oblakov, in sicer z umetno povzročenim navpičnim zračnim tokom. Vzpenjanje zračnega toka sta povzročila s t. i. meteorotonom, tj. s turbinskiimi reaktivnimi letalskimi motorji, povezanimi med seboj v vrsto in obrnjeni navzgor.

Ocena, kako visoko prodira umetno povzročeni dvigajoči se zračni tok, kaže, da tudi ta doseže, pač glede na stratifikacijo atmosfere v določenih situacijah, tako višino, da se lahko oblikujejo in razvijajo kumulusni oblaki.

Poskusi, opravljeni z meteorotonom, potrjujejo dokaze tudi tedaj, ko doseže dvigajoči se zračni tok raven, kjer se začne kondenzacija kapljic in se tako oblikujejo kumulusi, ki se lahko v določenih situacijah spremenijo v deževne oblake.

To fazo pa je mogoče doseči tudi tako, da se kristalizirajoči reagenti vržejo v ohlajeni del kumulusa.

V nestabilnem ozračju (kot je takrat, ko se razvije konvektivna oblačnost) se lahko vsak impulz, ki je usmerjen navzdol, razvije v descendenčni tok (navzdol), katerega posledica je izhlapevanje kapljic in ledenih kristalov. Na ta način se oblaki deloma ali popolnoma razbijejo.

V Sovjetski zvezi so, po podatkih iz tujega tiska, doslej uporabljali dve različni metodi za učinkovanje na oblake, ki povzročajo grom, da bi zmanjšali grmenje. Prva metoda temelji na tem, da se v oblak vsujejo trdni aerosoli, s katerimi se v njem spremeni električna aktivnost. Poskuse so naredili tako, da so izstrelili rakete, ki vsebujejo trdne aerosole oziroma takšne reagense, ki povzročajo kristalizacijo. Učinek tega so ocenjevali z radarjem in s števcem električnih prazenj.

Poskusi razkranjanja oblakov, ki so bili opravljeni tako, da so jih posipali s trdnimi aerosoli, kažejo, da je mogoče raketno tehniko uporabiti tudi za nadzorovanje razvoja konvektivnih oblakov. Da bi dosegli, da bi se kumulusni oblaki popolnoma razkrojili, je potrebnih povprečno 15 minut. Pri bolj razvitih konvektivnih oblakih dosežemo v enakem času delno razkranjanje njihove strukture in znatno zmanjšanje električnih prazenj.

MODIFIKACIJA CIKLONOV

Poskusni program za modifikacijo tropskih ciklonov, ki ga preizkušajo v ZDA, je v Taškentu opisal ameriški znanstvenik Gentry. Pri tem je izjavil, da so dobili iz ZDA s programom za raziskovanje in poskuse z modificiranjem tropskih ciklonov, ki so jih začeli delati že leta 1951, zelo spodbudne in zanimive rezultate. Ta program sicer res še preizkušajo, vendar pa daje trdno upanje, da bo človek zmogel zmanjšati maksimalno intenzivnost tropskega ciklona.

S poskusi, ki sedaj potekajo, skušajo zmanjšati maksimalno hitrost vetra, ne pričakujejo pa od njih, da bodo povzročili spremembe v krožni poti (orbti) ciklona, niti da bi pomembneje vplivali na razdelitev količine padavin ali na splošno kroženje.

Pri poskuschih, ki so jih opravili v naravi, so posipali viharne oblake s srebrom jodidom, in sicer v izbranim radiju, da bi zmrznile ohlajene kapljice in bi se sprostila latentna toplota v njih. Po delovni hipotezi spodbuja sproščena toplota nadaljnje naraščanje oblaka in razvoj novega ciklona z »oblačnim zidom«, ki je zunaj »oblačnega zida« starega ciklona. Tako se zrak, ki teče na nižjih ravneh, dviguje in razlika na večjem radiju, s tem pa slabi moč oziroma hitrost vetra.

Analiza rezultatov, doseženih s posipanjem večjega števila tropskih ciklonov, je pokazala, da se je njihova največja hitrost zmanjšala v dveh do treh urah po posipanju s srebrom jodidom za 30 odstotkov. To je posebnega pomena, če upoštevamo, da narašča rušilna moč vetra s kvadratom hitrosti.

Ogljeni prah ima, kot je znano, lastnost, da lahko absorbira izredno veliko količino toplote, ki prihaja na zemljo s sončnim sevanjem in je tako vir toplote za ozračje.

(se nadaljuje)

PREGLEDALI SO DELO V PRVEM TROMESEČJU

V petek 30. marca so se sestali v krajevni skupnosti Podmežaklja na tretjem rednem sestanku člani osnovne organizacije ZSMS. Pogovorili so se o delu v prvih treh mesecih. Splošna ugotovitev je bila, da je osnovna organizacija zaživela, da se je dejavnost poživela, žal pa je še premalo tistih, ki aktivno delujejo. Trenutno je aktivnih le 20 mladincev, kar je komaj 10% vseh mladih v krajevni skupnosti.

Zelo ugodno oceno je dobila proslava ob 8. marcu, saj se je le-te udeležilo veliko žensk, tako da je bila dvorana nabito polna.

Za meseca, ki sta pred nami (april, maj), čaka mlade vrsta nalog. Sportna komisija bo 7. aprila organizirala namiznoteniški turnir za mlade iz krajevne skupnosti; tečejo tudi še priprave za kurjenje kresa v počastitev 1. maja in tabornega ognja s kulturnim programom za dan Osvobodilne fronte. Sprejeli so tudi sklep, da se udeležujejo vseh akcij v okviru programa občinske konference.

Sestanka sta se udeležila tudi predstavnika krajevne organizacije SZDL in krajevne skupnosti. Slednji je mlade seznanil z akcijo »nič nas ne sme presenetiti« in pojasnil nujnost organiziranja kurirske službe na področju skupnosti. V nevezanem pogovoru so se dotaknili tudi čistoče in varstva okolja na področju krajevne skupnosti.

Sestanek je bil zelo uspešen. Pokazal je vrsto nalog in problemov mladih v KS Podmežaklja, tako da tudi v bodoče lahko pričakujemo ugodne vesti o delu mladinske organizacije v tej skupnosti.

B. r.

Sodelavec pri peči

SEJA KOMISIJE ZA IPD

Kljub opozorilu referentom za idejno politično delo v OO ZSMS, da bodo neodgovorno delo referentov obravnavale OO ZK in predststvo OO ZSMS, se je seje udeležilo le šest referentov za IPD iz OO ZSMS. Dogovorili so se, kako naj s skupnimi močmi izpeljejo program dela komisije in kako naj koordinirajo delo v OO ZSMS.

Komisija bo organizirala seminar za referente za IPD, predsednike in sekretarje OO ZSMS, na katerem bodo obravnavali teme, ki so bistvene pomena za delovanje OO ZSMS.

Komisija bo šla v širšo akcijo za izobraževanje mladih in jih čim več vključevati v različne oblike idejnopolitičnega dela.

Formirali so komisijo, ki bo izdelala operativni program dela.

V. Hribar

ZMOGLJIVOSTI ČRNE METALURGIJE DO LETA 1980 IN DALJE

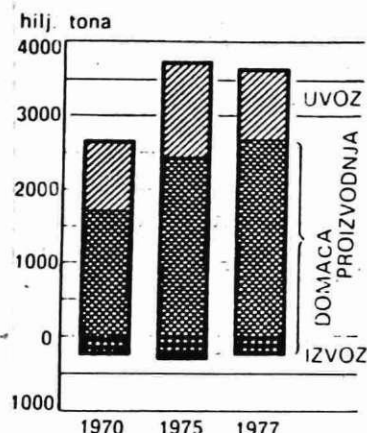
(Nadaljevanje s 1. strani)

samoupravnih organizacij. Plan predstavlja sintetiziran izraz dogovorjenih skupnih interesov in ciljev vseh nosilcev planiranja.

Prvi del družbenega plana Jugoslavije je oblikovan tako, da definira »skupne interese in cilje družbenega in ekonomskega razvoja.« V drugem delu so zajete »smernice in okvirji za sprejemanje ukrepov ekonomske politike«, v tretjem delu pa so opredeljene posebne »obveze in naloge« posameznih nosilcev planiranja.

V vsakem od navedenih delov plana je na določen način definiran tudi razvoj črne metalurgije.

OSKRBOVANJE Z JEKLARSKIMI PROIZVODI

Tako je v okviru ciljev, opredeljenih v določilih prvega dela plana, navedena usmeritev politike razvoja črne metalurgije na povečanje proizvodnje, ki mora zagotoviti znatno nadomestitev sedanjega uvoza in stabilno oskrbovanje domačega tržišča z jeklarskimi proizvodi. Predvideno je, da bo poraba jekla v domovini zagotovljena z okrog 80 % iz domačih železarn. Deset odstotkov proizvodnje jekla pa je planiranega za izvoz.

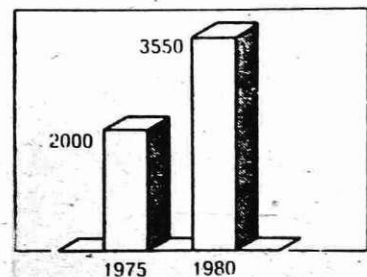
Takšen razvoj proizvodnih zmogljivosti v črni metalurgiji je zasnovan v prvi vrsti na domačih železovih rudah, za katere se računa, da se bo pomembno povečala kapaciteta. Predvideva se tudi z obogatitvijo rud, da bi se tako izboljšal vložek in povečala ekonomičnost proizvodnje surovega železa. V družbenem planu je tudi predvideno, da bo tudi izdelava jekla v prvi vrsti slonela, poleg surovega železa, na starem železu iz domačih virov.

Težišče politike razvoja je na optimizaciji sedanjih zmogljivosti, posebno za pridobivanje rude, izdelovanje surovega železa in jekla. Med drugim je predviden tudi razvoj nekaterih valjarn za kvalitetne in specialne vrste jekla, ki jih na tržišču primanjkuje.

Z določili družbenega plana Jugoslavije je črna metalurgija uvrščena med dejavnosti, ki imajo poseben pomen pri uresničevanju skupnih ciljev razvoja države v obdobju 1976-1980. Za te dejavnosti je s planom predvideno, da federacija, republike in avtonomne pokrajine prevzemajo posebne obveze in naloge v pogledu zagotavljanja potrebnih investicijskih sredstev in drugih spodbujajočih ukrepov za razvoj v okviru razmerij predvidenih s planom.

Prav tako je z družbenim planom predvideno, da dinamiko etapne izgradnje v črni metalurgiji, kakor tudi ostale predhodne spremljajoče vrednosti, ki morajo natančneje opredeliti razvoj te industrije, vključno tudi po železarnah, usklajujejo federacija, republike in pokrajine s posebnim dokumentom, kar je že narejeno z dogovorom o osnovah družbenega plana Jugoslavije za razvoj črne metalurgije v obdobju 1976-1980.

KOKSARNE

Uresničevanje dogovora v praksi, kakor tudi uporaba določenih olajšav pri razvoju, na osnovi posebnih ukrepov, sta pogojena s sklepanjem ustreznih samoupravnih sporazumov med železarnami, kakor tudi z industrijo, katere poslovanje je tesno vezano z delom te dejavnosti. Velik del teh sporazumov je že doseženih, drugi pa so v fazi zaključevanja, kar je tudi razumljivo, če vemo, da je to nov in poseben način skupnega reguliranja poslovnih odnosov.

SKUPNI INTERESI IN CILJI RAZVOJA

Skupni interesi in cilji razvoja črne metalurgije do leta 1980 so opredeljeni v posameznih določilih dogovora republik in pokrajin. Le-ta se lahko obravnavajo kot politika razvoja, opredeljena s planom. Racionalno in učinkovito investiranje je usmerjeno v usklajen razvoj proizvodnih zmogljivosti po proizvodno-tehnoloških fazah proizvodnje, katere zaostajajo, kakor tudi na razvoj zmogljivosti, ki jih po obsegu in asortimentu zahteva domače tržišče. Tak razvoj je predviden, v pogledu oskrbovanja z rudo, starim železom, ferolegurami, ognjevzdržnim materialom in drugimi materiali iz domačih izvorov, medtem ko se bo uvažal premog za koksiranje, polizdelki za valjarne in nekatere druge surovine, ki so na sedanji etapi razvoja ekonomsko upravičene.

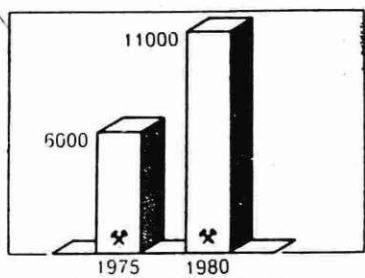
PREDNOSTI V RAZVOJU

Zaradi doseganja sinhroniziranega razvoja proizvodnih zmogljivosti po tehnoloških fazah, kakor tudi zaradi zmanjšanja odvisnosti od uvoza, je doseženo soglasje med republikami in pokrajinami, da imajo prednost v investiranju zmogljivosti, ki zaostajajo za razvojem, kar se neugodno odraža v plačilni bilanci države, oziroma povzroča nezadostno koriščenje nekaterih že izgrajenih kapacitet.

Na osnovi dogovora imajo prednost v razvoju do leta 1980:

- raziskovanje, izkoriščanje in oplemenitenje železove rude;

RUDNIKI ŽELEZOVE RUDE

- koksarne do nivoja, ki bo zadovoljeval domače potrebe;
- zmogljivosti za proizvodnjo surovega železa;
- zmogljivosti za proizvodnjo surovega jekla (s konti-livom), razen elektrojekla navadnih kvalitet (JUS, kvalitetna grupa 1);
- valjarniške naprave v integralnem ciklusu proizvodnje za asortiment in obseg proizvodnje, ki tržišču primanjkuje.

Ocenjuje se, da se bo s takim razvojem dosegla tehnološka in ekonomska optimizacija zmogljivosti primarnih faz proizvodnje z zaključnimi programi in s tem prispevalo k zmanjšanju uvoza.

Izhajajoč iz teh sprejetih prednosti razvoja, se bo do leta 1980 investiralo v naslednje kapacitete:

RUDNIKI ŽELEZOVE RUDE

Zmogljivosti rudnikov so na začetku tega planskega obdobja znašale okrog 6000 milijonov ton surove rude. Ocenjuje se, da bodo do leta 1980 izgrajeni novi, ki bodo z obstoječimi kapacitetami zagotavljali okrog 11 milijonov ton. Povečanje zmogljivosti se bo doseglo v SR Bosni in Hercegovini s povečevanjem sedanjih kapacitet rudnikov Vareš in Ljubija, kakor tudi z odpiranjem novih lokacij v Omarski. S tako orientacijo se bodo zmogljivosti rudnikov povečale, kakor je prikazano na razpredelnici:

Lokacija	zmogljivosti rudnikov v 000 tonah	planirani do 1976	do 1980
SR BiH	4.550	4.550	9.550
SR Makedonija	1.330	1.330	1.330
SR Srbija	120	120	120
Skupaj	6.000	6.000	11.000

S samoupravnim sporazumom med zainteresiranimi organizacijami, proizvajalci in porabniki rude ter z dogovorom na osnovi skupnih vlaganj, se bo reguliralo financiranje izgradnje potrebnih kapacitet rudnika in pogoji za oskrbovanje z rudo.

KOKSARNE

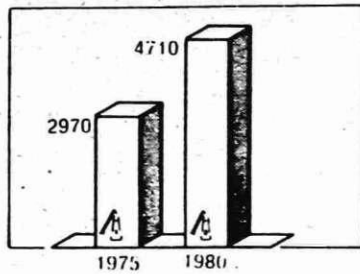
Do sedaj so zgrajene v SR Bosni in Hercegovini (Zenica, Lukavac). Po dogovoru se bo do leta 1980 izgradila, poleg razširitve z novo baterijo koksarne v Lukovcu, tudi baterija koksarne v Bakru.

Skupne zmogljivosti koksarn bodo ob zaključku tega srednjeročnega obdobja naslednje:

Lokacija	zmogljivosti koksarn v 000 ton	v l. 1976	plan. l. 1980
SR BiH	2.000	2.000	2.700
SR Hrvatska	-	-	850
Skupaj	2.000	2.000	3.550

Delo doslej izgrajenih koksarn, kakor tudi novih kapacitet sloni na

PROIZVODNJA GRODLJA

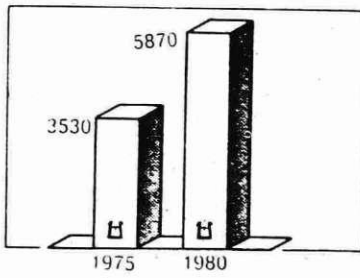
PLAVŽI

V tem petletnem obdobju bosta izgrajena dva nova plavža: IV. plavž v železarni Zenica, 2000 kub. m odprtine in II. plavž v železarni Smederevo, odprtina 1350 kub. metrov. Skupne zmogljivosti naprav za izdelavo surovega železa se bodo do zaključka te izgradnje povečale takole:

Lokacija (v 000 t)	zmogljivosti proizv. sur. železa do 1976	plan 1980
SR BiH	1.240	2.200
SR Makedonija	510	510
SR Slovenija	250	250
SR Srbija	720	1.500
SR Hrvatska	250	250
Skupaj	2.970	4.710

V okviru izgrajenih zmogljivosti za izdelavo grodlja so zajete, poleg plavžev tudi zmogljivosti elektro-reducirnih peči v železarnah Skopje, Ilijaš in Štore, s skupno zmogljivostjo 650 tisoč ton.

SUROVO JEKLO - KONV. IN SM

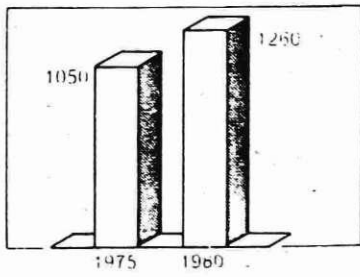
SUROVO JEKLO

V tem petletnem obdobju se bodo gradili konvertorji za masovne kvalitete jekla in električne peči, usmerjene v izdelavo kvalitetnih in plemenitih jekel.

Povečane zmogljivosti za izdelavo surovega jekla bodo po dogovoru naslednje:

Lokacija	zmogljivosti za proizv. jekla v 000 t	leta 1976	plan 1980
SR BiH	1.000	1.000	2.630
SR Makedonija	1.100	1.100	1.100
SR Slovenija	960	960	960
SR Srbija	950	950	1.670
SR Hrvatska	390	390	450
SR Črna gora	180	180	300
Skupaj	4.580	4.580	7.110

ELEKTROJEKLO

S takšno izgradnjo novih zmogljivosti bo prišlo do zamenjave v zastopnosti tehnoloških procesov. Namreč ukinile se bodo nekatere SM peči in zamenjale s konvertorji ali elektro pečmi.

Ocenjuje se, da bo ta izmenjava v tehnoloških procesih izdelave jekla izgledala takole:

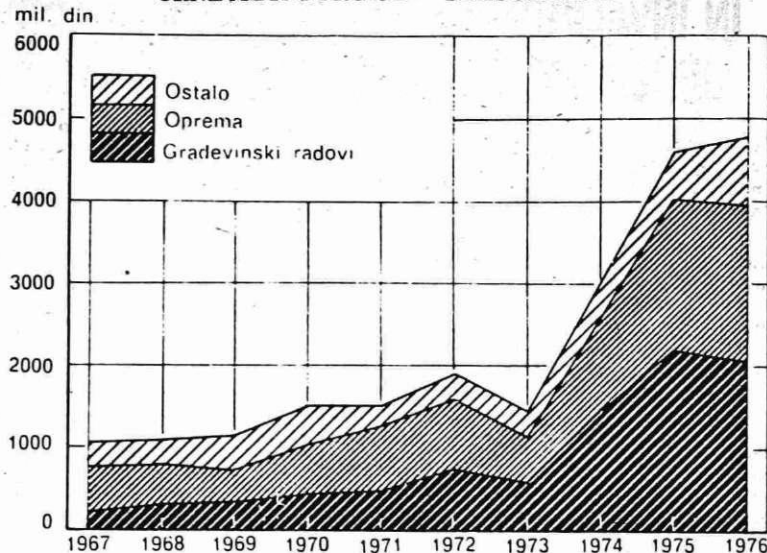
Zmogljivosti peči (v 000 ton)	leto 1976	leto 1980	ton	%	ton	%
Siemens-Martinove	1.890	40	1.890	26		
Konvertorji	1.640	37	3.980	56		
Elektro peči	1.050	23	1.260	18		
Skupno	4.580	100	7.130	100		

Pričakuje se, da bo morda zaradi optimalizacije koriščenja nekaterih valjarniških naprav prišlo tudi do intenzivnejše izgradnje zmogljivosti za izdelavo elektro jekla v Slovenskih železarnah in v železarni Nikšič (Črna gora). Z dogovorom republik in pokrajin je doseženo soglasje, da se bodo te zmogljivosti gradile, če bo to zahtevala povečana poraba na domačem trgu, kakor tudi, da bodo zmogljivosti usmerjene v prvi vrsti na izvore starega železa v državi.

VALJARNIŠKE NAPRAVE

Po planu bo v tem srednjeročnem obdobju bo prednost v izgradnji veljala, poleg zaključevanja začetih

TEHNIČNA STRUKTURA INVESTICIJ V OSNOVNA SREDSTVA ČRNE METALURGIJE - TEKOČE CENE

integralnih železarn in valjajo asortiment, ki ga primanjkuje tržišču. Ti pogoji se regulirajo s posebnim samoupravnim sporazumom med zainteresiranimi železarnami in porabniki jekla.

FINANCIRANJE IZGRADNJE

Financiranje izgradnje planiranih zmogljivosti se bo v črni metalurgiji doseglo:

1. z vlaganjem lastnih sredstev organizacij združenega dela, ki bodo gradile posamezne zmogljivosti;
2. z združevanjem sredstev zainteresiranih organizacij združenega dela;
3. z usmerjanjem sredstev poslovnih bank in
4. s tujimi krediti.

UKREPI EKONOMSKE POLITIKE ZA SPODBUJANJE RAZVOJA

Zaradi pospeševanja razvoja črne metalurgije, federacija, republike in pokrajine sprejemajo posebne ukrepe s ciljem, da zagotovijo potrebna sredstva za gradnjo. Tako federacija daje carinske olajšave za uvoz opreme za predvideni razvoj zmogljivosti. Tudi inozemski krediti se usmerjajo v te namene. Posamezne republike so razpisale javno posojilo za zagotavljanje potrebnih sredstev. Razen tega se v vseh republikah usmerja del sredstev prihrankov občanov in druga bančna sredstva v financiranje razvoja posameznih investicij. Posamezne temeljne organizacije združenega dela so oproščene plačevanja davka na dohodek, da bi se jim tako povečala ekonomska moč in reprodukcijska sposobnost; subvencionirane so obresti na kredite za vlaganje v osnovna in obratna sredstva in drugo.

IZGRADNJA ZMOGLJIVOSTI PO LETU 1980

Po predvidevanjih je treba pričakovati, da se bo poraba surovega jekla v Jugoslaviji povečala od okrog sedem milijonov ton, kolikor se pričakuje, da bo znašala leta 1980, na

okrog devet milijonov ton leta 1985. Če izhajamo iz predpostavke, da bo to porabo potrebno v največji meri pokrivati z domačo proizvodnjo, je evidentno, da domače tržišče nudi možnosti za razširjanje zmogljivosti črne metalurgije prek tistih, s katerimi se računa po planu do leta 1980.

Skladno s tem je dogovor o osnovah družbenega plana za razvoj črne metalurgije v obdobju 1976-1980 obvezal republike in pokrajine, da se še v tem letu dogovorijo o nadaljnjem razvoju zmogljivosti, da bi se zagotovila kontinuiteta izgradnje v tej bazični veji industrije.

V teku so v posameznih rudnikih in železarnah priprave za nadaljnjo razširitev izgradnje, da bi se s pravočasnimi pripravami in izgradnjo lahko zagotovila v državi potrebna proizvodnja gotovih jeklarskih proizvodov.

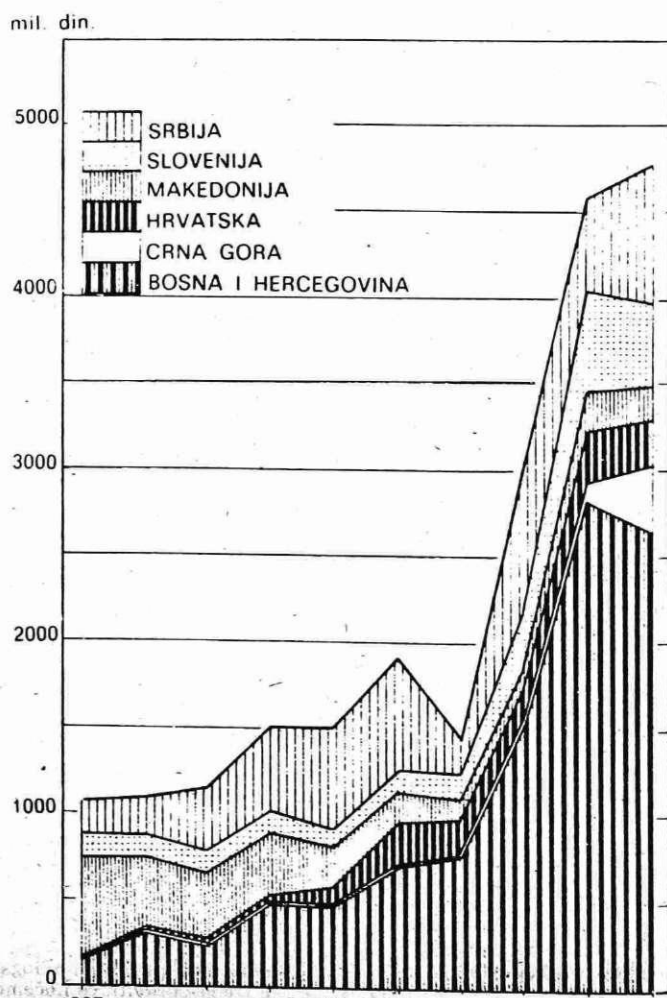
Zaradi usklajevanja nadaljnje izgradnje novih zmogljivosti z dogovorom o kontinuiteti izgradnje zmogljivosti, kakor tudi zaradi naslednjega petletnega plana, je v teku priprava naslednjih programov:

- razširitev sedanjih lokacij rudnika Vareš in Ljubija, kakor tudi odpiranje novih lokacij na območju Omarske;
- razširitev novih baterij koksarn;
- programi za izgradnjo novih plavžev v sedanjih železarnah;
- razširitev izgradnje konvertorjev in električnih peči v sedanjih železarnah v zvezi z izgradnjo nekaterih valjarniških naprav za nadaljnjo predelavo jekla v železarnah.

Poleg teh programov se obdeluje tudi program o izgradnji novih železarn: v Prijedoru na osnovi domače rude in ob Jadranskem morju na osnovi uvožene rude. Razvoj tržišča porabe jekla v državi, kakor tudi ostalih vzporednih elementov za sprejemanje odločitev o nadaljnji izgradnji, bodo opredelili dinamiko in lokacije bodočih zmogljivosti.

(Prevod iz posebne številke ČELIKA)

INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA ČRNE METALURGIJE PO SOCIALISTIČNIH REPUBLIKAH - TEKOČE CENE

SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SRS JE IZPOLNILA DOGOVORJENE NALOGE

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS je na svoji peti seji 14. marca obravnavala več pomembnih vprašanj. Najpomembnejša so gotovo: zaključni račun za leto 1978, program dela za leto 1979 in dokončna uskladitev pokojnin in invalidnin.

Delegati so najprej po zelo živahni razpravi potrdili zaključni račun za leto 1978, ki izkazuje:

11.793.380,810,11 din skupnih prihodkov
11.467.487.925,26 din skupnih odhodkov

325.892.884,85 din presežka prihodkov nad odhodki.

Skladno z družbenim dogovorom so se delegati odločili, da ves presežek prihodkov nad odhodki vrnejo združenemu delu. Zato so sprejeli sklep, da se ta sredstva prenesejo v plan za leto 1979, za isti znesek pa se znižajo obveznosti temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter delovnih skupnosti do sklada. To pomeni, da preneha obveznost plačevanja posebnega prispevka iz dohodka (poslovnega sklada), ki zapade v plačilo v času od 1. aprila do 30. junija 1979, ali bolj enostavno povedano delovnim organizacijam ni potrebno plačati prispevka od poslovnega sklada za april, maj in junij 1979.

Nekateri delegati so celo menili, da naj bi skupnosti vrnila tudi zbrana sredstva rezervnega in poslovnega sklada. Ta predlog je bil odklonjen z obrazložitvijo, da v duhu dobrega gospodarjenja skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja mora imeti vsaj toliko lastnih poslovnih sredstev, kolikor znaša enomesečna pokojnina, ker je životarjenje »iz rok v usta« preveč tvegano za upokojence, glede na visoke obresti za kratkoročne kredite pa predrago za zavarovance — lastnike sklada.

Ko so delegati prešli na usklajevanje pokojnin so najprej ugotovili, da so se po uradnih podatkih povečali povprečni osebni dohodki v Sloveniji v letu 1978 nasproti letu 1977 za 21,9% tako da znaša povprečni osebni dohodek za leto 1978 na področju SRS 5.903 din. Za primerjavo naj povem, da le-ta znaša za področje SFRJ 5.075 din.

Ker so bile pokojnine akontativno povečane že od 1. julija 1978 dalje v povprečju za 7% in od 1. januarja 1979 za 12%, je ostalo sedaj le še 1,8% možnega povečanja do dokončne uskladitve. Tako se povečajo vse pokojnine, pri katerih se za izračun pokojninske osnove ni upošteval osebni dohodek iz leta 1978.

Za ta odstotek (1,8) pa se ne povečajo pokojnine borcev NOV pred 9. 9. 1943 oziroma do 13. 10. 1943, ker se le tem pokojnine ponovno odmerijo od zajamčene pokojninske osnove, to pomeni:

— povprečni osebni dohodek 5.903 + 17,6% = 6.941,93 din.

Pokojnine v varstvenem dodatku se povečajo tako, da se poveča znesek pokojnine, varstveni dodatek pa se na novo odmeri od mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, določenega za leto 1979.

Tako povečane pokojnine gredo upokojencem od 1. januarja 1979, izplačajo pa se z aprilsko pokojnino. Nato so določili še mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, ki znaša od 1. januarja 1979 dalje 2.900 din.

LETNA KONFERENCA AKTIVA INVALIDOV ŽELEZARNE

V soboto, 31. marca, je bila letna konferenca aktivna zaposlenih invalidov železarne Jesenice. Člani so pregledali delo od ustanovitve dalje in se pogovorili o bodočih nalogah.

Aktiv je društvo invalidov Jesenice ustanovilo leta 1977, danes pa šteje že več kot 370 članov. V okviru aktivna delujejo tri komisije in sicer za socialna vprašanja zaposlenih invalidov, za kulturo in izlete ter za športno rekreacijo.

Na današnji letni konferenci so nekatere akcije ocenili kot zelo uspešne, opozorili pa so tudi na težave, ki jih spremljajo pri delu. Tako je še vse premalo sodelovanja s komisijo za socialna vprašanja in s službo za varstvo pri delu v železarni. V razpravi so se navzoči predvsem zavzemali za uresničevanje letošnjega gesla invalidov »preprečimo invalidnost« in za reševanje perečih vprašanj invalidov na delovnih mestih.

Društvo invalidov Jesenice je ob tej priliki aktivno zaposlenih invalidov v Železarni podelilo priznanje za uspešno delo ob desetletnici društev invalidov v SR Sloveniji.

J. R.

Od drugih sklepov naj navedem še novo višino dodatka za pomoč in postrežbo, ki znaša od 1. januarja 1979 dalje — 1.830 din na mesec starostnim, invalidskim in družinskim upokojencem, ki jim je neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba drugega za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb.

— 1.160 din na mesec tistim upokojencem, ki jim je neogibno potrebna stalna pomoč in postrežba za opravljanje večine življenjskih potreb.

Podrobnejši predpisi so navedeni v statutu te skupnosti v členu 116.

Invalidnine za telesno okvaro od 1. januarja 1979 dalje znašajo:

Za telesno okvaro, ki je posledica nesreče pri delu ali poklicni bolezni:

Stopnja	teles. okvara	znesek
1	100	573,00
2	90	516,00
3	80	460,00
4	70	401,00
5	60	344,00
6	50	288,00
7	40	228,00
8	30	173,00

Za telesno okvaro, ki je posledica bolezni ali poškodbe izven dela:

Stopnja	teles. okvara	znesek
1	100	401,10
2	90	361,20
3	80	322,00
4	70	280,70
5	60	240,80
6	50	201,60
7	40	159,60
8	30	121,10

POSEBNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST ZA METALURGIJO VABI K SODELOVANJU

Šolska reforma, usmerjeno izobraževanje, usposabljanje za delo in ob delu, posodabljanje učnih programov in podobno, so problemi, o katerih zadnje čase dosti slišimo in beremo.

Pred nekaj tedni je republiška skupščina sprejela osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. Priprave na sprejem tega osnutka so trajale razmeroma dolgo. Pred tem je bilo narejenih več poskusov, da bi oblikovali primerno, sprejemljivo besedilo tega zakona. V več kot dve leti trajajoči pripravljalni fazi so družbenopolitični, strokovni in upravni organi v republiki v sodelovanju z združenim delom razčistili osnovna izhodišča: šolski sistem je treba korenito reformirati, izobraževanje je treba preoblikovati v skladu s potrebami združenega dela. Oblikovati je treba sistem stalnega usposabljanja za delo in ob delu s kvalitetnejšim obvladanjem strokovnih in širših znanj delavcev.

Javna razprava, ki je stekla s sprejetjem osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju, bo prav gotovo dopolnila to in ono in prav kmalu — proti koncu leta — se bomo spoprijeli z uresničevanjem zakonskih določil v praksi.

Delavci industrije črne in barvne metalurgije in izobraževalne organizacije srednjega in visokega šolstva v Sloveniji so ob koncu leta 1977 ustanovili posebno izobraževalno skupnost za metalurgijo. V samoupravni delegatsko oblikovani skupščini in njenih izvršilnih organih se enakopravno srečujejo delegati združenega dela — uporabniki in delegati šol — izvajalci.

Posebna izobraževalna skupnost za metalurgijo je na podlagi izvedene ankete in analize kadrovskih in vzgojno izobraževalnih razmer v metalurgiji jasno začrtala cilje svojega delovanja in je izoblikovala ustrezen program nalog.

Kakšni so ti cilji? Kaj želimo doseči? Želimo:

— Optimirati mrežo šol za metalurške poklice;

— Popularizirati metalurške poklice in pri mladini vzbuditi interes za vpis v srednje metalurške šole (akcija je že v teku);

— Oblikovati sistem izobraževanja, ob delu in dopolnilnega usposabljanja za delo;

— Zagotoviti dopolnjevanje izobraževalnih programov metalurških šol v skladu z razvojem potreb združenega dela;

— Oblikovati sistem uvajanja pripravnikov v združeno delo;

— Uresničiti vsebino svobodne menjave dela med TOZD materialne proizvodnje in izobraževalno sfero v metalurgiji;

— Posodobiti pouk v metalurških izobraževalnih centrih.

Naštete so le nekatere pomembnejše med številnimi nalogami, ki jih je treba opraviti, če hočemo dvigniti

Sprejet je bil tudi sklep, da se za rekreacijo upokojencev nameni 1,5% od planiranih odhodkov za pokojnine in varstveni dodatek v letu 1979 in znašajo 168,9 milijona din.

Ta znesek se razdeli tako da znaša:

— enkratni letni prispevek za rekreacijo upokojencev (regres) 650 din na upokojenca, skupaj 141,7 milijona din,

— za opravljanje dejavnosti in pospeševanje rekreacije upokojencev se nameni zvezi društev upokojencev Slovenije 8,4 milijona, humanitarnim organizacijam invalidov pa 2,1 milijona din,

— za izgradnjo počitniškega doma za upokojence in invalide v Izoli pa se nameni 16,7 milijona din.

Ravno zaradi zadnje postavke je bilo v skupščini burno vzdušje, ker so nekateri delegati nasprotovali takšni politiki, zavzemali so se namreč za celotno nov odnos pri delitvi sredstev za rekreacijo, in to tako da bi po glavi upokojencev v občini razdelili ta sredstva v odločanje enotam skupščine skupnosti v občinah. Skupščina je sprejela sklep, naj se za prihodnje leto pripravi predlog novega sistema, seveda pa bo vsak nov sistem moral biti sprejet najprej v delegatski bazi, zato bomo morali temeljito premisliti — ali je drobljenje sredstev na 60 občin res večje jamstvo za načrtno nadaljevanje izgradnje rekreativnih pogojev upokojencev in invalidov v Sloveniji, ali ni morda to le eden od načinov za dosedega sistema »razdelimo si kolikor imamo«, ker najbrž tudi pomeni odmikanje od realizacije načel o minullem delu.

Sprejet je bil tudi sklep o najnižjem in najvišjem znesku pokojninske osnove. Najnižji znesek pokojninske osnove za leto 1979 je določen v višini 3.160 din, najvišji pa v višini 18.299 din, to je v višini 3,1 kratnega povprečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih v SRS v letu 1978.

O drugih sklepih in novostih pa v prihodnjih številkah Železarja.

Zdravko Pogačnik

MEDSEBOJNA DELOVNA RAZMERJA ODMERA LETNEGA DOPUSTA

Iz TOZD Kovinoservis smo prejeli pismo v katerem Č. S. iz Mojstrane sprašuje, kako so strokovnjaki prišli do težavnostnih stopenj po katerih odmerjamo letni dopust. Pisec navaja vse primere iz 101. člena pravilnika o delovnih razmerjih. Neznane delavcu z oznakama Č. S. Mojstrana, bi moralo biti znano, da je bil pravilnik o delovnih razmerjih v javni razpravi od 16. novembra do 16. decembra 1978. Javno razpravo o navedenem samoupravnem aktu bi morala organizirati vodja temeljne organizacije in osnovna organizacija sindikata.

V dneh od 25. do 26. januarja smo imeli usklajevalni postopek, na katerem je bil po en delegat iz vsake temeljne organizacije Železarne, iz TOZD Kovinoservis ni bilo delegata. V javni razpravi po temeljnih organizacijah in pri usklajevanju so se delavci odločili, da bodo letni dopust odmerjali po skupnih osnovah in merilih s skupno delovno dobo in s težavnostnimi stopnjami. Odločitev delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti je obveza, ki je določena s 54. členom. Iz 100. člena pravilnika o delovnih razmerjih pa je razvidno po katerih osnovah in merilih odmerjamo celotni dopust. V delovne pogoje vštevamo težavnost in zahtevnost dela, vplivi dela in delovnega okolja ter psihofizične obremenitve. Po navedenih merilih odmerjamo dopust po težavnosti in zahtevnosti v katere vštevamo nočno delo v vseh sistemih delovnega časa, strojno in ročno delo, delo, ki zahteva večje fizične napore, delo, ki je zahtevnejše po organizacijski odgovornosti, odgovornost za varstvo ljudi, naprav in priprav itd. Ravno tako odmerjamo letni dopust glede na vpliv delovnega okolja — vročino, prah, plini, ropot in nevarnost poškodb.

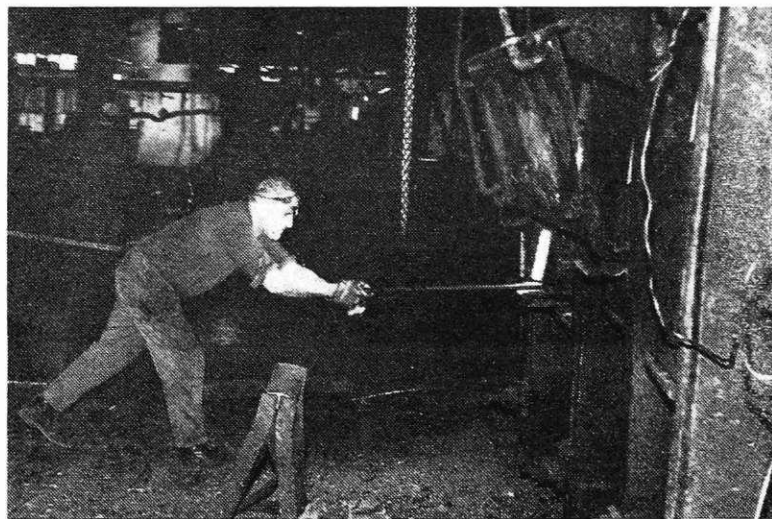
Psihične obremenitve pa zajemajo odgovornejša dela, kot so odgovornost za vodenje, organiziranje, razvoj dejavnosti, gospodarjenje in upravljanje.

Vse primere, ki jih navajamo pa smo vrednotili s kategorijami.

Kategorije so torej odraz ovrednotenih delovnih nalog glede na težavnost in zahtevnost dela, vpliv dela in delovnega okolja ter psihofizičnih obremenitev.

Pisec tudi trdi, da je letni dopust odmerjen tudi po šolski izobrazbi, iz citiranih primerov pa lahko razbere, da izobrazbe nismo upoštevali. Neposredno se izobrazba upošteva le pri izbiri za opravljanje delovnih nalog in ne pri odmeri letnega dopusta.

Iz kadrovske službe

Sodelavec pred pečjo

TRIDESETLETNICA INSTITUTA JOŽEF STEFAN

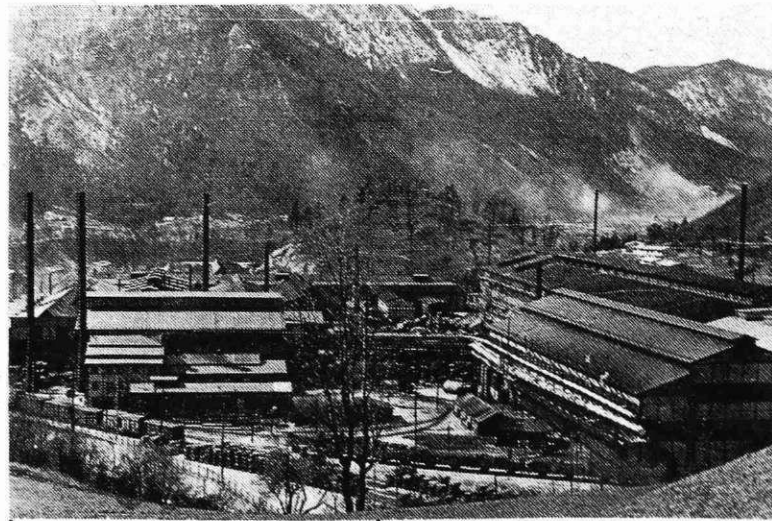
Aprila letos praznujejo v institutu Jožef Stefan 30-letnico svoje organizacije s posebnim akcijskim načrtom kolektiva, da bi se še tesneje povezali z gospodarstvom in sodelovali v neposredni proizvodnji. V današnjih časih, ko postaja znanost vse bolj temeljna produkcijska sila, je taka usmeritev seveda tudi logična — in še več: uporabo znanosti v produkciji nam narekuje združeno delo in ponuja tudi možnosti za to.

Kako pomemben je akcijski načrt kolektiva instituta Jožef Stefan, nam pove že samo nekaj podatkov, da je danes v institutu nad 600 zaposlenih, da je od tega 60 profesorjev in drugih sodelavcev fakultet, da 25 sodelavcev instituta predava na raznih fakultetah, da nad 100 njegovih sodelavcev študira na 3. stopnji, da vsako leto opravi približno 60 študentov svoja diplomska dela na institutu ipd.; samo lani so z organizacijami združenega dela sklenili

približno 250 raziskovalnih pogodb; veliko inženirjev in tehnikov iz gospodarstva se specializira v laboratorijih instituta — in naštevati bi lahko še in še. Značilno je multidisciplinarno delovanje strokovnjakov v okviru instituta, ki so tako usposobljeni rešiti marsikatero teoretično ali tehnično vprašanje iz produkcije ali v posamezni stroki. Znanje so tudi njihove specialne računalniške naprave za vodenje določenih strojev ali za krmiljenje določenih procesov. Izdelali so na primer že vrsto vrhunsko zahtevnih medicinskih naprav, s katerimi zdravniki rešujejo marsikatero življenje, idr.

Ta mesec, ko praznujejo jubilej svoje organizacije, ponujajo člani kolektiva instituta Jožef Stefan našemu združenemu delu takšno znanstveno-tehnološko sodelovanje, ki se prilega času, ki ga živimo, in obdobju znanstveno-tehnične revolucije.

(Interne informacije RS ZSS)

Obrazi na Javorniku

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

REMONTNE DELAVNICE

V četrtek, 22. februarja, je bila letna delovna konferenca osnovne organizacije sindikata. Poleg delegatov so se konference udeležili še Stefan Ščerbij, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, Franci Pogačnik, predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje in vodja TOZD Miroslav Noč.

Navzoči so poslušali poročila o opravljenem delu. Iz poročila predsednika OO sindikata Igorja Logarja povzemamo, da je organiziranost sindikalne organizacije vzporedna tehnični organiziranosti TOZD in združuje delegate 27 sindikalnih skupin, ki pa so zaradi specifičnosti dela TOZD lokacijsko razdrobljene in povezane v štiri sindikalne grupe, ki se dodatno s sindikalno skupino priprave dela združujejo v osnovno organizacijo sindikata. V obdobju med dvema konferencama so imeli osem sej predsedstva izvršnega odbora in šest sej posvetovalnega značaja, na katerih so reševali skupne naloge. Seje so bile zelo dobro obiskane, kar potrjuje resnost članov odbora. Skozi vse leto so se srečevali z nalogami in težavami, ki so jih na področju TOZD zadovoljivo reševali. Predsednik je v poročilu poudaril, da je bil mesec maj najbolj razburljiv in hkrati najbolj uspešen mesec v lanskem letu. Poleg neuspešnega aprilkega referenduma za sprejem pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, so organizirali ponovno razpravo priprave za nov pravilnik skupaj s TOZD Vzdrževanje. Izvedli so osrednjo proslavo ob praznovanju dela 1. maja in tudi razstavo »človek, delo, kultura«, ki si jo je ogledal tudi predsednik zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner.

V nadaljevanju poročila je predsednik opozoril na problematiko nekaterih področij, ki so za TOZD Remontne delavnice življenjskega pomena. V poročilu je med drugim poudarjeno, da se bo sindikalna organizacija zavzemala, da bodo delavci v TOZD razporejali dohodek za vse oblike porab, upoštevaje pri tem dogovorjene naloge. Zatem je govoril o uveljavljanju sistema delitve po delu in o rezultatih dela. Dejal je, da je sindikalna organizacija sodelovalec samoupravnega splošnega akta o osnovah in merilih delitve sredstev za osebne dohodke in so zato odgovorni za dosledno uresničevanje načel delitve po delu in rezultatih dela. Vztrajati je treba, da se bo delovni prispevek delavca na osnovi živega dela ugotavljal le glede na količino, kvaliteto in gospodarnost ter zahtevnost del in nalog. Poročilo omenja tudi vprašanje delovnega okolja in pogojev dela. Potrebna je akcija za izboljšanje delovnega počutja in pogojev dela. Zaradi posebnosti nekaterih nalog, pri katerih se delovna okolja in pogojev dela ne da izboljšati, je treba izvajati akcijo za benefikacijo delovnih mest. V poročilu so bila omenjena še področja izobraževanja, inovacijske dejavnosti, ljudske obrambe in družbene samozastite ter povezava s krajevno skupnostjo. V tem delu poročila predsednika je rečeno, da so na področju povezave s krajevno skupnostjo bili doseženi prvi rezultati, dosedanj stiki pa kažejo na veliko pripravljenost za sodelovanje pri izvedbi skupnih akcij, ki jih bo treba okrepiti.

Razprava je bila dokaj obširna. V okviru razprave je vodja TOZD Miroslav Noč govoril o doseženih

rezultatih in poudaril, da uspeh njihovega dela nima prave vrednosti, če Železarne ni proizvedla zadovoljivih količin blaga za prodajo in jih tudi ni prodala. Posebej poudarja napore sindikalnih grup, da je treba v prihodnje predlagati tak sistem pridobivanja dohodka, ki bo v interesu TOZD in delovne organizacije Železarne. Z delom Železarne v minulim letu ne morejo biti zadovoljni, ker kazalci proizvodnje kažejo, da smo le pri redkih pozicijah dosegli planirane okvire. Vodja TOZD meni, da je glavna naloga v tem, da uspešno opravijo dela na konti livu, ker se bodo v nasprotnem primeru pokazale težave na bluminu. Poudaril je tudi, da v kolikor posluževalci žerjavov in dvigal ne bodo v redu delali, tudi ne bodo kos pri odpravi okvar, ki nastajajo zaradi malomarnega dela, nemazanja in nečistjenja ter zaradi preobremenjenosti. Za 270 žerjavov in 300 žerjavovodij v Železarni razpolagamo le s 40 ključavničarji. Tovariši Noč je govoril tudi o količini dela, ki je bila v minulim letu precejšnja. Opravili so preko 50 remontov na žerjavih, torej vsak teden en remont, toda treba je ugotoviti, da za žerjave niso oskrbeli obratovalnih dovoljenj. Uspešno so popravili elektro motorje v lastnih delavnicah in le dva motorja so popravili tudi izvajalci, medtem ko so jih prejšnje leto 50. Poročilo vodje TOZD tudi omenja, da so popravili veliko količino streh v kvadratnih metrih. Tudi ogrevalne naprave so bile tako urejene, da ni bilo groženj z ustavitvami del, kot prejšnja leta. Naštete so bile tudi druge naloge, ki so jih uspešno opravili. V nadaljevanju poročila pa je bilo rečeno, da TOZD Remontne delavnice nima dohodkovnih odnosov za delitev nagrad za uspešno opravljena dela. Če proizvodnja TOZD začne delati prej in ustvari več ton proizvodnje TOZD Remontne delavnice nima zaradi tega več dohodka. Dohodek je že prej razdeljen in ni prostora za nagrade in zato ne morejo za vsako dobro akcijo delavce nagraditi. Precej pozornosti je vodja TOZD namenil nadurnemu delu in pravi, da nadure nad planom prinašajo TOZD dodatni dohodek. Nadure opravljajo le v primeru, če je to v interesu proizvodnje in da delo čim prej opravijo, medtem ko je intencija Železarne, da proizvaja jeklo s čim manjšimi stroški, to pomeni, da je ekonomski interes Železarne drugačen kot TOZD. Zato bi se morali v tem letu vključiti v dohodkovno verigo, ki je stimulirana od več proizvedenih in prodanih ton. Imamo še tak kupoprodajni odnos, da delavci ne vidijo rezultatov svojega dela. Manj pritiskov bi bilo, če bi se vseh 6500 delavcev zavedalo, da smo v zadnjih treh letih povečali realizacijo za 40 %, OD pa za 42 %.

To sicer ni narobe, vendar tako naprej ne bo šlo, če ne bodo dobili boljših meril in ne bodo dosegli boljših in zadovoljivejših delovnih rezultatov.

V razpravi je tov. Faletič dejal, da iz poročila predsednika ni razvidno koliko nalog, vprašanj in zahtev še ni rešeno in niso dobili ustreznih odgovorov. Vodja TOZD je sicer govoril o uspehih, kar je tudi prav, vendar ni povedal na kolikšen račun slabe volje in se ni vprašal s kakšnimi osebnimi žrtvami, samoodpovedovanjem in krivicami so delali. Dejal je, da so najbolj nezadovoljni pri stvarih, ki bi jih lahko popravili.

Predsednik sindikata Železarne Stefan Ščerbij je v razpravi poudaril, da od 6531 zaposlenih delavcev le eden ni član sindikata. Dejal

je, da je sindikalna organizacija naredila veliko, vendar še ne vsega tistega, za kar nekateri mislijo, da bi morala. Posredovanih je bilo dovolj predlogov le za enostransko rešitev, težave pa so nastale pri usklajevanju. Veliko so govorili o disciplini in vedno stremimo za tem, da bi izboljšali standard delavcev, vendar pridejo do spoznanja, da bomo za več prodanih ton ustvarili boljši dohodek tudi sami sebi. Tovariši Ščerbij je še dodal, da imamo v Železarni veliko rezerve, zlasti v delovnem času, ki bi ga morali bolj dosledno izkoristiti. Dalj časa se je tovariš Ščerbij zadržal še pri pripravi kataloga delovnih nalog in opravil ter pri izdelavi pravilnika o delovnih razmerjih. Prav tako je pripravil predlog pravilnika za odškodnine inovacijskih predlogov.

HLADNA VALJARNA JESENICE

V petek, 16. marca je bila 27. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Dnevni red se je obsegal tri točke. V prvi točki so obravnavali priprave za izvedbo volitev samoupravnih organov, ki bodo v železarni 14. aprila. Pozitivno so ocenili dosedanje priprave na volitve in ugotovili, da je bila sindikalna organizacija prisotna na kandidacijskih konferencah.

V nadaljevanju se je razpravljalo o predlogu delitve sklada skupne porabe. Pripominjajo, da je 0,36 % namenjenih sredstev za dejavnost sindikalne organizacije premalo, še posebej, če upoštevamo vse obveznosti sindikalne organizacije do članov. Druge spremembe, ki bi vplivale na delitev sklada skupne porabe niso imeli.

V predzadnji točki dnevnega reda so odobrili petim sodelavcem denarno pomoč, v sklepnem delu seje pa so se dogovorili, da bodo omogočili sodelavcem - smučarjem rekreacijsko smučanje na Voglu. Vsak udeleženec prispeva 60. dinarjev.

VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

V sredo, 14. marca je bila 2. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Pregledali so sklepe, sprejete na seji, ki je bila 2. marca. V nadaljevanju seje so predsedniku osnovne organizacije sindikata Mihi Hostniku naročili, da se dogovori z vodjem TOZD glede prehrane delavcev v samskih domovih.

Osmim sodelavcem, ki so zaradi boleznih odsotni več kot dva meseca, so odobrili denarno pomoč. Brezplačno letovanje na morju so odobrili sodelavcem Ibrahimu Malčku in Edu Karahodžiču.

Sprejeli so sklep o sklicu sindikalnega pododbora bluming-štekel, nato pa so razpravljali o sindikalni listi 1979. Le-ta je bila sprejeta brez pripomb. Razpravljali so še o evidentiranju kandidatov za volitve novih samoupravnih organov. V sklepnem delu seje so se dogovorili, da bodo značke IX. kongresa ZSS razdelili pri izplačilu osebnih dohodkov. Postavljeno je bilo vprašanje glede objave planov dopusta.

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

Seja izvršnega odbora je bila v torek, 27. marca. Seja odbora je bila namenjena predvsem izoblikovanju predloga kandidatov za samoupravne organe v delovni skupnosti in na ravni delovne organizacije Železar-

Naporno in odgovorno delo

ne. Sprejeli so sklep o izvedbi kandidacijskih konferenc, na katerih bodo razpravljali še o možnih kandidatih, za člane delavskega sveta delovne skupnosti in Železarne.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil še informiran o izplačilu jubilejnih nagrad in sicer 14. aprila. Članom izvršnega odbora je bila posredovana še informacija o osrednji proslavi v Bohinju, ki bo 1. maja, in sicer v počastitev 60-letnice ustanovitve KPJ odnosno ZKJ ter SKOJ.

STROJNE DELAVNICE

V torek, 27. marca je bila 2. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Izvršni odbor ugotavlja, da so bili sklepi prejšnje seje v celoti izpolnjeni. Pregledali so zapisnike kandidacijskih konferenc samoupravnih delovnih skupin in izjave kandidatov za samoupravne

organe. Ugotovili so, da v DS ni zastopan en član delovne skupine in je zato izvršni odbor sprejel sklep o ponovni izvedbi kandidacijske konference v tej delovni skupini, z namenom, da predlaga kandidata za delavski svet.

Tovariš Klinar je člane izvršnega odbora seznanil z izplačilom jubilejnih nagrad. V prejšnjih letih so nagrade podeljevali v posebnih ovojnicah, s čimer je bil obremenjen računalniški center in je zato predlagano, da bi jubilejne nagrade letos prejeli ob izplačilu osebnih dohodkov 15. aprila. Plakete in značke pa dan pred praznikom dela, 1. majem.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Valentin Klinar je še povedal, da bo osrednja proslava 1. maja združena s počastitvijo 60-letnice KPJ oz. ZKJ in SKOJ v Bohinju.

»NUJNOST PREOBRAZBE MEDNARODNIH EKONOMSKIH ODNOSOV«

Pri založbi Komunist je te dni izšel pod naslovom Nujnost preobrazbe mednarodnih ekonomskih odnosov IV. zvezek gospodarsko-politične zbirke, ki vsebuje gradivo s področja gospodarskega sodelovanja s tujino in boja za novo mednarodno ekonomsko ureditev. Brošura je namenjena vsem delavcem v združenem delu, da bi se na ta način seznanili s sodobnimi ekonomskimi procesi v svetu in z mestom, vlogo ter obveznostmi SFRJ v mednarodni delitvi in menjavi dela na osnovi uresničevanja sklepov konference neuvršenih držav v Colombu.

Avtorji v gradivu poudarjajo, da je boj za novo mednarodno ekonomsko ureditev za nas sestavni del boja za samoupravne družbene odnose. »To je zunanji pogoj za uspešen notranji razvoj in življenjski interes Jugoslavije, ki se — ne v besedah, temveč v samem bistvu — enoti z interesi vseh dežel v razvoju, vseh neuvršenih in sploh vseh naprednih sil v svetu.« Zaradi tega, pravijo, mora obvladovanje procesa družbene reprodukcije zajeti njegovo celoto, tudi tisti del, ki se nanaša na ekonomsko sodelovanje s tujino.

»Delavci v združenem delu morajo obvladovati področje mednarodne menjave dela, če naj uresničujejo svoje pravice, obveznosti in odgovornosti pri razpolaganju s pogoji, sredstvi in rezultati dela. Ne glede na različne ravni pristojnosti odločanja v delegatskem sistemu so vse odločitve, ki zadevajo ustvarjanje dohodka, v dinarjih ali tujih valutah, ustavno prepuščene izključno delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela. Področje mednarodne menjave dela ni v nobenem primeru nikakršna izjema.«

Veliko prostora v brošuri je posvečenega analizi gospodarskega vključevanja SR Slovenije v mednarodno delitev dela, kjer avtorji ugotavljajo, da Slovenija zaostaja tako po nekaterih oblikah sodelovanja kot tudi po regionalni usmerjenosti, še zlasti ko gre za ekonomsko povezovanje z deželami v razvoju. Za Slovenijo je značilno, »da se večja organiziranost pri vključevanju v mednarodno menjavo dela razvija predvsem v oblikah katerih vsebina je v večji meri zunanjetrgovinsko poslovanje izvoz, uvoz — in finančno kritje teh poslov, manj pa je višjih oblik gospodarskega sodelovanja na osnovi dolgoročne orientacije.«

V materialih so poudarjena tudi vsa organizacijska vprašanja, ki so pomembna za nastopanje slovenskega gospodarstva na tujih tržiščih. Tako je med drugim omenjena tudi samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino, za katero pravi tov. Sergej Kraigher v brošuri, da »ne sme delovati kot politični organ, ampak kot skupnost, v kateri se uresničujejo konkretni družbenoekonomski odnosi vseh članov te skupnosti.«

Ker gradivo, ki ga brošura vsebuje, nima narave politične deklaracije in tudi nastalo ni tako, kot to navadno nastaja, ampak je nastalo v procesu sodelovanja raziskovalcev iz poklicne znanstvene, strokovne in tudi politične prakse, je zelo primerno za uporabo pri informiranju in izpopolnjevanju znanja v združenem delu. Hkrati pa je to — kar pravijo sami avtorji — tudi »dokument, ki pojasnjuje pojave, za to, da bi se nekaj zgodilo, da bi se nekaj spremenilo. Pripravljen je za prakso v akciji.«

(DS — Interne informacije PS ZSS)

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

NAFTA V LR KITAJSKI

LR Kitajska je na svetu najstarejša dežela s proizvodnjo nafte. Na nahajališčih v provinci Sičuan (Szechuan) v osrednji Kitajski, ki obratujejo še danes, so črpali nafto in zemeljski plin že okoli leta 200 pred našo ero. Vendar je od takrat minilo veliko časa, da so jo pričeli izkoriščati na industrijski način.

Leta 1920 so ocenili skupne kitajske rezerve nafte na 730 milijonov sodčkov (sodček je 159 l), kar je manj kot jo cenijo na nahajališčih pod dnem Severnega morja. Danes je situacija precej drugačna in strokovnjaki zahodnega sveta smatrajo LR Kitajsko kot deželo z velikimi zalogami tega energetskega vira. Nekaj časa ni bilo jasno kakšna bo kitajska politika v zvezi z izkoriščanjem njenih naftnih rezerv. Vendar je ta država izvedla v zadnjem času nekaj takšnih korakov, ki kažejo, da bo v bodoče proizvodnji nafte namenjena velika pozornost. Ti so:

- Napovedala je, da bo oddala pod določenimi pogoji tujim naftnim družbam koncesije za odpiranje nahajališč nafte pod morskim dnem. Pri tem gre seveda predvsem za opremo in tehnično pomoč.

- V zadnjem času so bile odkrite nove zaloge nafte v zahodnem delu province Xinjiang (Sinkiang) v bližini meje s Sovjetsko zvezo.

- Zgrajen je bil 400 km dolg naftovod, ki povezuje bogata naftna polja Severne Kitajske z Nanjingom (Nanking) in potem z rečnim transportom do Šanghaja.

- Prodala je prve količine nafte v ZDA.

- Odločila se je, da bo pri svojem bodočem izvozu upoštevala cene, ki jih določa Opec.

- Del svoje nafte bo izvozila tudi v dežele zahodnega sveta.

LR Kitajska spada danes med deset največjih proizvajalcev nafte na svetu. Njene skupne rezerve na kopnem so do nedavna cenili na 39 milijard sodčkov, kar je več kot imajo danes ZDA zanesljivih in možnih rezerv. Zaloga pod morskim dnem cenijo na 40 milijard sodčkov. Vendar je kitajska neuradna ocena precej višja in navaja preko 100 milijard sodčkov. Nekateri zahodni naftni strokovnjaki so mnenja, da so te količine, glede na ogromno sorazmerno neraziskano deželo, celo preizkušnje. Po njihovi oceni ima LR Kitajska takšne zaloge nafte kot Saudska Arabija, ki je prva na svetu.

Nafta je ena izmed temeljnih osnov kitajskega programa industrializacije in modernizacije. Z njenim izvozom bodo lahko plačali del v tujini nabavljene opreme.

PROIZVODNJA IN PORABA NAFTE

Med leti 1973 in 1978 so v LR Kitajski povečali količino načrpane nafte za petkrat in lani se je gibala proizvodnja okoli dva milijona sodčkov dnevno. V prvi polovici sedemdesetih let je naraščala proizvodnja za okoli 20 do 25 % na leto. Po letu 1975 je naraščanje proizvodnje padlo za približno polovico. Leta 1977 je doseglo 9 % in leta 1978 11,5 %. Zato predvidevajo, da bo

rastla proizvodnja leta 1985 okoli 10 % letno, pri čemer je upoštevano tudi izkoriščanje nahajališč pod morskim dnem. Ker so ocene bodoče rasti proizvodnje precej različne, predvidevajo, da bo ta država dosegla leta 1985 proizvodnjo nafte med 2,8 in 4,7 milijona sodčkov na dan.

Na domačo porabo nafte bo vplivalo letno naraščanje družbenega proizvoda v obdobju 1979 do 1985. Po kitajskih predvidevanjih bo znašala rast 9 %, kar ustreza letnemu povečanju porabe energije za okoli 11 %. Pri tem bo v skupni porabi energije naglo naraščal tudi delež nafte. Pred desetimi leti je bil delež nafte 10 %, sedaj je že blizu 20 %.

Danes predstavlja v energetski bilanci LR Kitajske glavni delež premog. Tudi predvidena modernizacija in večanje proizvodnje premogovnikov bosta zavzela v okviru vseh bodočih kitajskih investicij velik obseg. Zato bo tudi v prihodnjem obdobju imel v energetski bilanci te dežele premog veliko vlogo. Vendar bo rast proizvodnje hrane, transporta in življenjske ravni prebivalstva, imela za posledico med drugim tudi povečanje porabe nafte in njenih derivatov.

Navedeni podatki kažejo, da izvoz nafte v prihodnjih letih v LR KITAJSKI verjetno ne bo dosti večji kot je danes. V letu 1978 je bil delež izvoza okoli 12 % celotne proizvodnje. Ob upoštevanju manjše rasti domače porabe in večje proizvodnje bi lahko ta količina v letu 1982 narasla na četrtno in leta 1985 skoraj na polovico. Vse to so ocene, ki so povezane z zgoraj navedenimi precej različnimi številkami o možni proizvodnji v letu 1985. Vendar pa je eno zanesljivo. LR Kitajska bo skušala v bodoče čim več svoje nafte izvoziti, saj je ta zelo iskana na mednarodnem tržišču, istočasno pa bo s tako pridobljenimi

ALKOHOLIZEM JE SKRAJNA STOPNJA ČLOVEKOVE ODTUJITVE

Alkoholizem je v razvitem svetu tretja glavna bolezen človeštva (za boleznimi srca in ožilja ter rakom). Če pa upoštevamo, da z vsakim alkoholikom propadajo poprečno trije družinski člani in je prizadetih še toliko drugih ljudi, potem je nedvomno med boleznimi na prvem mestu.

V Sloveniji imamo približno 80.000 alkoholikov. Ker pri vsakem trpijo vsaj trije družinski člani, je v Sloveniji zaradi alkoholizma prizadetih približno 300.000 ljudi.

Tudi ekonomska škoda je velika. Nad 10 % nacionalnega dohodka požre alkoholizem (izostanki z dela, bolezni, invalidnine, prometne in obratne nezgode, stroški zdravljenja itd.). Škoda, ki jo utrpijo svojci, predvsem še otroci alkoholikov, se sploh ne da materialno izraziti.

Alkoholiki so v treznem stanju zaradi občutkov krivde brez pravega jaza, (ko pa so pijani, so seveda korajžni), zato se v naša samoupravljenska dogajanja ne morejo vključevati kot tvorci subjektov – vsakdo z njimi zlahka manipulira.

Alkoholik skuša svoje ravnanje opravičiti. Sprva se brani tako, da piše sploh zanika oziroma zatrjuje, da lahko neha, kadar hoče. Potem skuša dokazati, da pije manj, kot mu očitajo, in da je to povsem normalna stvar, saj pijejo vsi in vsepovsod. Ko alkoholik že ne more več prikriti svojega alkoholizma, prične iskati vzroke zanj. Te vzroke vedno najde in jih obvezno projicira izven sebe: krivi so žena, tašča, služba, usoda, politika itd. Če ga potem okolje stisne v precep, mu naenkrat postane jasno, da lahko (nekaj časa) zdrži brez pijače in potem s temi kratkimi obdobji treznosti poskuša zabrisati vsa druga daljša (in za družinsko okolje uničujoča) obdobja, ko je pil.

Bistvo alkoholizma ni v pitju alkohola, ampak v spremembi osebnosti, ki je za okolje, zaradi alkoholizma obnašanja (sebičnost, površnost, prepirljivost, zanamarnost, agresivnost itd.) težavna tako v vinjenem kakor v treznem stanju. Temeljni vzrok za deformacijo alkoholikove osebnosti pa je odvisnost od alkohola.

V ČEM JE BISTVO ODPVISNOSTI OD ALKOHOLA?

Človek, ki je (že) odvisen od alkohola, ne zmore vsakdanjih težav, stisk, napetosti in življenjskih obremenitev prebiti brez alkohola. Ob vsaki obremenitvi situaciji gre pit, ne samo ob neuspehu, jezi, razočaranju, prepiru, temveč tudi ob uspehu, veselju, pohvali itd.

Postopoma postane alkoholik tako zasvojen, da ne more več ne misliti ne delati in ne živeti brez alkohola. To pomeni, da se jutraj kar ne more zmagati in mu misli ne stečejo, dokler ne popije toliko, kolikor potrebuje.

Temeljna značilnost alkoholizma je stopnjevanje alkoholne odvisnosti in pojemanje življenjskih interesov, ki se v končni fazi alkoholizma zreducirajo na željo: biti omamljen. Tako pride alkoholik v situacijo, ko je njegova zadnja misel večera in prva misel jutra namenjena alkoholu. Uničil je družino, izgubil prijatelje, zapravil zaupanje in sedaj lahko le še života kot razčlovečeno in z alkoholom prepojeno bitje. Ta zadnja faza alkoholizma je pravzaprav skrajna stopnja človekove odtujitve.

Alkoholizem je dolgotrajna bolezen, ki traja pet, deset, dvajset in več let. Gre skozi dve fazi:

1. **Faza uničevanja družine.** Zaradi močnega alkoholnega obnašanja in spremljajočih zdravstvenih težav počuti opeharjeno za vsa svoja lepa pričakovanja. Ko spozna, da je

sploh nima rad, da ni zmožen pristnih čustev, da ljubi samo alkohol, njo pa v vsakem pogledu izkorišča, se počuti osramočena in ponižana.

Alkoholik zasluži čedalje manj in zapravi čedalje več. Svoje družinske in delovne obveznosti zanemari. Ženi ne more biti več v oporo in otrokom že dolgo ni več za zgled. Vsako zaupanje zaigra. Družini grozi razpad. Žena običajno prepreči razsulo družine na ta način, da vzame vaje v svoje roke. Tako jo življenjska nuja zaradi neučinkovitosti in malomarnosti alkoholnega moža potisne na »presto družine«, pravzaprav na »presto revščine in gorja«. Nekdanji gospodar oziroma oče, ki je nekoč dajal družini občutek varnosti, postane sedaj privezek družine. Pravzaprav je izvrhek, ki postaja čedalje bolj predmet sovražstva, zaničevanja, pomilovanja in lažnega usmiljenja. Temu stanju pravimo patološki matriarhat v alkoholikovi družini. Opisani zamenjavi prvinskih vlog očeta in matere se prilagodi otroci in morebitni drugi družinski člani. Otroci se v vseh zadevah obračajo na mamo. Očeta se sramujejo, ga celo zaničujejo in sovražijo. Najprej so priče preprirov in pretepov, pozneje pa postanejo »osebni stražarji« matere, ki jo varujejo pred očetom. V takšni družini ne morejo biti zadovoljene osnovne potrebe po varnosti in ljubezni. Zato so otroci prizadeti, nevrotični. Navedene okoliščine povsem uničijo pozitivne čustvene vezi med nekoč ljubečima se zakoncema.

Bistvo dogajanja v tej fazi alkoholizma poimenujemo kot alkoholno bolezen alkoholikove družine, ki je v tem, da so se navedenim razmeram patološkega alkoholnega matriarhata vsi družinski člani prilagodili v tolikšni meri, da ne napravijo nič učinkovitega, da bi situacijo spremenili. In ravno s tem »dokazujejo«, da so vsi bolni.

V končni fazi (če alkoholik ne kapitulira in se ne začne zdraviti z družino vred) pa pride do razveze in reorganizacije enega dela družine. Alkoholik pa ženi običajno ne da miru, temveč jo nadleguje celo na delovnem mestu. To stanje traja, dokler ga ne pobere odrešilna smrt. Poprečna življenjska doba alkoholikov je okoli 52 let.

2. **Faza alkoholikovega osebnostnega in družbenega propadanja.** Ko je alkoholik uničil družino, izgubil prijatelje, zapravil službo, je po naših izkušnjah nepopravljivo odtujen, saj nima nikogar več, ki bi mu s

srcem stal ob strani na dolgotrajni in zahtevni poti zdravljenja in resocializacije. Života po beznicih in čaka na neizbežni konec.

Alkoholizem spremljajo tudi okvare na telesnem zdravju. Najbolj prizadeti so možgani, vsak kozarec alkohola uniči več tisoč možganskih celic. Po tridesetem letu starosti sicer vsakemu dnevno propade okoli 100.000 možganskih celic, alkoholiku pa približno dvakrat toliko; 13 milijard – kolikor imamo možganskih celic, je res veliko, toda nikakor ne neizbežno število. Zaradi naglega propadanja možganskih celic in pogostne pijanosti alkoholiki niso več ustvarjalni, postopoma postanejo bebasti (razne stopnje psihoorganskega sindroma).

Alkohol počasi, toda zanesljivo uničuje tudi druge organe, predvsem srce, jetra, ledvice, želodec itd.

Zdravstvene okvare se zdalec niso najbolj bistvene komplikacije alkoholizma, kot so nekoč zmotno domnevali v medicini. Telesno še povsem zdrav alkoholik lahko opravi vse tisto, čemur pravimo uničenje družine.

Alkoholizem se včasih zaplete tudi s kakšno psihiatrično komplikacijo (bledež, blodnjavost, bolezenska ljubosumnost, psihoza Korsakova, božjast, bejavost itd.). S temi komplikacijami se je – in se še vedno – ukvarja tradicionalna psihiatrija, ki alkoholizem sam pusti v nemar.

KDO JE TOREJ ALKOHOLIK?

Alkoholik je vsak, ki je zaradi pogostnega in pretiranega pitja alkohola postal od alkohola odvisen in ima zaradi tega nevšečnosti v družini in v službi, javljajo pa se tudi zdravstvene okvare. Če za koga to še ni alkoholizem, naj počaka še kakšno leto, pa se bo alkoholna bolezen zanesljivo pokazala v »vsej svoji krasoti«. Na kratko: alkoholizem je vsakršen uživanje alkohola, ki ustvarja probleme.

ALKOHOLIZEM MED MLADIMI

Za mladega alkoholika štejemo tistega, ki še ni dopolnil trideset let. Ker je alkoholizma med odraslimi čedalje več, ga »mora« biti mnogo tudi med mladimi. V naravi same alkoholne bolezni je, da poskrbi vedno sproti za nove generacije alkoholikov. Alkoholik nasploh nerad pije sam, temveč poskuša med pivec spraviti tudi svoje znanee in prijatelje. Tudi alkoholiki starši uvajajo otroke v alkoholizem s ponujanjem alkohola otrokom in s svojim »dobrim zgledom«.

Skoraj pri vsakem alkoholiku, ki ga obravnavamo, ugotovimo, da se je njegov alkoholizem začel že v mladosti. Vdajanje alkoholni omami onemogoča normalno zorenje mladega človeka, ki si zaradi tega ne pridobi dovolj znanja in izkušenj za življenje. Ker je brez pravih delovnih navad, nikjer ne doživlja uspe-

hov. Dobro se počuti le za gostilniškim omizjem.

Kaže, da gredo slabi uspehi, zavlada študija in osip na visokih šolah v znatni meri na rovaš začetenega ali pa razvitega alkoholizma med študenti. Alkoholiki-intelektualci povedo, da so se na alkohol navadili v študentskih letih in da so zato dolgo študirali. S popivanjem se zapravi veliko časa. Zaradi enkratne pijanosti zgubi človek praktično dva dni ali pa v tem času zanesljivo ni sposoben za zbrano intelektualno delo. Resen študij pa je zelo zahtevno delo, ki terja treznega, spočitega in ustrezno motiviranega človeka.

ZDRAVLJENJE IN PREPREČEVANJE ALKOHOLIZMA

Alkoholik začne razmišljati, da bi se morda zdravil in prevzgojil šele, ko zaradi svojega alkoholnega obnašanja pride v ožjem ali širšem okolju v takšno zagato, da nima drugega izhoda kot zdravljenje. Seveda pa je od razmišljanja o zdravljenju do rehabilitacije zelo dolga pot. Pri nas samo vsak deseti alkoholik, ki pride na posvet v psihiatrično ordinacijo, uspešno zaključi intenzivni del zdravljenja v dispanzerju ali bolnišnici vsi drugi pa s svojimi izrednimi sposobnostmi za manipulacijo tako učinkovito obvladujejo svoje okolje, da lahko še naprej (običajno do smrti) pijančujejo in se obnašajo asocialno.

OSNOVNA NAČELA ZDRAVLJENJA

1. Ker ni bolan samo alkoholik, temveč tudi njegovo družinsko in delovno okolje (zato govorimo o za-hodni alkoholni kulturi), pride v poštev le ekološko zdravljenje, ki stavanj vključuje tudi družino in delovna skupina.

2. Terapevt sam je brez moči, edino v skupini lahko nekdanji alkoholik spozna svojo dejansko situacijo in dobi spodbude za drugačno življenje.

3. Alkoholik se mora konfrontirati s stvarnostjo svojega alkoholnega razčlovečenja in začeti v redu delati ter se obnašati socializirano, kajti to je edini način, da mu bo okolje postopoma začelo verjeti. Samo z delom in normalnim obna-

šanjem si bo spet pridobil naklonjenost svojcev in prijateljev. Samo z delovnimi uspehi se mu bosta dvignila samozavest in samospoštovanje. Kdor pa v teh temeljnih prizadevanjih ne uspe, pije naprej.

4. Ker je alkoholik zaradi dolgotrajnega zaostajanja v svojem intelektualnem in emocionalnem razvoju nazadoval in veliko izgubil na vseh področjih človeškega udejstvovanja, ga moramo aktivirati v tolikšni meri, da bo z nadpoprečnimi prizadevanji med večletno rehabilitacijo nadomestil vse tisto, kar je zaradi sužnosti alkohola zamudil. Rehabilitacija študenta - alkoholika, ki je zapravil tri leta študija, traja tako najmanj osem let.

Osebnostna rehabilitacija je pogoj za družinsko, obe pa za poklicno in družbeno rehabilitacijo. Vse je prepleteno in med seboj povezano.

5. Da bi nekdanji alkoholik zbral dovolj moči za polno in vsestransko rehabilitacijo, mora zdravo živeti: trdo delo, intenzivna jutranja telovadba, planinarjenje, opustitev kajenja itd.

6. Med procesom zdravljenja in rehabilitacije se mora nekdanji alkoholik tako spremeniti, da bo »svobodo od« (prisile, ki izvira iz odvisnosti od alkohola) začel preusmerjati v »svobodo za«: graditev aktivnih vezi s svojim družinskim, delovnim in širšim družbenim okoljem, za ustvarjalno delo in spontano aktivnost na različnih področjih človekovega udejstvovanja.

NEKAJ SPOZNANJ V ZVEZI S PREPREČEVANJEM ALKOLIZMA

1. Vsak alkoholik je bil najprej družaben, zmeren pivec.

2. Vsakdo med nami lahko postane alkoholik, razen abstinentov.

3. Znanstvenega dokaza o koristnosti alkohola ni nobenega, medtem pa imamo v SR Sloveniji najmanj 80.000 dokazov (tj. alkoholikov), da alkohol razkrajja posameznika, družino in družbo.

4. Ne vemo še, kakšno je »pitje po pameti«, ki bi vsakega pivca zanesljivo obvarovalo pred alkoholizmom.

Iz informacij Zavoda SRS za zdravstveno varstvo

Z OBČNEGA ZBORA TURISTIČNEGA DRUŠTVA JESENICE

Na občnem zboru turističnega društva Jesenice, 30. marca, so podali obračun delovanja društva v preteklem dvehletnem mandatu obdobju in izvolili nov 15-članski upravni odbor. Na konstituantni seji, ki bo 5. aprila, bodo razdelili naloge in izvolili komisije za razna področja delovanja.

Na občnem zboru so podelili 60 priznanj najbolj prizadevnim v akciji »lepe rože in okolice«. 11 priznanj za prizadevno in uspešno delo v društvu in dve priznanji in to Radiu Triglav Jesenice ter Železarni, za prizadevno obveščanje o turistični dejavnosti. Objavili so tudi deset članov, ki so prizadevno delali pri graditvi TRIM steze. Javno so se zahvalili delovnim in drugim organizacijam, ki so denarno ali materialno podprle gradnjo tega objekta.

Te so: Železarna Jesenice, krajevna skupnost Plavž, občinski svet zveze sindikatov SGP Gradbinec, Vatrostalna TOZD Jesenice, HTP Gorenjka, Gradis TOZD Jesenice, Kovinar in osnovna šola Tone Čufar. Priznanje za to bodo podelili na otvoritvi, ki bo predvidoma 25. aprila ob 15. uri, ko bodo pripravili ustrezno slovesnost pri vodnem zbiralniku nad bolnišnico.

Na zboru je kar precej članov sodelovalo v razpravi. Menili so, da bi pri skupščini občine morali imeti referenta za turizem, da bi morali stanovci v družbenih stanovanjih bolj skrbeti za red in čisto okolico, tiste ki ne spoštujejo hišnih redov in delajo škodo pa je treba prijaviti v obravnavo. Za oblikovanje programa dela, na osnovi poročila in razprave, so imenovali šestčlansko komisijo. Poglavitne naloge v zvezi s tem bodo: prizadevanja za povečanje turističnega prometa, povečanje števila prenočitvenih zmogljivosti, turistična vzgoja vseh prebivalcev, predvsem šolske mladine, otvoritev prvega dela in nadaljevanje z deli pri graditvi drugega dela Trim steze, prizadevanja za pridobitev ustreznega prostora za turistično informativno službo, priprava novega prospekta Jesenic in okolice, nadajevanje akcije za »lepe rože in okolice« ter drugo. V sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami se bodo prizadevali, da bi se oživelo delovanje turističnih društev v Planini pod Golico in v Žirovnici.

Občnega zbora se je udeležilo nad sto članov, ki so z zanimanjem sledili tudi prikazu diapozitivov najlepših rož v lanskem letu na Jesenicah in okolici.

Vsakodnevni delovni ritem

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

devizami lahko plačala del uvožene opreme za lastno modernizacijo in industrializacijo.

NAFTA NA KOPNEM

Največ kitajske nafte načrpajo danes na nahajališčih v severovzhodnem delu dežele, v kotu med LR Korejo in Sovjetsko zvezo. Tu leži eno največjih nahajališč Daqing (Taching), katerega zaloge cenijo na tri milijarde sodčkov, in jo je verjetno že okoli 10 % izkoriščene. Prvo vrtino so pričeli izkoriščati leta 1959 in leta 1978 je bilo načrpano milijon sodčkov na dan, oziroma približno polovico celotne kitajske proizvodnje. Na tem področju, ki obsega 30.000 kv. m je vrtin še sorazmerno malo in bo zato mogoče še nadaljnje povečanje proizvodnje.

Drugo naftno polje, ki še ni popolnoma raziskano in za katerega predvidevajo, da bo morda še večje kot Daqing je Dakang (Takang). Leži blizu obale ob zalivu Bohai (Pohai) okoli 200 km. vzhodno od Pekinga. Leta 1970 so na tem področju načrpali 20.000 sodčkov nafte dnevno in leta 1975 100.000. Področje, na katerem leži to naftno polje je bilo tudi močno prizadeto pri katastrofalnem potresu leta 1976, vendar ni na razpolago podatkov o škodi, oziroma izgubljeni proizvodnji. Lani so tudi pričeli s črpanjem nafte na področju pri Shenu, nekoliko jugozahodno od Dakanga in je možno da so naftne rezerve enega in drugega nahajališča pod zemljo združene.

Se bolj južno kot Dakang leži ob obali naftno polje Shengli, katerega rezerve cenijo, da so enake tistim v Daqing. S proizvodnjo so pričeli leta 1962. Med ostalimi nahajališči je treba omeniti še Panshan ob severni obali zaliva Bohai, ki

dosega zaenkrat sicer še majhno proizvodnjo. Izgleda pa, da se področje z nafto razteza tudi pod morskim dnem z znatno večjimi zalogi kot na kopnem.

V osrednjem delu Kitajske računajo kitajski strokovnjaki na večje rezerve nafte, ki do zdaj še niso bile odkrite. Med njimi je najbolj znano področje Yumen blizu meje z LR Mongolijo, ki so ga pričeli izkoriščati leta 1952. Dosegel je največjo proizvodnjo leta 1959 s 35.000 sodčki na dan.

V zahodni Kitajski, kjer so naftna polja blizu meje s Sovjetsko zvezo, proizvajajo danes samo dvajsetino celotne kitajske proizvodnje. Na celotnem območju pa izvajajo zelo intenzivne raziskave, ker računajo na odkritje novih nahajališč. Preteklo jesen so v Pekingu objavili novico, da so v tem naftnem rajonu, na področju reke Tarim, v bližini mesta Kasgar, odkrili veliko nahajališče nafte. Za njegovo izkoriščanje pa bo seveda treba vložiti še veliko finančnih sredstev. V bližini mesta Kasgar sta še dve nahajališči nafte in sicer Dushanzi in Karamai, katerih zaloge cenijo na 800 milijonov sodčkov.

V zvezi z naftnimi polji v skrajnem zahodnem delu države pa nastaja predvsem problem transporta. Potrebno bo zgraditi naftovod v dolžini okoli 4.000 km, da bodo lahko transportirali načrpano nafto do mest porabe. Kaže pa, da segajo ta naftna področja verjetno tudi preko meje v Sovjetsko zvezo, kjer je mesto Alma Ata tudi važno središče za proizvodnjo nafte.

NAFTA POD MORSKIM DNOM

Nekateri naftni strokovnjaki zahodnega sveta računajo da bo kitajska proizvodnja nafte z nahajališč pod morskim dnem

leta 1985 preseгла tisto s kopnega. To je precej optimistično mnenje, čeprav so rezerve velike. Osnovno vprašanje pri tem je, kako hitro bo mogoče čim bolj povečati njihovo izkoriščanje.

Do zdaj je LR Kitajska izkoriščala svoje rezerve nafte pod morskim dnem le ob majhni tehnični pomoči. Cenijo, da so pri tem izvrtali okoli 70 poskusnih vrtin. Izgleda, da so pri tem največje možnosti v mirnih in plitvih vodah zaliva Bohai. Predvidevajo, da je na tem področju devet milijard sodčkov rezerv nafte, ki jih je mogoče izkoriščati s sorazmerno enostavno tehniko, ker se giblje globina morja med 15 in 38 metri. Globine drugih morij, ki pridejo v poštev za črpanje so večje in s tem tudi manj ugodne, na primer: Rumeno morje 55 m, Vzhodno kitajsko morje 67 m in Južno kitajsko morje 152 m.

Kitajski naftni strokovnjaki predvidevajo, da bodo z nahajališč pod morskim dnem načrpali leta 1988 dva milijona sodčkov na dan. Vprašanje pa je seveda, če bo mogoče to količino do tega roka tudi resnično doseči. Problemi bodo predvsem tehnične in tudi finančne narave. Pri tem bo imelo precej vpliva tudi to, v kakšni meri bo LR Kitajska v bodoče izkoriščala na tem področju možnosti za tujo tehnično pomoč in nakup potrebnih naprav v tujini.

Nekatere pogostejše, druge redkeje. Te ustanove so bile že omenjene tri:

— Bolnišnica, ter ambulant »A« »777« in ambulant »B« »666«. Bolnišnica je imela svoja taborišča v dolini Kokre, ter med Krvavcem in Kamniško Bistrico, ambulanta »A« na območju Storžiča, »B« pa v strminah Stola in Begunjske.

Najprej o bolnišnici kokrškega odreda. Dasi ravno je bila manjše zmogljivosti, kakor ambulant, ki so tudi dobili gradbeni material. Le nekaj sto metrov niže je bila tehnika. Tehniko so obkolili Nemci in domobranci, kar so tovariši v bolnišnici pravočasno opazili in se naglo umaknili pod vzhodni del Kriške planine. Rešilo se je tudi osebe iz tehnike, ki so jo napadalci zažgali.

Pod Kriško planino je bila bolnišnica, ki je lahko sprejela 12–14 ljudi, kar pad šotori. Tedaj je bila na bližnji planini večja čreda govedi in pastir je bolnišnico lahko oskrboval z mlekom in mlečnimi izdelki, sicer pa je bilo za prehrano trdo.

Takoj, ko je pastir s čredo šel v dolino, se je bolnišnica spet premaknila nad Suhadolnika v Kokro. Premik je bil izvršen pravi čas, kajti že jutro po odhodu je prišlo iz Cerklj 45 domobrancev in nekaj orožnikov, ki so napadali izpraznjeno taborišče. N težko uganiti, da je za bolnišnico povedal pastir, ki so ga v dolini domobranci zasliševali ter si je s tem nekako rešil glavo.

V dolini Kokre blizu Suhadolnika je bolnišnica preživela iz 1944. v 1945. leto. Na zdravljenju so imeli od pet do šest nepokretnih pacientov, prehodnih bolnikov pa je bilo vedno kakih deset. Zaradi nevarnosti in sledov, so do skrajnosti morali upoštevati konspiracijo. Zato so bolnike ali ranjence vodili ali nosili v taborišče po možnosti le ponoči. V glavnem so hodili po potoku, ki jih je pripeljal na gozdno stezo. To so zaupni domačini prevlekli s hlodi. Tod je bil bolnišnici v izredno pomoč oglas Peter Črv, ki je bil sam velik siromak, a je vse delil s tovariši. Razen tega je bil v pomoč pri brisanju sledi, dajal pa jim je tudi ogelje, ki je bilo zaradi bezdimnega gorenja zelo dobrodošlo.

Prvoborec Karel Kozar-Romi z Jesenice, ki je že v začetku 1944. leta prišel v Karavanke ter je bil politkomisar te bolnišnice, je tudi zapisal: »Zaradi izredne dejavnosti domobrincev iz Cerklj se je bolnišnica selila kar štirikrat. Nazadnje smo se utaborili pod Osredkom, nekako sredi med dolino Kokre in Kamniške Bistrice pod Krvavcem, kjer smo dočakali konec vojne.

Do srede marca 1945 nas je s hrano oskrbovala gospodarska komisija, delno pa smo se morali oskrbovati sami. Po zaslugi izdajalca, ki se je vrnil v to komisijo, je bila leta kmalu napadena, večina pa pobita. Rešila se je le tovarišica Rezi... (?), vendar je bila zadeta v obe nogi. Mi smo jo dobili naslednji dan ter jo prinesli v bolnišnico. Okrevala je že v slabem mesecu in se spet urnila na teren.

Zdravil smo za takratne razmere dobivali dovolj. Konec 1944. leta smo dobili tudi radijski sprejemnik, da smo lahko sledili svetovnim dogodkom.

Ko so blizu nas hodili borci kokrškega odreda — zlasti tistim, ki so hodili na Stajersko in nazaj — sem mimogrede izruval kakih deset gnilih zob, a tudi precej zdravil smo odstopili neki mimoidoči enoti odreda. Na koncu vojne, 8. maja 1945, sta dva člana našega osebja razorožila celo pet domobrincev iz Cerklj.

Tako kakor po vseh podobnih ustanovah, je bila tudi v teh oborožitvah zelo kritična. Osebe, ki je šlo od pet do sedem tovarišev, je premoglo le tri do štiri puške s po desetimi naboji. Zato so bili še toliko bolj odvisni od previdnosti in konspiracije.

AMBULANTA »A« ALI »666«

Ta ambulant, ki je nastajala in delovala na sektorju Storžiča, Tržiča in Jezerskega, se je v drugi polovici septembra 1944 razvila iz združenih ambulant »A« in »B«. V gorenjskem odredu sta se imenovali »F« in »G«. Prva je bila znana tudi kot ambulant »Košuta«.

Komandir ambulate je postal Mirko Toplikar-Vinko, kar je bil vse do osvoboditve, politkomisar pa Jenez Hudobivnik. Pred njim je to dolžnost opravljal Janez Vrevec-Marjo, ki je bil tedaj premeščen v tehniko kokrškega odreda. Od začetka novembra pa do konca vojne je bil njen politkomisar Peter Smrekar. Intendant je bil Jože Kokalj-Oskar. V njej je delalo več ali manj stalno osebje — 12 do 16 ljudi — z manjšimi menjavami. Osebe je 21. februarja 1945 izgubilo Franca Podlipca. Padel je med prehranjevalno akcijo na Poveljah. Zdravnika ambulanta ni imela. Dokler je bil v odredu dr. Edvard Pohar, jo je le-ta obiskal od časa do časa, potem pa je prišel tja medicinec Rudolf Malovašič, ki pa je bil že sredi novembra 1944 premeščen v štab odreda za sanitetnega referenta.

Zelo samostojne so bile bolničarke: Marija Kočever-Jorka, študentka, ter Jerica Udovč-Jana, ki je bila prej bolničarka v bolnišnici na Golniku. Nekaj časa sta pri tem pomagali tudi 17 letna Cvetka Ažman-Koželj-Olga ter še mlajša, šele dobrih 15 let stara dijakinja Marija Majeršič. Konec januarja 1945 je bila v ambulant »A« iz ambulate »B« premeščena bolničarka Marica Erman, na njeno mesto pa je v ambulant pod Begunjsčico odšla Cvetka Ažman-Koželj-Olga. Kuhanje in gospodinjstvo je bila Francka Močnik ter potem še Kati Zupančič.

Ceprav je bila to le ambulant, je zmogla več ležišč kakor bolnišnica. Spočetka je lahko sprejela okoli 15 ranjencev in bolnikov, pozneje, da siraavno se je zaradi pogostih nevarnosti zlasti s strani domobrincev morala seliti in občasno priključevati najbližjemu odrednemu bataljonu, je mogla sprejeti tudi do 25 ljudi. Nemci in domobranci so običajno prihajali iz Tržiča, Pred-dvora, Cerklj, Kranja in Tupalč, a tudi od drugod.

Ambulanta je bila locirana pod Storžičem blizu prehoda Poljane, nekaj časa, med zadnjimi hajkami, pa se je umaknila celo v Medvodje nad Jelendol. V začetku in vse do druge polovice marca 1945 je ta ambulant delovala predvsem za potrebe drugega bataljona, zadnji mesec pa za prvega, ki je zamenjal sektor z drugim. Sprejemala je tudi koroške borce.

Zaradi vse večjega širjenja domobrincev, ki so na tem sektorju pogosto preiskovali hribове in gozdove, je trpelo tudi politično delo na terenu, s tem pa tudi delovanje gospodarskih komisij. Zato je osebje ambulate samo moralo skrbeti za hrano, s tem pa je trpela konspiracija, razen tega pa so v to morali biti vlagani veliki napori. Vendar so v ambulant skoraj vedno imeli rezervne hrane vsaj za mesec dni.

Od jeseni 1944 in preko zime 44/45 je bilo v ambulant običajno okoli deset ranjencev in bolnikov, občasno pa tudi občutno več. Vendar zaradi večje izpostavljenosti nevarnostim kot drugod, so tod zdravili le manj ranjene in bolne. Nekaj huje ranjenih so zato s tega terena premestili v ambulant pod Begunjsčico, kjer je bilo varneje.

Vendar pa je bilo tudi v tej ambulant nekaj tako hudo prizadetih tovarišev, da jih ni bilo mogoče transportirati. Tak hud primer je bil Ljub Meglič, komandir jurišne čete, ki je bil konec decembra 1944 ranjen v nogo. Zaradi izgube krvi in gnojenja so ga komaj rešili. Pri drugih je bilo tudi nekaj primerov zlomov reber in z izlivom krvi v pljuča. Izjemna pomoč pa je bila nekajkrat izkazana tudi borcem koroškega odreda. Največ v prvi polovici februarja, ko je prav ta ambulant, zaradi hudih zimskih hajk na severni strani Karavan, sprejela deset borcev drugega bataljona koroškega odreda. Za pomoč je prošil štab koroškega odreda in štab njegovega drugega bataljona, politkomisar kokrškega odreda pa je poslal tja reševalno ekipo, ki jo je vodil sanitetni referent kokrškega odreda Rudolf Malovašič. Ta je o tem povedal, da ga je politkomisar kokrškega odreda Peter Bratkovič-Zvonko in mu naročil, naj gredo »reševati ranjene in omrznjene koroške borce, in sicer prek Kort na Obirsko planino. Iz Medvodij — pravi dr. Rudolf Malovašič dalje — smo se prek Dolgih njiv vzpeli prek grebena in se spustili v Korte. Pot je bila zelo težavna. Globoke zamete in debel sneg smo gazili ves dan in uro noč. Ko smo se zjutraj začeli spuščati v dolino na koroški strani, smo padli v nemško zasedo. Rešil nas je komandir čete, ki nas je spremljal. Le-ta je s svojo brzostrelko hitro reagiral in pokosil nekaj Nemcev, med trenutnim zatijem, ki nas je temu sledilo, pa smo se preostali umaknili. Pod Obir smo potem ponoči prišli po drugi poti. Tam smo prevzeli ranjene in omrznjene koroške borce — bilo jih je kakih deset — potem pa smo jih na vse mogoče načine transportirali na našo stran. Nad Zalim potokom smo jim postavili začasno kolibo, kjer so si fizično opomogli. Nekaterim sem moral amputirati omrznjene prste na nogah, po dobrem mesecu pa so se prvi že vrtnili na Koroško.

Reševanje teh borcev je trajalo skoraj teden dni. Bilo je izredno fizično naporno, izvajano v hudem mrazu in lakoti. Nadaljevanje

Hudo je z menoj, zato vam rečem — ni potrebno misliti, ne tebi, Nana, ne tebi, Tina, ne ostalim, da imate tri brate. Zbogom! Ne pišite mi. Tudi jaz nimam več sester, kakor samo Hermino in brata Milana. Pred ljudmi sem raztrgal sliko Tine, kakor tudi tvojo! Ti pa, če imaš mojo, vrzi jo v peč in ko bo gorela, se spomni, da te ne bom prosil niti ene kapljice vode, niti enega cveta, niti žlice slovenske zemlje, ki me bo prekmalu zasula. Star sem sedemindvajset let, kar mi je ostalo, bom že nekako prebil, čeprav ne vidim nobene sestre, kakor tudi tvojega praga ne bom prestopil — nikdar! Zajoče in nadaljuje: »Ča pa me prideš obiskat, ko boš prejela to pismo, pa je bolje, da te ne vidim, ker je že prepozno. Tuji ljudje bodo moji svojci. V kolikor ste mi do sedaj pomagali, hvala vam, bo že povrnjeno, čeprav nisem več med vami... Sestro Hermino lepo pozdravi, glej, da ne bo sirota od trpljenja umrla.« Zadnji stavek prebere z olajšanjem, skloni glavo, kakor bi se opravičeval. Naredil je dolg požirek kave.

V bifeju bolnišnice je tišina, čuti je le šklepetanje njegovih zob. Rad bi se zbral, toda, premagalo ga je, prične trgati pismo, kričati: »Traparija! Ozdravilo me bo lastno trpljenje! Odpisali so me... Zmerjali... S pijancem... Ha! Pijanček ste mi rekli... Čeprav, ljubil sem vas, nisem mogel umreti... Nisem mogel živeti... Ne, nobenega pisanja! Ne bom šel na tire! Oni niso krivi! Nihče ni kriv! Loterija! Nisem zadel! Ho...«

Andrej ga stresa, tolaži, da ne bi razmišljal: »... Boš videl, še prosili te bodo. Vsi smo na istem. Ali nismo prijatelji? Pomagali ti bomo, vsi! Vsi ti bomo pomagali.«

Krčevito se je oprijemal Andrejevih rok, glavo je tiščal na njegova prsa, bil je kot majhen otrok. Takšnega je Andrej odpeljal v ambulant.

DOKTORJEVA METODA 10 PLANTAN

»Nič ne bo z njim. Nikdar več...«
»Postaja dementen. Iz ure v uro je huje...«
Emil je posinel. Živci so ga pustili na cedilu. Rad je imel Franceta. Udaril je po točilni mizi:
»Mater! Da bi ponorel! Ni ga več, skoraj nič več ga ni, kmalu bo samo še telo...« je mrmral v šipe, da je le nekaj počel, da je le počel. Tehtaj, le tehtaj v pohabi petice, nad teboj se smehljajo štirice, desetice, srebrnice, joj, kdo si, kdo smo, kdo? Enkrat sovražim, kar drugič poljubim, drugič mrzim, si spet zaželim! Oj, kdo si, kdo si moj jaz, bom izvedel potlej, ko te zgubim?

»Ko bi ne pila, bi se ubila. Mogoče kdaj pridem do tega? Nisem zanesljiva, tudi sedaj ne vem, če živim? Ne vem, v tem trenutku, nikdar... Mogoče pridem... Potem se bom ubila,« si pokrije lepo čelo, kot bi jo obšla slabost.
»Vidite, to je značilno pri nas narkomanska konstruktivnost Slovencev... Da, tisti, ki ne pije, je v očeh drugih slabši. Slovenci ne prenesejo v svoji sredini nikogar, ki z njimi ne popije. Izločijo ga, ponižajo, kot so poniževali njo, kajti nepivci v njih zavirajo sproščeno pijanstvo. Mislijo si: ona jih bo opazovala TREZNA!, priča bo njihovi razgaljenosti!, sram jih bo, lahko izda njihovo početje! Če pa so pijani vsi!, popolnoma sproščeno kažejo svojo primitivno naravo, zakaj ti ljudje, čeprav propadajo, skušajo uvesti, zapeljati v propad še bližnjega... Vi morate odkloniti pijačo!, pa bodite zanje največji slabič! Kaj zato, če vam pijanska družina reče — REVA,« dopoveduje Cof vsem v dvorani, nato se obrne k Talarjevi: »Zaman ste se zdravili. Zaman... Zakaj sovražite moške?«
»Ničesar ne sovražim. Ni — ljubezni.«
»So vas kmalu zapuščali?«
»Kakor kdo... koga...«
»Včasih se človek sam lažje bori s težavami, kot z neučinkovitim sopotnikom. Mož vas je zapustil. Morda je imel pravico živeti boljše življenje? Poslušajte me, Talarjeva — v vaši vasi so vsi zapjeti, vse bodo storili, ko se vrnete, da bi šla nazaj v njihov pijanski kolektiv. Prepričan sem, da se boje gospodične Talarjeve, ki bi trezna špincirala po P...«
Rahel nasmešek ji je zvalil na ustnice. V tem trenutku je bila uboga in lepo jo je naredilo to uboštvo, marsikdo je na tihem pomislil, kako bi jo miloval, kako bi jo zaščitil pred vsem, kar jo še čaka.

Nadaljevanje

MIROSLAV NIKOLIĆ

SPOMINI NA PRVO SVETOVNO VOJNO IN KOROŠKO OFENZIVO

Kar je iskal, to je dobil! Ubil ga je mladi gimnazijec Gavril Princip, bosanski Srb. Avstrija, ki drugače Franca Ferdinanda ni preveč marala, je želela izkoristiti dogodek, vedoč, da je Srbija po dveh težkih vojnah izčrpana, da bi jo ponižala, onemogočila in v očeh južnih Slovanov osramotila. Zato obtožuje Srbijo, da je soudeležena pri atentatu in postavlja zahteve, ki jih samo država brez časti lahko sprejme. »Zapravili bi za vedno vlogo Piemonta južnih Slovanov.« Prvič sem slišal besedo Piemont!

Ljudje so bili resni, mrki, toda odločni. Naenkrat je planila vest, da so v avstrijskem poslanstvu zadržali ruskega poslanca v Beogradu Hartviga (mislim, da sem si ime prav zapomnil), ki je bil tam na obisku. Pozneje so sporočili, da ga je kap, toda živčnost je rasla.

Dan ali dva pred ultimatom in avstrijskim napadom na Srbijo in Beograd, samo z babico in teto odpotovali s vlakom v Niš. Stric, tetin mož, ki je bil oficir, pa je ostal v Beogradu.

Pri tati v Nišu se nas je nabralo veliko: babica, ki se je kmalu vrnila v Negotin, njene tri hčerke in kup otrok. Jaz sem bil najstarejši med njimi; tudi najstarejši možki v hiši! Dolžnost mi je bila, da koljem kure in piščance, kar nisem maral. Smilile so se mi, čeprav sem jih rad jedel.

V Niš je prišla vlada z vsemi državnimi uradi. Da smo v vojni, je postalo očitno, ko so se vse bolnice napolnile z ranjenici. Tedaj so tudi nekatere šole — kolikor se spominjam — uredili v pomožne bolnice.

Po veliki Cerski bitki so prišli ujetniki. Prvič smo videli avstrijske vojake. Veliko je bilo naših rojakov in Čehov, ki so kot svobodnjaki delali po privatnih hišah. Tako smo kot oficirske družine dobili »posilnega«, ki je bil iz Hrvatske ali Dalmacije. V enem dnevu me je naučil brati in pisati latinico. Zjutraj so

prišli na domove, proti večeru pa se vrtnili v kasarne, kjer so imeli taborišče. Na hrani so seveda bili pri družinah, kjer so delali in sili bili tega zelo veseli.

V jeseni 1914 ni bilo normalnega šolskega pouka. Mene so vpisali v tretji razred neke vrste privatne šole, ki se je imenovala »Netovičev zavod«.

Pri zemljepisu smo bili poleg ostalega seznanjeni z jugoslovanskimi deželami v Avstro-Ogrski, razlikovali smo Slovenijo od Slavonije in t. n. Zavod je imel moderen in meni zelo simpatičen vzgojni prijem. Nismo sedeli kot v ostalih šolah fantje in dekleta posebej, temveč mešano. Vsak fant je imel »svojo damo«, kar nas je prisililo k boljšemu obnašanju. Vendar ni bilo enostavno prilagoditi si mesto ravno zraven svoje simpatije!

V Nišu je bilo tedaj povsod mogoče dobiti manjše ali večje knjižnice in brošure, ki so obravnavale narodnostne, politične in gospodarske probleme Srbov, Hrvatov in Slovencev v Avstro-Ogrski. Bral sem jih z vnelo. V letu 1915 nam je bilo otrokom tudi jasno: ne borimo se samo za osvoboditev in priključitev krajev, kjer živijo Srbi, in Bosne, temveč za veliko državo vseh južnih Slovanov!

S strastjo smo študirali zemljevide. Tam daleč na severozahodu sem na karti zaokroževal slovenska mesta: Trst, Gorico, Ljubljano, Maribor, Celovec... Srce mi je stiskalo pred veličastnostjo teh drznih sanj. Moj bog, kako bomo veliki in močni! Sanjal sem o morju in Dalmaciji. V stričevi knjižnici je bila knjiga pripovedk »Sa Ostrva« Iva Čipika. Prebral sem jo na dušek.

V Srbiji pa okoliščine niso bile rožnate. Po dveh zmagovitih bitkah, v katerih je srbska vojska razbila in pregnala avstroogrške invazijske armade, je bila izčrpana. Nobena tajnost ni bila, da ni municije. V Solunu so že bili zavezniki, Angleži in Francozi; pomoči, ki bi jo nujno rabili, pa niso pošiljali.

Lepega dne sta v Niš prispela dva vagona igrač, ki jih je angleški Rdeči križ poslal srbskim otrokom. Ganljivo! Toda tudi mi otroci smo vedeli, da rabimo granate, ne pa igrače!

Tretjega razreda osnovne šole v Nišu nisem mogel končati, ker smo že pred poletjem 1915 dobili od očeta sporočilo, da je s svojimi vojaki poslan v zaledje, »na oddih«, v Prahovo, pristanišče okrog 9 km oddaljeno od Negotina. Z veseljem smo šli iz Niša in se priključili očetu, ker ga ves ta čas vojne nismo

videli. Razen tega smo lahko vsak čas šli k babici v Negotin in v priljubljeni vinograd.

Vojaki niso imeli počitka. Iztovarjali so z ladij in vlačilcev vreče z moko, ki jo je Rusija po Donavi pošiljala srbski vojski. Zvečer, ko so se vračali s pristanišča v vas, so bili prašni in beli kot mlinarji. Rad sem zahajal v kantino, kjer so naši oficirji sedeli skupaj s kapetani ruskih ladij.

Vendar to ni trajalo dolgo. Čez nekaj mesecev je bil oče z bataljonom poklican v rezervno, nekam v moravsko dolino. Imena vasi se ne spominjam več. Ker je bilo tudi tam dovoljeno, da imajo oficirji lahko družine pri sebi, smo mu sledili: kmalu pa smo se morali od očeta posloviti. Z vojaki, je namreč odšel na fronto, mi pa k babičini sestri v Aleksinac.

Jesen je že prihajala, z njo pa tudi konec zatija. Sušljalo se je, da nas mislijo Bolgari napasti, čeprav so bili formalno že nevtralni in da tudi Avstrija pripravlja ofenzivo. Kmalu je zaropotalo. Na frontah so bili težki boji in begunci iz Beograda so prihajali v notranjost Srbije. V Aleksincu nismo mogli ostati in se je mama odločila, da gremo k sorodnikom v Kruševac. Tam je bilo že vse polno beguncev, mi pa smo dobili zavetišče v kmečki hiši v vasi Bivolje, okrog pet km od Kruševca. Hiša je bila precej prostorna, vendar pa nas je bilo v veliki sobi okoli 15 oseb. Cel begunski tabor. Domači so bili uidevni in so nam nesebično pomagali, da bi si nekako uredili skupno življenje. Enako je bilo tudi v sosednjih hišah.

Bolgari so napadli Srbijo. Zvedeli smo, da so nekatere med Nišem in Solunom prekinili železniško zvezo. Zavezniki tega niso preprečili. Na severu pa, da ne pritiskajo samo avstroogrške enote, temveč tudi močna nemška armada.

Zaskrbljenost je rasla. Vzdušje je bilo težko, polno negotovosti. Prišlo je tudi grdo jesensko vreme z dežjem in blatom. Cesta je bila vedno bolj polna raznih vojaških enot in transportov s hrano in municijo. S severa se je vedno bolj slišala karonada. Tedaj so v neposredni bližini zadonele močne eksplozije, ki so se kar vrstile. Zvedeli smo, da je blizu vasi tovrni kolodvor, poln vagonov z municijo. Ker naši pri umiku niso mogli odpeljati vagonov, so jih zažgali. Zvečer je nebo v tej smeri kar žarelo, vidni pa so bili črni kosi konstrukcije vagonov, ki so leteli v zrak. Hiše so se kar tresle in zibale in večkrat smo se preplašeni umaknili na blatno dvorišče in dež.

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V torek, 3. aprila je bila 9. ločena seja družbenopolitičnega zbora OS Radovljica, na kateri so potrdili odlok o pripravi in sprejetju družbenega plana za obdobje 1981-1985, odlok o pripravi in sprejetju dolgoročnega programa občine za obdobje 1986-1995 oziroma do leta 2000. Sprejeli so tudi odlok o družbeni skrbi za udeležence NOV in drugih vojn ter njihove družinske člane, odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o pogojih in merilih za podeljevanje varstvenega dodatka kmetov borcev NOV, predlog družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SRS, sklep o odobritvi premostitvenega posojila za odpravo posledic januarskega neurja in poplav, odlok o spremembi odloka o določitvi delegatskih mest o oblikovanju konferenc delegacij in skupnih delegacij za zbor združenega dela OS Radovljica ter imenovali skupščinske predstavnike v svet zavoda M. Langusa Kamna gorica, svet TOZD Inštitut Elan Begunje in v svet delavske univerze Radovljica. Naslednji dan, 4. aprila sta se na ločenih sejah sešla tudi zbor združenega dela in KS. Razen naštetih točk sta zbor KS in zbor združenega dela obravnavala poročilo o izpolnjevanju obveznosti za financiranje potreb KS, poročila sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, sprejela odlok o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijske gozdne zemljišča, zbor KS pa je razen tega obravnaval tudi poročila o delu občinskih upravnih organov za 1978. leto.

Izvršni svet OS Radovljica je na 43. seji, 26. marca potrdil predlog odloka o družbeni skrbi za udeležence NOV in drugih vojn ter njihove družinske člane, ki ga je dal v potrditev vsem zborom skupščine, osnutek dogovora o usklajevanju meril za določanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, ki ga morajo potrditi vse slovenske občine. Sprejel je predlog dopolnila k družbenemu dogovoru o enotnih osnovah in merilih za oblikovanje sredstev za delo državnih organov in dohodka delavcev delovnih skupnosti teh organov v SRS za 1979. leto. Finančna služba je posredovala informacijo o primerjavi proračunov za 1978. leto gorenjskih občin. Potrdili so tudi osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi SIS za gospodarjenje s stavbinimi zemljišči in osnutek statuta te SIS v občini Radovljica. Izvršni svet je odobril tudi program geodetskih del za 1979. leto, obravnaval predlog kovinske delavnice Bled za najetje kredita ter opravil več imenovanj svojih članov v razne komisije.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine je 27. marca zasedal na 3. redni seji občinski odbor ZZZ NOV Radovljica. Delegati so sprejeli akcijski program občinske organizacije ZZZ NOV, program proslav in drugih spominskih prireditev v 1979. letu. Razpravljali so in potrdili zaključni račun občinskega odbora ZZZ NOV za 1978. leto in izrekli soglasje k razporedu borcev za potrebno kopalniško zdravljenje, odmor in rekreacijo v 1979. letu. Na zasedanju so bili seznanjeni tudi o akcijskem programu podružbljanja socialnoekonomskih zadev borcev in invalidov v občini ter potrdili pravilnik o uporabi prapora ZZZ NOV in pravilnik o pogrebu umrlega člana ZZZ NOV.

Zvezno štafeto mladosti s pozdravi tov. Titu so sprejeli radovljiški mladinci v torek, 27. marca od tržiških mladincev. Osrednja slovesnost s kulturnim programom je bila na sprejemu v Radovljici pred hotelom Grajski dvor, kjer sta se ji priključili tudi jelovška in planinska štafeta. Leški mladinci so v Vrbi oddali štafeto jeseniškim, ti pa so jo na Poljanah ponovno prenesli mladincem iz Gorij. Štafeta je nato krenila preko Bleda in Bohinja na Tolminsko.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Radovljica je na 65. seji, 22. marca obravnaval predlog programske umeritve ČP Glas za 1979. leto in v zvezi s tem izrekel vrsto pripomb, ki jih je posredoval izdajateljskemu svetu Glasa. Na seji so spregovorili tudi o nadomestilih delavcem, za udeležbo na družbenopolitičnih seminarjih in sestankih, o osnutku programa skupnih nalog na področju kulturnih stikov s tujino, sodelovanje med narodi in narodnostmi v SFRJ in zamejskimi Slovenci v 1979. letu. Dogovorili so se o pripravi praznovanja 60-letnice ustanovitve KPJ v občini ter o načinu financiranja interne televizije kot sodobnega učila v posebni šoli Radovljica.

SMETIŠČE BOMO PREPREČILI

Zadeva s smetiščem v Dvorski vasi se vleče, vleče in še enkrat vleče. Krajin Dvorske vasi, Mlake, Zadnje vasi, Srednje vasi, Slatne, Begunje, Polj, Zgoš, Zapuž. Nove vasi in Otoka smo ogorčeni, ker nam predstavniki z občine ne dajo jasne odgovora.

Že na dveh zborih delovnih ljudi in občanov je bilo sklenjeno, da se išče druga lokacija, ker lokacija v Dvorski vasi ni najbolj ustrežna. Na zadnjem zboru je bilo to tudi potrjeno z dvigom rok. Vaščani sklepamo, da mnoge stvari še niso razčiščene, ker predstavniki občine na sestankih obljubljajo vse najboljše, delajo pa drugo. Sedaj so že začeli postopek pri lastnikih gozdnih parcel, da gozd prodajo občini.

Delovni ljudje in občani se sprašujemo, ali nič ne pomeni sklep izvršnega sveta skupščine občine Radovljica, saj v sklepu natančno piše, naj se opravi ponovni pregled vseh treh lokacij in po potrebi naj se ogledajo še druge lokacije. Do danes tega ogleda še ni bilo, ampak so po hitrem postopku sklicali skupščino samoupravne interesne komunalne skupnosti. Skupščina samoupravne interesne komunalne skupnosti je razposlala vsem delegatom vabila in priloge o smetišču, na katerih je bila dvorjanska lokacija enostransko razložena. Lokacija je bila potrjena z dvigom rok vseh delegatov, razen delegata najbolj prizadete krajevske skupnosti Begunje. Ta delegat je skušal prikazati strokovno mnenje o alternativni lokaciji ob Zgoši, južno od askakalnice, vendar vsi ostali

delegati niso hoteli prisluhniti. Zanimna nas, zakaj imamo svoje delegate, ki govorijo v našem imenu. Čeprav delegati zastopajo delovne ljudi in občane na sestankih, se jim ostali delegati posmehujejo.

Mogoče pa mislijo občinski predstavniki, da bomo dali soglasje, če bodo lokaciji spremenili naziv. Najprej se je ta lokacija imenovala smetišče v Dvorski vasi, potem smetišče pri Dvorski vasi, potem smetišče za Dvorsko vasjo, zatem smetišče v Glim, nazadnje pa še smetišče v Grofiji, v bistvu pa je to ena in ista lokacija. To lokacijo naj bi si ogledal tudi republiški sanitarni inšpektor. Le-tega pa tajnik samoupravne interesne komunalne skupnosti Radovljica sploh ni peljal na ogled te lokacije, ampak ga je peljal v drugo kotanje, za katero je dal republiški sanitarni inšpektor soglasje.

Na vseh sestankih nam zatrjujejo, da imajo pridobljena že vsa soglasja, vendar kakšna so ta soglasja, kot, na primer:

- oddelek za gospodarstvo in finance skupščine občine Radovljica je izdal odločbo, ki pomeni negativno soglasje s tega področja. V tej odločbi natančno piše, da ni možen poseg v gozdove na parcele številke 93, 95, 97 k. o. Otok.
- GG Bled je dalo soglasje pod osmimi pogoji, med njimi je tudi napisano, da je soglasje pozitivno, če so vaščani in lastniki tamkajšnjih gozdov za lokacijo.

Ob vsem tem ponovno postavlja vprašanje: Kdo bo trpel, ko bo

Sekcija za kulturo pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji prejšnji teden ocenila potek in organizacijo javnih razprav v OZD, KS in SIS o javni rabi slovensčine in o gradivu RK SZDL Slovenije, ki se nanaša na rabo slovensčine. Glede na to, da povsod še niso opravili teh razprav, so se dogovorili za nadaljnji potek akcije, ki traja do 3. aprila. Zbrane pripombe in predloge bo na zasedanju RK SZDL Slovenije v drugi polovici aprila posredoval delegat OK SZDL Radovljica prof. Niko Rupel.

Od začetka sedanjega mandata od aprila 1978 do 31. marca 1979 so vsi trije zbori občinske skupščine zasedali na štirih skupnih in osmih ločenih sejah. Na ločenih sejah zbora KS je bilo v poprečju navzočih 90 %, na zboru združenega dela 76 % in na družbenopolitičnem zboru 80 % delegatov. Medtem ko so bile razprave delegatov na zboru KS in DPZ vselej izredno zavzete, se to ne bi moglo reči tudi za delegate zbora združenega dela.

V začetku marca so se v Radovljici sešli na delovni sestanki člani pripravljalnega odbora za letošnji prvomajsko delavsko slavo, ki bo pod nazivom Prvomajski tabor v Bohinju, hkrati s svečanostmi ob 40-letnici konstituantne seje CK KPJ in otvoritvijo doma Joža Ažmana in muzeja Tomaža Godca. Prvomajski tabor organizirajo sindikati vseh gorenjskih občin, za posamezne naloge pa so zadolženi posebni pododbori, ki bodo poskrbeli za izvedbo te velike manifestacije.

Družbenopolitične organizacije občine Radovljica so v četrtek, 29. marca pripravile slovesnost ob 171-letnici rojstva dr. Antona Fistra. Ob 9. uri dopoldne so najprej odkrili spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši na Linhartovem trgu št. 27, kjer je o liku Antona Fistra, velikega revolucionarnega demokrata in osebnega znanca Karla Marksa spregovoril dr. Boris Majer, član predsedstva CK ZKS, nato pa so v graščinski dvorani odprli priložnostno razstavo o slovenskih revolucionarnih demokratih iz 1948. leta. Sledil je celodnevni znanstveni simpozij o delu Antona Fistra, ki ga je v veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljica pripravil marksistični center pri CK ZKS.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je na zadnji marčevski seji obravnavalo in izreklo soglasje k družbenemu dogovoru o družbeni samozagati v občini ter se dogovorilo o vključevanju KO ZB NOV v letošnjo akcijo »nič nas ne sme presenetiti«. Na seji je bila podana tudi informacija o sklepih republiškega posvetovanja o ljudski obrambi.

Center RS ZSS in RK ZSMS za družbeno izobraževanje je tudi letos organiziral v hotelu Svoboda na Bledu dvomesečni politični tečaj, že 18. po vrsti, za mlade sindikalne in mladinske politične delavce iz vse Slovenije. Tečaj se je začel 19. marca, sklenili pa ga bodo 25. maja. Razen rednih predavanj in razprav je na programu več obiskov radovljiških delovnih organizacij, kulturnih in drugih zanimivosti v občini, kulturnih in drugih prireditev, ki jih bodo organizirali v sodelovanju s krajevnimi in občinskimi DPO.

Po sklepu izvršnega odbora krajevske organizacije ZB NOV Radovljica, ki s 330 člani sodi med največje v občini, bodo v četrtek 5. aprila organizirali okroglo mizo o družbenopolitični aktivnosti borcev, v delegatskem in samoupravnem življenju na območju KS in občine ter o socialni in drugi problematiki s posebnim ozirom na starejše in bolehnih borce in kmete udeležence NOB. Prejšnji teden se je že sešla delovna skupina, ki je pripravila program okrogle mize na katero bo povabila tudi predstavnike uredništva TV-15 glasila ZZZ NOV Slovenije.

Na območju radovljiške občine je bilo v 1978. letu 133 prometnih nesreč ali 23 več kot leta 1977. Pri teh nezgodah je izgubilo življenje 6 oseb ali 9 manj kot leto prej. V tem času pa je bilo 61, ali 18 več kot 1977. leta hudo telesno poškodovanih oseb. Lani je bilo lahko poškodovanih v nesrečah 76 oseb, kar je 33 manj kot leta 1977. V naseljih je bilo skupaj 67 prometnih nesreč ali 19 manj od predlanskega leta, izven naselij pa je bilo 66, ali 40 več nesreč kot v letu 1977. 11 prometnih nesreč so povzročili tuji državljani, prav toliko pa tudi otroci in mladoletniki.

Od 1. aprila bodo starši plačevali Vzgojno varstvenemu zavodu v Radovljici za mesečno varstvo otrok v vrtcih novo ekonomsko ceno, ki je višja od dosedanje za 18 %. Razlog za povišanje cene so predvsem podražitve elektrike, kurjave, komunalnih storitev in živil. Od nove ekonomske cene 1.620 din

bodo starši plačevali 43 % ali 707,85 % din, skupnost otroškega varstva pa 57 % ali 935,60 din na mesec. Lestvica prispevkov staršev bo ostala nespremenjena za posamezne vrste od 319 do največ 1.015 din. V primerjavi ekonomske cene vzgojno varstvenih storitev z drugimi gorenjskimi občinami, so v Radovljici še vedno najnižje.

Precej zaslug za podaljšano turistično sezono in večjo zasedenost blejskih hotelskih zmožljivosti je nedvomno pripisati vse bolj razširjenemu t. i. kongresnemu turizmu. Največji delež ima turistična agencija Generalturist, ki je v sodelovanju z zavodom za turizem samo lani organizirala 20 raznih kongresov, simpozijev in večjih posvetovanj, s čimer je zagotovila tudi nad 12.000 hotelskih nočitev. Letos načrtujejo na Bledu še 10 več velikih zborovanj in kongresov, kar bo navrglo najmanj 20.000 nočitev.

750-članski kolektiv delovne organizacije Vezanine Bled, pretežno žena, ki je samoupravno organiziran v šestih TOZD na Bledu, v Vintgarju, v Vipavi, Ilirski Bistrici in Kočevju je lani ustvaril 232.481 din celotnega prihodka, od tega dobrih 5 % s prodajo na tujem trgu. Letos bo ta marljivi kolektiv proslavil že 55-letnico dejavnosti.

V OZD Sukno Zapuže so lani realizirali 104.992.933 din celotnega prihodka, kar je 26 % nad lanskeletno realizacijo. Največji porast v višini 38 % prihodka so ustvarili pri proizvodnji tkanin. Proizvedli so 429.296 m ali 26.985 m več tkanin, prodali pa za 31 % več teh izdelkov kot 1977. leta.

Delovni kolektiv tovarne ALMIRA Radovljica je dosegel še en pomemben uspeh na področju proizvodnje ženskih pletenin. Na spomladanskem sejmu mode v Beogradu v začetku marca je namreč ocenjevalna komisija prisodila med tremi slovenskimi proizvajalci tudi Almiri najvišje sejemsko priznanje srebrno košuto za ženski komplet iz redne proizvodnje, kreatorke Maruše Černelec, ki je prejela posebno diplomu.

V Elanu Begunje TOZD Plastika bodo po februarjski preizkušnji, ki so jo na letališču Brnik opravili z novim brezhibnim izdelkom — jadralskim letalom DG — 100 Elan »Vesna«, že letos začeli s proizvodnjo teh letal. Od 24. kolikor jim bo uspelo v 1979. letu izdelati, so že v naprej prodali v tujino 20 letal, še dosti večje potrebe pa so na domačem trgu. Letalska zveza Jugoslavije jih potrebuje najmanj 120. Novo jadralsko letalo ima vrhunske sposobnosti njegova življenjska doba pa bo od 5 do 7 let. Nizka minimalna hitrost do 60 km na uro, učinkovita krmila in močna konstrukcija omogočajo uporabo letala razen za tekmovalno jadranje tudi za klubsko usposabljanje letalcev.

V marcu je temeljna organizacija kooperantov GG Bled organizirala v kulturnem domu Podnart za svoje kooperante — gospodine iz KS Podnart, Srednja Dobrava in Ljubno zdravstveno predavanje in predavanje o zmrzovanju mesa ter pripravi živil. Ker se prvega predavanja zaradi slabše obveščenosti ni udeležilo zadosti žena, so sklenili, da bodo pripravili še eno, na katerem bodo udeležence seznanili z nalezljivimi otroškimi boleznimi in zdravi prehrani.

Iniciativni odbor za ustanovitev kulturnega društva pri KK SZDL Brezje je na seji prejšnji teden sklenil, da bo ustanovni občni zbor društva 21. aprila. Do takrat bo v javni razpravi pravilnik novega kulturnega društva, program dela in predlog kandidatov za upravni in nadzorni odbor. Razposlali bodo več sto vabil krajanom vseh naselij v KS Brezje, hkrati pa tudi pristopnice za včlanjanje v društvo.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive je prejšnji petek, 30. marca gostovalo v Radovljici mestno gledališče iz Ljubljane s komedijo Norčije v spalnici. V soboto, 31. marca pa so člani dramske sekcije DPD Svoboda Podnart pod režiserskim vodstvom Alenke Bole-Vrabčeve nastopili v Zgornjih Gorjah s komedijo Jovana Sterije Popovića — Jara meščanka.

Štiričlanska delegacija ZKO Radovljica je bila v soboto, 24. in nedeljo 25. marca na obisku v Varaždinu. Udeležila se je občnega zbora RKUD Sloboda VIS Varaždin s katerim že 13 let radovljiška kulturna društva vzdržujejo tesne prijateljske vezi. Med bivanjem v Varaždinu so se dogovorili o programu letošnjega kulturnega sodelovanja zlasti na jubilejni proslavi 50-letnice Varaždinske industrije svile, ki je pokrovitelj RKUD Sloboda VIS Varaždin.

vonjal smrad s tega smetišča, ko se bo razširjala vsakovrstna golazen, ki bo lazila okrog hiš, kdo bo na škodi, če mu pogori (marsikomu) edini vredni gozd, debele smreke, jelke, kostanj, hrast, bukva ... ki pomenijo veliko vrednost, kdo bo imel po vrtu smeti, ki jih bo veter raznosil okrog. Vprašamo vas KDO?! Seveda

politiki, novinarji in vsi drugi lahko govorijo, kaj je najprimernejše, toda MI bomo najbolj prizadeti.

Seveda je širok družbeni interes, da smetišče nekje je, kar je tudi naš interes toda družbi ni vseeno ali so smeti sredi vasi, ali mesta ali pa pet km oddaljeno od

ljudi, ki jim ni vseeno, kakšno je njihovo okolje.

Zakaj ne bi našli skupnega jezika, se pogovorili in smeti peljali tja, kjer ne bo nihče oškodovan ne za gozd, ne za vodo, pa je najbolj pomembno, da nihče ne bo prizadet.

Vaščani Dvorske vasi

DOM JOŽETA AŽMANA MORA BITI DO 1. MAJA ZGRAJEN

To željo dokazujejo domačini in ljubitelji Bohinja, ki se odzivajo vabilu krajevske skupnosti Bohinjska Bistrica in prispevajo, zaradi podražitve gradnje, obveznice cestnega posojila in denarne prispevke.

Le dograjen in tehnično sodobno opremljen dom, v ustrezno urejenem okolju, bo lahko posredoval domačinom in številnim gostom globoko doživljaja kulturnih vrednot in ustrezno razvedrilo. Želimo, da bi zaživeli vsi prostori, ki so namenjeni pomlajenemu delu številnih sekcij DPD Svoboda Tomaž Godec in gostovanjem kulturnih skupin, raznim razstavam, kinematografu, knjižnici, ideološkemu in strokovnemu študiju ter za izmenjavo gospodarskih in samoupravljalnih izkušenj. Želimo, da bi po zgodovinskem zasedanju CK ZKJ, ki bo ob slovesni otvoritvi, zaživelo delo v celotnem domu z revolucionarnim mladostnim žarom. Tako so si zamišljali svobodo, kulturno plemenitenje samoupravne, ustvarjalne družbe tovariši Jože Ažman, Tomaž Godec in številni drugi revolucionarji in borci, prekaljeni komunisti.

Doslej so prispevali dodatno pomoč naslednji ljubitelji kulture in Bohinja:

Obveznice cestnega posojila: Helena Korošec, Jelovška c. 43/a, Boh. Bistrica — 2.000 din, Dragica Jensterle, Jelovška c., Boh. Bistrica — 500, Albin Urh, Jelovška c., Boh. Bistrica — 1.000, Franc Mencinger, Vodnikova 30, Boh. Bistrica — 3.000, Ana in Franc Vojvoda, Toneta Maleja 1, Boh. Bistrica — 2.400, Franc Razdrih, Trg svobode 5, Boh. Bistrica — 500, Ludvik Šuligoj, Ob Belci, Boh. Bistrica — 1.300, Janez Pikon, Rožna 12, Boh. Bistrica — 1.000, Edvard Krapež, Ob Belci, Boh. Bistrica — 1.500, Jože Godec, Zoisova 18, Boh. Bistrica — 2.000, Jože Mencin, Prečna 1, Boh. Bistrica — 1.100, Marija Cerkovnik, Ribčev laz 25, Boh. jezero — 700, Jakob Znidar, Nemški rovt 11, Boh. Bistrica — 1.000, Viljem Gorza, Pot v Danico, Boh. Bistrica — 1.000, Ivanka Coralič, Prečna 1, Boh. Bistrica — 1.000, Mehmed Coralič, Prečna 1, Boh. Bistrica — 1.000, Janez Cesar, Lepence 8, Boh. Bistrica — 1.500, Marija Torkar, Lepence 8, Boh. Bi-

strica — 200, Olga Lorber, Jesenice — 900, Janez in Evgenija Korošec, Ljubljana — 5.000, Alojz Noč, Cesta 1. maja 9, Jesenice — 1.000, delavci osnovne šole dr. Janeza Mencingerja, Boh. Bistrica — 9.200, Ivana Šolar, Pot v Danico, Boh. Bistrica — 800 din.

V denarju so prispevali: Ludvik Šuligoj, Ob Belci, Boh. Bistrica — 1.350 din, Alojz Tišov, Mladinska 4, Jesenice — 500, Franc Štros, M. Pišade 15, Kranj — 500, delavci osnovne šole dr. Janez Mencinger — Boh. Bistrica — 900 in Vestnik Zagreb — ujedini. odbor sindikata novinarja — 2.000 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala. Želimo, da bi se lahko javno zahvalili in vpisali v kroniko doma Jožeta Ažmana še več imen uvidenih in dobrohotnih darovalcev.

Svet krajevske skupnosti Bohinjska Bistrica

OBRAMBNI DAN 1979

Sobota, 31. marec, 1979. Prvi pogled iz zaspalih vek. Jutranja zarja se je potegnila čez nebo, obetal se nam je lep, sončen dan — pravo nasprotje s pričakovani in vremensko napovedjo.

Ta dan je naša žirovniška šola skupaj z osnovno šolo Prežihov Voranc z Jesenic organizirala obrambni dan z namenom, da bi se še bolj poglobile naše prijateljske vezi s pripadniki JLA in da bi tudi mi mladi spoznali, kako se ravna v primeru sovražnega napada.

Vendar je bil letošnji obrambni dan nekoliko drugačen kot lanski in predlanski. Potekal je namreč v okviru 30-letnice vzgoje mladine za splošni ljudski odpor. Vseboval je tudi šolsko tekmovanje posebnega orientacijskega pohoda za učence 7. in 8. razredov obeh šol. Vsaka tekmovalna ekipa je štela pet članov.

Na tekmovanje smo se pridno pripravljali. Urili smo se v streljanju, metu bombe, učili smo se ravnanja z ranjenci, oskrbovanja najrazličnejših poškodb, zgodovine NOB in SLO in ravnanja z orientacijskimi pripomočki.

V soboto pa smo se učenci naše šole ob 7.30 zbrali v učilnicah. Prvo učno uro smo spremljali film o delovanju atomske bombe, posledicah njene eksplozije in zaščite ter film z minami in bombami v boju proti tankom. Ker je bil pred nami še naporen dan, smo se okrepčali z izdatno malico.

Rezek zvok sirene je naznanil splošno nevarnost. Šola je bila v nekaj trenutkih popolnoma prazna. Učenci od 1. do 6. razreda so krenili v Vrečnikovo jamo nad šolo, kjer so našli varno zavetje pred nevarnostjo. Učenci od 4. do 6. razreda so se tam tudi porazdelili v tekmovalne ekipe orientacijskega pohoda, učenci prvih in drugih razredov pa so krenili na pot proti Završnici.

Pred šolo so medtem že prišli tudi učenci 7. in 8. razreda osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic. Tekmovalne ekipe vseh sedmih in osmih razredov so za šolo nestrpnost pričakovale pričetek tekmovanja. Ob devetih se je na pot podala naša prva ekipa iz 8. a razreda. Vsi tekmovalci so na prvi postaji morali opraviti teoretični in praktični preizkus iz prve pomoči. Na naslednjih dveh postajah pa so preverjali znanje iz orientacije, najprej so določali azimut, na naslednji postaji pa so morali kreniti v smeri določene azimuta. Zatem so določevali višino in oddaljenost smere. Nato so prišli do kontrolne točke, kjer so pokazali svoje znanje iz zgodovine NOB in SLO. Vsem so močilo že pešale, a čakalo jih je še zahtevno metanje bombe. Ta vaja je vsem tekmovalcem delala precej težav, saj ekipe niso imele za seboj nobenega sistematičnega urjenja.

Vse veselo, a utrujeno od naporne poti so ekipe prispevale na cilj ob spomeniku Dragoljuba Milovanovića v Završnici, kjer so jim postregli s toplim čajem. Vse tekmovalne naloge so se točkovale in tako so se ekipe osmih razredov OŠ Prežihov Voranc tako uvrstile: 1. mesto: 8a/2 — vodja Tatjana Jenko — 698 točk, 2. mesto: 8c/1 — vodja Andraž Berlik — 665 točk, 3. mesto: 8a/5 — vodja Matjaž Kampič — 652 točk.

Učenci so se pohvalno izrazili z organizacijo in traso proge.

Žirovniški osmošolci pa so dosegli take uspehe: 1. mesto: 8b/1 — vodja Andrej Ahačič — 749 točk, 2. mesto: 8a/1 — vodja Marko Kočila — 688 točk, 3. mesto: 8b/3 — vodja Vinko Toman — 672 točk.

Ekipa sedmih razredov so tekmovali na istem področju kot osmošolci. Z jeseniške šole so se na prva tri mesta prebile ekipe: 1. mesto 7a/2 — vodja Janez Mesec — 681

točk, 2. mesto: 7c/2 — vodja Mevlida Suhonjič — 672 točk, 3. mesto: 7c/4 — vodja Drago Sivec — 662 točk.

Sedmošolci iz Žirovnice pa so se tako uvrstili: 1. mesto: 7a/1 — vodja Matjaž Brudar — 648 točk, 2. mesto: 7b/3 — vodja Marjan Baloh, 3. mesto: 7b/1 — vodja Mojca Perko — 637 točk.

Na zaključnem mitingu so najboljše ekipe 7. in 8. razredov obeh šol prejele posebne diplome.

Učenci od 4. do 6. razreda so se v Vrečnikovi jami porazdelili v ekipe; prva je startala ob 9.06. Skupine so startale v presledku dveh minut. Reševale so naloge iz NOB, določale strani neba, višino in dolžino železniškega mostu, preizkušale so se v metanju kamenja v tarčo ipd.

Rezultati tekmovanja so naslednji:

6. razred: 1. mesto 6a/1 ekipa — vodja Mojca Burlačenko — 35 točk, 2. mesto: ga/2 — vodja Igor Dražič — 31 točk, 3. mesto: 6b/1 — vodja Marko Koselj — 28 točk.

5. razred: 1. mesto: 5a/1 ekipa — vodja Aleš Čop — 32 točk, drugo in tretje mesto pa si delita: 5b/1 ekipa — vodja Jožko Grubar in 5b/2 ekipa — vodja Klemen Rihtar — obe ekipe sta zbrali po 29 točk.

DELO INFORMATIVNO-PROPAGANDNE KOMISIJE PRI OK ZRVS OBČINE

Za uresničevanje koncepta splošnega ljudskega odpora, družbene samozasčite in delovanja ZRVS je izredno važna informativno-propagandna dejavnost. Informativno-propagandna dejavnost je sestavni del vseh idejnopoličnih in moralno-psiholoških priprav prebivalstva za uresničevanje koncepta splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite. Organizirana in idejno usmerjena, predvsem pa redna propagandna dejavnost in aktivnost vseh družbenih faktorjev, je najboljše sredstvo proti stalni psihološki propagandi vojni, ki danes poteka na vseh področjih in v vseh oblikah mednarodnega vplivanja in komuniciranja. Zato je treba v tej smeri delovati nenehno in zelo intenzivno. Socialistična zveza in vse obrambne strukture morajo biti kar najbolj vplivne na področjih informativno-propagandne dejavnosti in dajati temu nujno potrebno politično vsebino. Informiranje je izredno pomemben element osveščanja in mobilizacije prebivalstva, v določenih razmerah pa celo pogoj za učinkovito delovanje vseh oblik odpora in preprečevanja tuje propagande.

Informativno-propagandna dejavnost pri občinski konferenci ZRVS Jesenice ima več glavnih nalog. Gre za informativno-propagandno dejavnost kot sestavnega dela splošne aktivnosti občinske organizacije ZRVS v SLO in družbeni samozasčiti, pa tudi propagandno dejavnost kot medija za krepitev obrambnih priprav nasplošno. Tej dejavnosti so organi občinske konference ZRVS v letu 1978 posvetili posebno pozornost. Tako, na primer, pri OK ZRVS doslej niso imeli nobenega sestanka, na katerem ne bi razpravljali tudi o informacijsko-propagandni dejavnosti. Izkušnje govorijo, da je mogoče prav na ta način natančneje oceniti stanje informativno-propagandne dejavnosti in definirati akcijski program za njen nadaljnji razvoj in krepitev. Glede dejavnosti komisije pri OK ZRVS za informativno-propagandno dejavnost lahko rečemo, da je v letu 1978 občutno napredovala. Pri tem delu se komisija nikdar

4. razred: 1. mesto: 4a/1 ekipa — vodja Polona Bešter — 29 točk, drugo in tretje mesto si delita: 4a/2 ekipa — vodja Monika Slamnik in 4b/2 ekipa — vodja Lidija Papler — obe ekipe sta dosegli 26 točk.

Učenci tretjih razredov pa so tekmovali v metanju kamna v cilj, v štafeti, nošenju ranjencev, reševali so teste iz orientacije in spoznavanja narave in družbe. Uvrstili so se takole: 1. mesto: 3b/2 ekipa, 2. mesto: 3a/2 ekipa, 3. mesto: 3a/4 ekipa.

Vse ekipe so vestno in natančno opravile svoje delo. Treba pa je še poudariti, da smo učenci novinarskega krožka v prav nenavadnih pogojih pod milim nebom izdali posebno številko našega glasila Prešernov rod. Presrečni smo bili, ko je 120 izvodov našega glasila zagledalo beli dan. Številka je bila v celoti posvečena naši akciji, katero lahko ocenimo kot uspešno.

Pri organizaciji orientacijskega tekmovalnega pohoda so poleg učiteljev obeh šol sodelovali člani organizacije ZRVS s področja naše krajevne skupnosti in Jesenic ter pripadniki JLA iz karavle Matija Verdника-Tomaža.

Najboljše ekipe osnovnih in srednjih šol se bodo srečale na občinskem tekmovanju, ki bo 14. aprila v Žirovnici.

Mateja Ovsenek, 8. b. r. COŠ Žirovnica — novinarski krožek

Pred nedavnim je bila v Kranjski gori pokušnja izdelkov industrijsko-kmetijske kombinata Srbijanka iz pobratene občine Valjevo. Predstavniki tega kombinata so razstavili več vrst brezalkoholnih in alkoholnih pijač ter nekatere mesne in mlečne izdelke, ki so povsod izredno priljubljeni in cenjeni. Sledil je razgovor predstavnikov tega kombinata s predstavniki gostinskih, trgovskih in turističnih organizacij jeseniške občine. Iz razgovora je bilo moč razbrati, da so naši predstavniki zadovoljni z izdelki Srbijanke in da obstajajo realne možnosti za njihovo ponudbo izdelkov na naše tržišče. Dogovorili so se o konkretnih oblikah sodelovanja, oziroma plasiranja njihovih izdelkov na naše tržišče. Ob tem naj povemo, da ima kombinat Srbijanka 2000 zaposlenih, organizirani pa so v dvestih TOZD. (Teks in foto J. Rabič)

Programska usmeritev komisije za informativno-propagandno dejavnost za leto 1979 pri občinski konferenci ZRVS Jesenice, se bo uresničevala v skladu s položajem in vlogi, ki jo ima ZRVS v naši socialistični samoupravni skupnosti, na podlagi izkušenj o dosedanjem delu ZRVS in nalog, ki izhajajo iz dokumentov 8. kongresa ZKS in 11. kongresa ZKJ, sveta predsedstva SRS za ljudsko obrambo in republiške konference SZDL Slovenije.

Med najpomembnejše naloge informativno-propagandne dejavnosti komisija izvršča organizirano in stalno seznanjanje javnosti o delu ZRVS in dejavnikov, v katerih delujejo rezervni vojaški starešine. V okviru notranje informativne dejavnosti je potrebno še okrepiti redno in pravilno obveščanje o delu, nalogah in problematiki v posameznih krajevnih organizacijah, osnovnih organizacijah in aktivih RVS. Jože Urh

OSNOVNA USMERITEV DEJAVNOSTI ZRVS SLOVENIJE V AKCIJI

»NIČ NAS NE SME PRESENETITI«

V skladu z osnovno zamisljo in vsebino akcije »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«, ki bo potekala v letu 1979 v SR Sloveniji, bi tudi Zveza rezervnih vojaških starešin Slovenije s svojimi organizacijami in člani, kot sestavni del organiziranih socialističnih sil, združenih v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, svojo dejavnost usmerila v nadaljnje podružbljanje splošne ljudske obrambne sposobnosti naše socialistične samoupravne skupnosti ter varovanja pridobitev narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije.

Naloge, ki izhajajo iz te usmeritve bo ZRVS uresničevala:

— s splošno vojaškim usposabljanjem in idejnopoličnim izobraževanjem RVS in drugimi načrtovanimi aktivnostmi v okviru svojih organizacij,

— z angažiranjem RVS na področju razvijanja in poglobljanja zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite in z obrambnovzgojnimi aktivnostmi v vseh sredinah, kjer člani ZRVS živijo in delajo,

— z vključitvijo v izvajanje zaključne akcije »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«.

Program splošnega vojaškega usposabljanja in idejnopoličnega izobraževanja bodo organizacije ZRVS izvajale s predavanji, seminarji, taktično-tehničnimi zbori, z urjenjem v streljanju, s seznanjanjem z oborožitvijo in taktiko naše in tujih armad, proučevanjem partizanskega vojskovanja in vnašanjem izkušenj v sodobne razmere bojevanja itd. Pri tem bodo še posebno pozornost namenile marksističnemu usposabljanju in idejnopoličnemu izobraževanju RVS, ki je sestavni del idejne dejavnosti naše organizacije in ima pomemben vpliv pri političnem angažiranju njenega članstva v vseh sredinah našega vsakdanjega življenja in dela, in usposabljanja za protidesantno bojevanje in druge oblike oboroženega in neoboroženega boja. K izvajanju tega dela programa bodo organizacije ZRVS vabile tudi predstavnike družbenopolitičnih in obrambnih dejavnikov v občinah in krajevnih skupnostih, zlasti pa mladino.

ZRVS Slovenije bo še bolj aktivno usmerila svojo dejavnost k razvijanju zavesti svojega članstva o potrebi nadaljnje krepitve splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite. Z obrambno-vzgojnimi aktivnostmi v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ki združujejo mladino. Poleg tega si bo naša organizacija prizadevala, da bo še nadalje množično vključevala svoje člane v obrambne priprave in v delo obrambnih struktur v republiki, občinah, krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in šolah. Konkretno se bo njihova dejavnost izražala v naslednjem:

V krajevnih skupnostih, zaselkih, ulicah in vaseh bodo RVS pomagali pri obrambnem osveščanju in usposabljanju prebivalstva in še zlasti mladine, ki ne nadaljuje šolanja, pri izvajanju in organiziranju vaj enot civilne zaščite, vojaških vaj in drugih oblik preverjanja obrambne pripravljenosti občanov, štabov in enot teritorialne obrambe in civilne zaščite ter drugih teles obrambnih struktur. V ta namen si bomo prizadevali v obrambne strukture vključiti še več RVS, poleg tega pa tudi

društva, družbene in specializirane organizacije, kjer bodo kot aktivni člani ali mentorji opravljali pomembno in koristno delo. Pomoč in sodelovanje bomo usmerili tudi v organizacijo in izvajanje obrambnih dni, orientacijskih pohodov po poteh narodnoosvobodilnega boja in dajali pobude za druge obrambnovzgojne aktivnosti.

V organizacijah združenega dela namenjamo pomembne naloge aktivom RVS, katerih člane bomo usmerili v dejavnost organov za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito, v štabe in enote civilne zaščite ter narodne zaščite in v druge obrambne strukture.

V vseh teh sredinah bodo rezervni vojaški starešine sodelovali pri obrambnem usposabljanju delovnih kolektivov, obrambno-vzgojnih aktivnostih, preverjanju obrambne organiziranosti in usposobljenosti za delovanje ob izrednih pogojih (ob elementarnih nesrečah ali v vojnih pogojih).

Organizacije ZRVS bodo še tesneje povezavo vzpostavile s šolami vseh stopenj, kjer bodo njihovi člani sodelovali in pomagali:

— pri izvajanju nalog odbora za ljudsko in družbeno samozasčito,

— pri izvenšolski vzgoji in obrambnovzgojnih aktivnostih,

— v pripravah, organizaciji in izvajanju obrambnih dni,

— pri delovanju obrambnih krožkov,

— pri organiziranju in izvajanju orientacijskih pohodov in pohodov po poteh revolucije,

— pri ustanavljanju in delovanju strelskih krožkov ter strelskih vaj in tekmovanjih,

— pri usmerjanju mladine za vojaške poklice in za šole za RVS,

— pri organiziranju preizkusnih vaj in preverjanju organiziranosti in usposobljenosti v primeru naravnih nesreč in v pogojih morebitne vojne,

— pri organiziranju razstav orožja in opreme naših oboroženih sil in slikovnih razstav o življenju in delu v JLA, TO in obrambnih pripravah šole, KS občine in itd.

V zaključnem delu akcije se bo ZRVS SR Slovenije s svojimi člani vključila v neposredne priprave in izvajanje nalog, ki bodo usklajene na vseh ravneh in podrejene osnovnemu cilju in zamisli akcije.

O aktivnostih organizacij, organov in članov ZRVS bomo redno poročali v tovarniških, lokalnih in republiških glasilih ter v drugih sredstvih javnega obveščanja, še posebej pa v reviji Naša obramba in tedniku TV-15 (na Jesenicah v glasilu Zelezar).

Ves čas akcije, od njenega začetka do zaključka, bomo preverjali tudi organiziranost ZRVS za sodelovanje v izrednih razmerah ter na podlagi ugotovitev po potrebi predlagali ustrezne spremembe in dopolnitve.

LETNA SKUPŠČINA BORCEV NOV DOVJE—MOJSTRANA

V nedeljo, 1. aprila, je imela krajevna organizacija ZB NOV Dovje-Mojstrana letno skupščino. V hotelu Triglav so se v lepem številu zbrali člani te organizacije in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in društev krajevnih skupnosti.

Pred začetkom skupščine smo učenci osnovne šole 16. december izvedli krajši kulturni program.

Na letni konferenci sva ostala predstavnika novinarskega krožka. Krožek deluje že tretje leto in ves ta čas z borčevsko organizacijo dobro sodelujemo. Radi prisluhnemo pripovedim borcev, kurirjev, aktivistov in internirancev. Ti ljudje so se borili po vsej domovini. Spoznali so trpljenje v zaporih in taboriščih. Težka je bila njihova pot do svobode in mi smo ponosni nanje. Naloga vseh mladih je velika. Ohraniti mo-

ramo to, kar so nam oni priborili. Veseli smo, če so zadovoljni z našim delom. V lanskem šolskem letu smo dobili priznanje za sodelovanje in za negovanje in razvijanje tradicij NOB. V tem letu bomo sodelovanje še povečali. Radi bi spoznali vse nekdanje člane SKOJ, se z njimi pogovarjali in njihove spomine zapisali.

Ko je predsednik organizacije Slavko Vucela prebral poročilo o delu, sem izvedela, da je še veliko članov aktivnih v svoji organizaciji in v drugih organizacijah in društvih v krajevnih skupnostih. Pogovarjali so se o novih nalogah in med njimi je bila tudi naloga — še povečati sodelovanje z mladimi.

In prav je tako! Učimo se zgodovino NOB in spoznavamo, da tudi njihovi spomini sestavljajo to zgodovino. Vsak izmed njih nosi v sebi del te zgodovine. Veliko spominov smo že zapisali in moramo jih še več.

Martina Čebulj — novinarski krožek OŠ 16. december — Mojstrana

ZVEZA BORCEV NI ORGANIZACIJA VETERANOV

V soboto, 31. marca, je bila v prostorih doma upokojencev na Javorniku letna delovna konferenca krajevne organizacije ZB NOV Javornik - Koroška Bela. Tako kot v prejšnjih letih je bila tudi letošnja konferenca množično obiskana, udeležila pa sta se je tudi predsednik občinskega odbora ZB NOV Jesenice Jože Ulčar in sekretar Ivo Sakida, kakor tudi zastopniki družbenopolitičnih organizacij iz krajevnega skupnosti.

Uvodno poročilo je prebral predsednik France Treven. Člane in goste je seznanil tudi s poročili predsednikov komisij, ki delujejo pri krajevnem odboru ZB NOV.

V razpravi je sodelovalo več članov, ki so obravnavali predvsem vlogo zveze združenih borcev v sedanjem obdobju, ko se drugod v svetu pojavljajo kritična žarišča in se položaj zaostruje. Vzporedno s tem je bila poudarjena vloga borcev NOV v okviru splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Nekaj razpravljalcev je opozorilo na akcijo »nič nas ne sme presenetiti«. Da bi to akcijo uspešno izvedli bo potrebno učinkovito sodelovanje vseh občanov in seveda še posebej družbenopolitičnih organizacij ter društev na vseh ravneh.

V razpravi so precej pozornosti namenili podeljevanju državnih odlikovanj in priznanj. Ugotovili so, da podeljevanje odlikovanj in priznanj borcem NOV prepočasni poteka in so še vedno nekateri člani te organizacije brez odlikovanj in priznanj, čeprav so jih zaslužili med narodnoosvobodilno borbo in z aktivnim delom po osvoboditvi pri izgradnji socialistične družbe. Prav tako so ugotovili, da je treba vzroke za počasnost iskati v pomanjkljivem opisu predlogov.

Razprava je opozorila tudi na povečano skrb za zdravstveno stanje borcev NOB, za kar na Jesenicah delujeta dva dispanzerja za borce NOV. O tej problematiki je razpravljajal predsednik skupščine skupnosti zdravstvenega zavarovanja Stane Torkar in opozoril borce, da obvestila, ki jih bodo prejeli za zdravstvene preglede tudi upoštevajo.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik občinskega odbora ZB NOV

Jesenice Jože Ulčar in med drugim poudaril, da organizacija zveze borcev ni organizacija veteranov, pač pa je to družbenopolitična organizacija, ki mora biti s svojimi stališči, predlogi ter aktivnim delom prisotna povsod tam kjer je to potrebno.

V drugem delu razprave so namenili precejšnjo pozornost praznovanju 60-letnice ustanovitve KPJ odnosno ZKJ ter SKOJ. Osrednja občinska proslava bo v soboto, 19. maja, na Pristavi, sicer pa so bili mnogi, da je treba še naprej prenašati tradicije NOB na mlade. Pohvalili so osnovno šolo Karavanških kurirjev NOB, ki si v tej smeri zelo prizadeva, saj so med letom organizirali razstavo, ki prikazuje delo kurirjev med NOB. Pozdravili so tudi pobudo predsednika planinskega društva Javornik - Koroška Bela Marjana Bega, ki je navzoče seznanil s tem, da bodo ob praznovanju krajevnega praznika krajevnega skupnosti Javornik - Koroška Bela organizirali množični pohod krajanov po Gajškovi poti na Pristavo. Seveda je treba opozoriti na že tradicionalne prireditve kot je, na primer, kurirski smuk, ki dobiva vse širše razmere ter pohod pionirjev na Pristavo ob praznovanju dneva mladosti in druge.

ČASTNE LISTINE NAJBOLJ ZASLUŽNIM

Izvršni odbor zveze društev upokojencev Slovenije podeljuje častne listine kot priznanje tistim, ki skrbijo za starejše prebivalstvo, tako v organizacijah upokojencev, na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, splošne rekreacije in gerontologije.

Letos so na slovesnosti v Ljubljani častne listine prejeli tudi trije naši občani, in sicer JANEZ PONIKVAR za več kot desetletno vodenje pevskega zbora upokojencev in DANTE JASNIČ ter ZDRAVKO POGAČNIK za zasluge na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

ČESTITAMO

STUDIO SIGNUM ALI ZNAK IN NJEGOVO KONKRETNO ZNAČENJE

V soboto, 7. aprila, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli slikarsko razstavo treh kranjskih slikarjev: NEJČA SLAPARJA, FRANCIJA ZAGORIČNIKA in ŽIVKA KLADNIKA, ki bo odprta do vključno 18. aprila vsak dan razen nedelje od 9. do 12. in od 16. do 19. ure. Ob otvoritvi bo krajši koncert izvajal pianist Dejan SVETLIN. Franci Zagoričnik je o svoji skupini in razstavljenih delih napisal naslednje:

STUDIO SIGNUM je prva samostojna skupina kranjskih literarnih in likovnih ustvarjalcev konkreznega: Skupina je bila ustanovljena iz praktičnih razlogov in potreb skupnega prezentiranja podobnih idejno estetskih naziranj in ustvarjalnih prizadevanj, kar vse pogojuje sorodne umetniške interese in izpeljave nazorskih in estetskih pogledov na svet in umetnost, in iz tega izhajajoče duhovno produkcijo in nadgradnjo v duhu dialektičnega materializma in sodobnih družbenih procesov.

Takšno prizadevanje kaže na zavedenje družbene vloge umetniškega ustvarjanja, ki se sicer poraja iz kroga individualnih pogojev, možnosti in zmoglosti, a gre predvsem tudi za izpostavljanje tega ustvarjanja javni, socialni in kulturni skušniji. Namen takšne izpostavitve tedaj ni samo v doseganju zadnje faze umetniškega dela kot njegove zadnje skušnje in preizkušnje, ni samo v njegovem zanimanju ali potrditvi, pač pa predvsem v njegovem pomenjanju in njegovem vplivanju, v njegovi estetski in nazorski skušnji, ki nastaja tako v sami fazi oblikovanja, kakor tudi v fazi poznejšega zavračanja ali sprejemanja rezultatov tega oblikovanja.

Skupaj s predpogoji ustvarjalnega umetniškega dela, ki so tako v izobraževanju kakor tudi v poznejših nagnjenjih in odločitvah, in skupaj s samimi pogoji tega dela, kakor jih narekujejo izbrani materiali in ustvarjalni nameni, je zagotovljena tudi različnost končnih rezultatov. Vsi omenjeni in seveda še kateri elementi umetniškega ustvarjanja ne prinašajo s sabo le zmeraj novih in različnih dosežkov umetniškega ustvarjanja, pač pa tudi zmoglosti preoblikovanja in poglobitve nazorskega izhodišča, saj ga to ustvarjanje še le dodobra označi in tudi po potrebi korigira.

Zaradi tega je možna tudi trditev, da je poglobljena vrednost in pomen te vrste človekove proizvodnje ravno v idejno estetski nazorski sferi človekovega duhovnega in kulturnega življenja. To postavlja v isto vrsto tako neposrednega proizvajavca v kulturi, tako proizvajavca z drugih področij in ju tudi enači. Saj gre za skupni interes vseh delovnih ljudi, za njihovo skupno težnjo po oblikovanju in preoblikovanju sveta in s tem tudi njih samih zaradi resničnejšega in kulturno bogatejšega življenja.

V premisleku o skupnem v različnosti končnih rezultatov lahko spregovorimo o tem, da je znak osnovni element vsakega sporočanja - lahko rečemo - besede, sporočanja neme govornice, sporočanja sveta. Ta znak - manj v slikarstvu, v literaturi pa skoraj obvezno - navadno pojmuje kot mrtvo črko, se pravi kot mrtvega znak, kot mrtvo stvar. Beseda bi bila v tem primeru kot telo, ki bi razstavljeno na svoje sestavne elemente bilo nujno samo še mrtvo.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PRVI IZLET INVALIDOV

Društvo invalidov Jesenice je ob mednarodnem dnevu invalidov, ki se letos odvija pod geslom »preprečujmo invalidnost«, organiziralo izlet v Laško.

V nedeljo, 25. marca, se je poln avtobus udeležencev - invalidov odpeljal prek Brnika, s krajšim postankom na Trojanah, prek Celja v Laško. Tam so se pridružili proslavi ob mednarodnem dnevu invalidov in petletnici delovanja društva invalidov Laško, na kateri so razvili tudi svoj društveni prapor. Z bogatim kulturnim programom je v potrditev prijateljstva obeh društev, nastopala tudi folklorna skupina v gorenjskih narodnih nošah iz Podkorenja, pod vodstvom Pavle Oman. Zaplesali so gorenjske in podkorenske ljudske pleske.

Pri tem naj omenimo, da je bilo kar 36 darovalcev praporskih trakov in preko 100 praporskih žebričkov, med katerimi je v njihovem drugu tudi zlati žebriček društva upokojencev Jesenice.

Po proslavi so se udeleženci okrepili s kosilom, nato so nekateri izkoristili priliko za kopanje v Laških toplicah. Sredi popoldneva so se napotili proti domu, med potjo pa si ogledali mesto Velenje in spomenik maršala Tita, ki stoji sredi parka v Velenju.

Praznik invalidov so zaključili v prijetnem razpoloženju, s pesmijo in željo, da bi se kmalu ponovno srečali na izletu.

in kot takšno neobudljivo nazaj v življenje. Vendar gre pri tem za metaforično poenostavitev, ki pa v praksi niti ne drži, saj je po svoji semantiki samo na videz pravilna.

Beseda, ki jo zaradi njene sestavljenosti iz posamičnih znakov lahko imenujemo tudi znamenje, je prav tako sestavni del še širšega znakovnega sklopa, ki mu pravimo »izražena misel«. Posamična beseda tedaj še ne bi bila »izražena misel«, tako kot posamični znak še ne bi mogel biti kakršnokoli sporočilo in še manj »izražena misel«. Nasproti tem protislovnostim lahko trdimo, da je beseda tudi znak. Z znakom pa se dogaja to, da se pred nami pojavlja kot nosilec sporočila.

Pravimo, da znak znači. Se pravi, da deluje na način svojega lastnega imena, im svojo lastno energijo, ki jo izžareva, je tedaj energija značenja ali z drugo besedo samo sporočanje. Po znaku se sporoča tista posebnost, ki je po sebi, in tista pomenskost, ki je po meni, je namreč lastna vsakemu posamičnemu znaku in s tem vsaki posamični stvari, ki se nam sporoča po svojem videzu, po svojem dotiku, po svoji toploti ali hladu, po svojem zvoku ali tišini. In tako naprej.

Nesporazumi okrog »mrtve črke« nastajajo predvsem zaradi v sebi preveč sklenjenih ustvarjalnih področij, kar zadeva predvsem literaturo, ter zaradi pomanjkanja transfera skustev in pogledov med najrazličnejšimi področji našega kulturnega ustvarjanja. To potem povzroča tudi odmik od kompleksnih življenjskih in kompleksnih ustvarjalnih skušenj, ki si jih običajno moremo zamišljati samo v dialektičnem povezovanju pridobitev z različnih področij človeških umstvenih, umetniških in drugih ustvarjalnih prizadevanj.

Izkušnja na likovnem področju kaže na znak kot samostojno izrazno in pomensko enoto, na kar opozarjajo tudi razstavljena dela na tej razstavi.

Iz mogoče hipotetične predpostavke likovno estetskega znaka dosega Nejč Slapar lik znaka, ki je pred nami kot živ znak, kot samostojno in samosvoje telo, ki nas prevzame po svoji dinamični mimetični senzualnosti. Njegov dosežek v celoti spodbija mišljenje o »mrtvi črki«, ga nasproti temu nadomešča s pojmovanjem samobitnosti in monumen-

talnosti tega človekovega izraza, ki danes ne odpira več samo vrata naše estetske zavesti in vedenja, ampak že trka na vrata veselja.

Ne gre za idealiziranje znaka, ampak za njegove konkretne možnosti izhajajoče iz njegove konkretne narave, iz njegove konkretne danosti, in po drugi strani izhajajoče iz človekove konkretne potrebe in želje prevrednotenja in preoblikovanja materije, ki jo naj obvladuje in ki je potem hkrati in v vsakem pogledu tudi on sam.

Živko Kladnik razgrajuje gradivo, ki mu je na voljo in s katerim želi razpolagati - nemara namesto tega, da bi ga v celoti zavrgel - na ta način, da iz tako razgrajenih elementov sporočil, časopisnih besedil in fotografij, sestavlja nove predmete, nove časopise, nove kolaže, ki v tem primeru delujejo kot slike zgoščenega pripovedovanja o svetu. To je dosegel s selekcioniranjem obsežnega gradiva in z likovnim obravnavanjem samo takšnih sestavin iz poprečja časopisnega sporočanja o svetu, ki so s sporočilnostjo tudi najbolj obteženi. Tako pridobljeno sporočilo je kljub temu, da mu umetnik ni »ničesar« dodajal, novo na ta način, da predstavlja strnjeno likovno doživetje in tudi večplastno značenje znaka.

Znak tako ni nič več raven in dvodimenzionalen po svoji likovni razsežnosti, oziroma enodimenzionalen po svoji neznatnosti v položaju »mrtve črke«, kot mrtvega elementa ideje, ki je potem večrazsežnostna beseda z malo ali Beseda z veliko. Brezrazsežnostna točka znaka se je izoblikovala v materialne razsežnosti.

Tudi pika je postala večrazsežnosten pojav in stvar, ki znači in pomenja, se ponaša z možnostjo označevanja in s simbolnostjo. To se nanaša na podobe fiktivnih galaksij, ki jih razstavlja Franci Zagoričnik kot tretji razstavljavec na tej razstavi. Te podobe razkrivajo znak kot sestavljeno sporočilo, saj nam namesto pike kot najmanjšega in celo zanemarljivega znaka v pismu predočajo naše vedenje o konkretnih razsežnostih sveta in veselja.

Naše pripisovanje pomena znaku narekuje spremenjeno optiko gledanja. Pa ne samo gledanja na znak, ampak na vse, kar nam znak sporoča s svojim značenjem. Kar predpostavlja tudi samo veličino gledanja kot nujnost vedenja, kot najpomembnejši člen v vzročnem nizu človekovega delovanja nasproti svetu, do katerega je prevzel odgovornost iz svoje lastne nujnosti obrnjen k sebi in k svetu, kot tudi proti sebi in proti svetu.

Franci Zagoričnik

ŠE PREMALO AKTIVNIH ČLANOV V KULTURNEM DRUŠTVU

Na nedavnem občnem zboru so člani KUD Jaka Rabič Dovje-Mojstrana ocenili delo v zadnjem programskem obdobju, precej kritično pa so tudi opozorili na težave, ki člane društva spremljajo že več let. Sedaj društvo šteje 178 članov, predvsem z Dovjega in Mojstrane. Posamezni člani delujejo v folklorni, dramski in gospodarski sekciji.

V zadnjem programskem obdobju so bili glede na realizacijo programa med kulturnimi društvi v jesenški občini na tretjem mestu. Najbolj uspešna je bila folklorna skupina, ki je imela 17 uspešnih nastopov po domovini in tudi v zamejstvu. Plesalci so dobili tudi Čufarjevo plaketo za uspešno nastopanje na kulturnih prireditvah ter priznanje občinske konference ZSMS Jesenice za sodelovanje na njihovih prireditvah. V tem programskem obdobju pa je po dolgoletnem mrtvilu spet bolj zaživelo delo dramske skupine. Člani so skupaj z učenci osnovne šole 16. decembra sodelovali na vseh proslavah v počastitev državnih praznikov. Gospodarska sekcija pa se je ves čas ubadala z bolj specifičnimi problemi, kot je vzdrževanje kulturnega doma in urejanje njegove okolice.

Kot ugotavljajo pri društvu je od vseh 178 članov zares aktivnih le okrog 30. To je seveda premalo za uresničevanje celotnega programa, saj delo sloni le na peščici zares vztrajnih, ki jim ni žal številnih ur, ki jih preživijo v kulturnem domu. Kultura je last vseh v krajevni skupnosti, s takšnim načinom, da o kulturni politiki odloča le ozek krog članov pa izgubi svojo vrednost. Pri tem je očitna tudi premajhna zainteresiranost mladih, da bi se poleg folklorne sekcije vključili tudi v druge dejavnosti.

V razpravi so navzoči člani največ pozornosti namenili vprašanju ali je potrebno na osnovni šoli 16. decembra v Mojstrani ustanoviti šolsko kulturno društvo, ali ne. O tem je v zadnjem času v Mojstrani precej polemike, upati pa je, da se bodo kulturni delavci in tudi drugi

odločili tako, da bo zagotovljeno nemoteno pomlajevanje kadra v društvu prav iz vrst mladih, ki so po končani osnovni šoli nemalokrat prepuščeni samemu sebi, čeprav so bili v šoli izredno aktivni in marljivi na kulturnem področju.

Na občnem zboru so tudi sprejeli program dela za letošnje delo. V načrtu imajo več proslav in prireditev ob državnih praznikih in drugih pomembnejših dnevih. V okviru krajevnega praznika bodo pripravili kviz na temo Moj kraj v NOB in miru. Najbolj aktivna pa bo spet folklorna skupina, ki bo z dopolnjenim programom gostovala v različnih krajih, med drugim tudi v Kumrovcu, predvidoma pa bodo nastopili tudi na snemanju oddaje RTV Ljubljana v eni od kmečkih hiš na Dovjem ali v Mojstrani.

J. Rabič

DOLIKOVCI V RUŠAH

V likovnem salonu v Rušah bodo v soboto, 7. aprila, odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Na razstavi, ki bo odprta do 18. aprila, se bodo s svojimi deli predstavili naslednji slikarji: JANEZ AMBROŽIČ, Branko ČUŠIN, France DOLINŠEK, Janko KOROŠEC, France KREUZER, Tine MARKEŽ in Tone TOMAZIN. SLIKE za razstavo je izbral umetnostni zgodovinar in likovni kritik Cene Avguštin.

Razstava sodi v okvir zamenjevalnih razstav, saj bodo likovniki iz Ruš vrnili obisk Jesenicam s svojo kolektivno razstavo likovnih del.

500 PEVCEV NA NASTOPU »MLADINA POJE 79«

V petek, 6. aprila, ob 18. uri bo v dvorani gledališča na Jesenicah srečanje mladih pevskih zborov iz jeseniške občine. Zbori bodo nastopili z naslednjim programom:

1. Vzgojno varstvena organizacija Julke Pibernik na Jesenicah - zbor cicibanov, zborovodkinja Milena Mežek (30 pevcev):
- Janez Bitenc: Mucek na cesti
- Janez Bitenc: Trije korenjaki
- Jakob Jež: Vadbena ura

2. Glasbena šola Jesenice - zbor cicibanov, zborovodkinja Ivanka Trnka (24 pevcev):
- Narodna: Majhna sem bila
- Janez Kuhar: Mlada pesem
- Janez Bitenc: Prvič v šolo

3. Osnovna šola Žirovnica - pionirski zbor I. in II. razredov, zborovodkinja Amalija Stern (58 pevcev):
- Karol Pahor: Očka, saj bi rad ti pisal
- Janez Kuhar: Papagaj
- Janez Kuhar: Porednež - solo Marjan Jemec

4. Osnovna šola Tone Čufar Jesenice - pionirski zbor, zborovodkinja Stanka Richter, pri kl. Lea Mesarič (40 pevcev):
- Johann Sebastian Bach: Rad imam
- Vilko Ukmar: Drežniška
- Makso Pirnik: Očku na grob

5. Osnovna šola Žirovnica - pionirski zbor III. in IV. razredov, zborovodkinja Amalija Stern (35 pevcev):
- Partizanska: Na oknu glej obrazek bled
- N. N.: Kjer sončece moje domovje je tvoje
- Radovan Gobec: Pomladno kolo

6. Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice - pionirski zbor, zborovodja Roman Ravnič, pri klavirju Maja Komel (40 pevcev):
- Emil Adamič: Posmehulja neumiti deklici
- Antonin Dvorak: Domača pesem
- Jakob Jež: Potovanje

7. Osnovna šola Tone Čufar Jesenice - pionirski zbor, zborovodkinja Mira Mesarič - pri kl. Nada Šavor (47 pevcev):
- Radovan Gobec: Pionir junak
- Jakob Jež: Teden
- Pavel Šivic: Potkan ples

8. Osnovna šola Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela - mladinski zbor, zborovodja Davorin Rostohar (90 pevcev):
- N. N.: Na barikadah
- Franjo Lučič: Iz daleke zemlje
- Albin Weingerl: Tribučko kolo

9. Osnovna šola Tone Čufar Jesenice - mladinski zbor, zborovodkinja Mira Mesarič (65 pevcev):
- Emil Adamič: Oj le sijaj, sijaj
- Radovan Gobec: Kurir in ptička
- Ciril Pregelj: Polževa snubitev

10. Osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice - mladinski zbor, zborovodja Roman Ravnič (70 pevcev):
- Danilo Švara - Matej Bor: Hej, brigade
- Gustav Gonza: Vsi so venci veili
- Jakob Jež: Igraj kolce

JEZIK NAŠ VSAKDANJI

Preprosto se ne da verjeti, kako skrbno varujemo, kako s posebnim veseljem uporabljamo, kako živahno v vseh sredinah utrjujemo srbskroatizme ki jih je medvojnemu rodu vsilila šola, banska uprava pa še vsi okrajni načelniki po vesoljni dra-vski banovini.

Ni dolgo tega, ko je pred šesto uro zjutraj govorila predsednica Kajmencakosepiše neke prekmurske mladinske organizacije.

Prekmurski naglas me je resda razveselil, prekmursko slovenska jugoslovanska me je spravila ob živce. Dekle se je predstavilo: še nima dvajset let.

Kljub vsem njenim nežnim tokom takle jezik: *Zaključke iz sestankov... prenašam v svojo sredino. Pojavlja se težava z disciplino. Kako naj rečem (kako da kažem) - smo v mrtvem toku (mi smo u mrtvulu).*

Ni znala povedati, da *sklepe s sestankov sporoča svojim sodelavcem, da se otepa jo s tem, a-li bodo vsi delavci ob rednem času prihajali na delo, da pa v bistvu ničesar ne počne.*

Kdo jo je učil slovenskega jezika? Če jo je dobro in prav učil, zakaj zdaj ne ponori, ko jo sliši tako spakredano govoriti? Sam bom to najbrž v kratkem naredil. Ob naslednji oddaji za mladino na Radiu Triglav.

Pred dobrim tednom dni sem dobil povabilo na sestanek. Spodaj je bil podpisan

Popocatepetel ing. Svetopolk.

Sveda je ime izmišljeno.

Kako bi se počutili Slovenci, ko bi naše velike može začeli imenovati *Prešeren dr. Franc, Kidrič dr. Boris, Aškerc Anton, Gregorčič Simon, Cankar Ivan, Levstik Fran, Janežič Anton?*

Slovenščina v javni rabi ne prenese priimka pred imenom. Knjižničarji, televizija, film, radio, revije pa tudi časniki to pravilo zvesto upoštevajo. Redke izjeme tuptam pravilo samo potrjujejo.

Kdor si je pridobil akademski naslov, je pač postal

prof. Jože Vseved,

inž. Jaka Martinovec,

dr. Polde Zdravnik,

inž. arh. France Zazidanec

pa kar je še temu podobnega.

Medtem ko pri *kraticah* za akademske naslove nasploh nimamo težav pri pisanju, pa omahujemo pri *inženirju*.

Ze Slovenski pravopis 1950 je uvel kel kratico *inž.* za inženirja. Če je še kje kakšen *i n g.* caplja možak trideset let za nami, kar zadeva slovenščino v javni rabi.

Ko sem že pri kraticah:

Kakšne ovire so za nas, na primer, in tako dalje ter in podobno!

Zapišemno jih, kakor se nam zdi:

Na pr., n. pr., npr. (kar je edino prav), *i. t. d. in itd.* (samo tako smemo pisati), *in pdb., in p., in pd., i. pd., ipd.* (kratica, ki jo za in podobno dovoljuje Slovenski pravopis).

Vedno sem učil:

Kadar izpuščiš in tako dalje, si ali prelèn, da bi še naprej mislil, ali pa ničesar več ne veš. To velja prav tako za in podobno.

Te stvari uvrščamo med *m a s i l a*.

Mašilo je rešitev iz vseh tegob. Začneš, na primer:

Podražile se bodo mleko, jajca, vitamini ... in tako dalje. Da, tudi krave. In da na koruzo ne pozabim.

Ali:

Po mojem mišljenju bi neke stvar sama kot taka, če že tako hočete, eeee, mmmm, menim, eeeee, mmmm, skratka dozorela.

Glejte:

Clovek je celo minuto govoril in stokal, od sebe pa ni dal »nč ene fige« (France Prešeren).

Tile *po mojem mišljenju* ali *menim, mislim*, pa tisti zmešani neke, ki sodi med prislove kraja, in *skratka*, ki je brez repa in glave, stvar sama kot taka, kar mora biti posebno zanimivo, če že tako hočete, poniglavi slovenščino v javni rabi.

N e k j e b o t r e b a k a j s t o r i t i, d a b i s e t e h m a š i l o t r e s l i. D a b i l j u d e j e z a č e l i g o v o r i t i, k o j e g o v o r e d o m a, v s l u ž b i, n a p l o č n i k u, v g o s t i l n i. D a s k r a t k a n e b o n e k j e, č e ž e t a k o h o č e t e, e e e e, s t v a r s a m a k o t t a k a, m m m m m, m e n i m, p o m o j e m m i š l j e n j u n a m r e č s l o v e n š č i n a v j a v n i r a b i ž a l o s t n o z a r j a v e l a.

Janez Svolsjak

USPEH KULBA OZN MOJSTRANŠKE ŠOLE

Zadnjih štirinajst dni smo se učenci naše šole intenzivno pripravljali na občinsko tekmovanje klubov OZN. Sestavili smo tričlansko ekipo in si načrtno razdelili teme o UNI-CEFU, OZN in KPJ oz. ZKJ. Dekleta smo se marljivo pripravljala in z nestrpnostjo pričakovala tekmovanje. Ravno v tem času imamo na šoli kup dela in obveznosti in je bilo resnično težko najti čas za učenje. Ob rednem šolskem delu smo istočasno člani kluba OZN ustvarjali tudi likovna dela na temo »otrok in beton« in »cena svobode«. Na te teme smo pisali tudi spise, in na ta način obeležili mednarodno leto otroka.

Kviz tekmovanje je potekalo v osnovni šoli Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli. Trema pred začetkom tekmovanja je bliskovito naraščala in v zadnjih trenutkih smo še vedno ponavljale imena in datume kongresov in važnih dogodkov. Ko se je tekmovanje končno

začelo, se je trema podelila in spet sem lahko zbrano mislila. Darja Mrzlečki nam je s »srečno« roko izvela pet vprašanj, ki nam niso delala preveč preglavic. Naš trud je bil končno poplačan. S precej dela in prizadevanja, z dobrno mero znanja pa tudi z nekaj sreče smo znagale in dosegle prvo mesto.

Med našimi klubovci je bilo veselje še bolj popolno, ko smo tudi na likovnem in literarnem natečaju dosegli prvo mesto. Jožica Košir je v tehniki laviranega tuša naslikala otroke (celega) sveta, ki hrepenijo po srečni, mirni in svobodni mladosti. Vojko Hladnik je v svojem spisu opisal vizijo sveta v prihodnosti, ko se bo človek uničil v lastni civilizaciji. Člani kluba smo se odločili, da bomo še naprej pridno sodelovali pri akcijah, saj nam je bil uspeh na kvizu spodbuda za naše delo!

Vesna Smolej, 8. r. osnovna šola 16. december Mojstrana

TRBOVELJSKI GODBENIKI NA JESENICAH

V okviru kulturnega sodelovanja med pobratenima občinama Trbovlje in Jesenice, gostuje na Jesenicah v soboto, 7. aprila, ob 19. uri v dvorani gledališča Tone Čufar delavska godba iz Trbovelj s celovečernim koncertom.

Delavska godba iz Trbovelj je izredno kvalitetni ansambel, kar dokazujejo vrhunski dosežki in visoka priznanja na vseh tekmovanjih v Sloveniji in v tujini. Na zadnjih dveh svetovnih tekmovanjih pihalnih orkestrrov v Holandiji je dosegla godba prvo mesto v najtežji težavnostni stopnji, leta 1974 pa je bila proglašena kot najboljša tuja godba tekmovanja. Vsa odlikovanja in številna gostovanja doma in v tujini so prav gotovo jamstvo izjemne kakovosti, tako da bo ta koncert pravo doživetje za vse ljubitelje tovrstne glasbene umetnosti.

Tovariški sprejem godbenikov bo pripravil pihalni orkester Jeseniških železarjev na trgu Toneta Čufarja ob 18. uri.

Vse delovne ljudi - občane vabimo, da se sprejema in koncerta udeležijo.

Vstopnice za koncert po enotni ceni 20 din bodo v prodaji dve uri pred koncertom, rezervirate pa jih lahko v gledališču Tone Čufar, tel. 81-260.

ZKO Jesenice in pihalni orkester Jeseniških železarjev

ZVOKI MLADIH V RADOVLJIŠKI OBČINI

Kot dve leti nazaj, bodo pevci in instrumentalisti šol iz radovljiske občine tudi letos imeli revijo, s katero se bodo predstavili javnosti, hkrati pa počastili 60-letnico ustanovitve KPJ oz. ZKJ in SKOJ. Pokrovitelj teh prireditvev so OO ZSMS Almira Radovljica, Plamen Kropa in Vezanine Bled, organizatorji osnovni šoli Bled in Radovljica, glasbena šola ZKO Radovljica in izobraževalna skupnost, ki je tudi glavni pobudnik srečanja. Mladinski glasbeni dnevi, ki bodo potekali pod geslom **Mladina poje in igra v boju in miru**, bodo zbrali okrog 1000 mladih.

Prvi del je na vrsti 6. aprila, ko bodo ob 17. uri v osnovni šoli v Radovljici prepevali otroški in pionirski zbori osnovnih šol, pridružil pa se jim bo predšolski zborček, ki deluje v glasbeni šoli Radovljica. Naslednji dan, 7. aprila, bo prav tako ob 17. uri revija šolskih instrumentalnih skupin in sicer v sindikalnem domu v Kropi. Nastopili bodo: tamburaši iz Bohinjske Bistrice Orffova skupina z Bleda, harmonikarji in še razne manjše kombinirane skupine iz glasbene šole. Kot zadnji bodo 13. aprila ob 17. uri v blejski Festivalni dvorani zapeli mladinski zbori osnovnih šol, razen teh pa še oba pometacijska mešana zbora iz radovljiske občine - iz Lesc in Ljubnega.

Mladi izvajalci in organizatorji vabijo prijatelje mladine in glasbe, da pridejo na koncerte in prisluhnejo pesmi, ki »vre iz našega srca«.

EG

SREČANJE PEVSKIH ZBOROV GORENJSKE

Regijsko srečanje pevskih zborov Gorenjske v Mengšu je bilo v petek, 23. marca. Lep večer za vse ljubitelje petja, ki so napolnili veliko dvorano kulturnega doma v Mengšu.

Srečanje je bilo organizirano že drugič. Lansko leto je bilo v Kranju. Zaradi velikega števila pevskih zborov, ki so na zelo visoki ravni kvalitetnega izvajanja, je ZKO Gorenjske, organizirala srečanje v Mengšu in srečanje na Jesenicah, ki bo v petek, 20. aprila, v dvorani gledališča na Jesenicah.

S tem bi se povečal pregled nad kvaliteto zborov, zbori pa bodo imeli večjo možnost spoznanja načina delovanja zborov. S posveti in razgovori bi se lotili še drugih problemov, ki so stalni spremljevalci kulturnega snovanja in izvajanja.

Nastopili so naslednji zbori: moški zbor Alpina - Žiri, moški zbor Solidarnost - Kamnik, ženski zbor - Jesenice, moški zbor - Podnart, mešani zbor - Kotmora vas (avstr. Koroška), moški zbor - Cerklje in mešani zbor - Mengeš.

Izvajali so pesmi slovenskih, jugoslovanskih in tujih skladateljev.

Polna dvorana je z aplavzom nagradila vse izvajane pesmi.

Posebna čast je bila za zbor in pevovodje, prisotnost slovenskih skladateljev, katerih pesmi so se izvajale na srečanju. Radovan Gobec, Slavko Mihelčič, Jožef Močnik in drugi.

V izjavah po srečanju so strokovnjaki iz glasbenega področja zelo dobro ocenili celotno prireditev.

Zelo je bilo pohvaljeno izvajanje in nastop ženskega pevskega zbora z Jesenic, kar je lepa spodbuda za nadaljnje delo zbora in profesorja Milka Škoberneta, ki zbor strokovno vodi že od vsega začetka.

Organizacija je bila dobra. Navzo-

ci so bili predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Domžale, predstavniki kulturnih skupnosti, vseh organizacij ZKO Gorenjske in regijskega združenja Gorenjske.

Po pevskem srečanju je bilo v tovarniški menzi tovarne TRAK Mengeš prijateljsko srečanje vseh nastopajočih in predstavnikov ZKO.

Vsem dirigentom, prisotnim skladateljem in predstavnikom ZKO so podelili knjigo Pomniki iz NOB. Zelo lepe vtise z nastopa in srečanja smo odnesli v svojih srcih domov.

Na srečanju na Jesenicah bodo nastopili naslednji pevski zbori: moški zbor Vintgar Blejska Dobrava, ženski zbor - Kamnik, moški zbor - Zasip, mešani zbor - Tržič, moški zbor - Virmaše (avst. Koroška), mešani zbor - Domžale, moški zbor - Sveče (avstr. Koroška) in akademski zbor - Kranj.

Želeli bi, da bi se zbori 20. aprila na Jesenicah počutili kot po dobri in lepo izvajani pesmi in da bi vsi družbeni in kulturni delavci ter ljubitelji petja s svojo navzočnostjo pozdravili to srečanje in s tem počastili letošnje jubileje.

J. F.

RAZPIS POSOJIL

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice skladno z določili zakona o programiranju in financiranju graditve stanovanj, družbenega dogovora o upravljanju in gospodarjenju s sredstvi za kreditiranje graditve stanovanj ter pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve objavlja po sklepu 3. seje zbora uporabnikov skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice z dne 28. 3. 1979

RAZPIS

ZA DODELITEV POSOJIL DELAVCEM, KI GRADIJO OZIROMA ADAPTIRAJO STANOVANJSKE HIŠE ALI KUPUJEJO DRUŽINSKA STANOVANJA

1. SPLOŠNI RAZPISNI POGOJI

Posojilo po tem razpisu lahko najamejo delavci tistih temeljnih in drugih organizacij združenega dela in skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organizacije), ki združujejo del svojih stanovanjskih sredstev po določilih Samoupravnega sporazuma o izločanju, združevanju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko graditve v občini Jesenice za obdobje 1977 - 1980 ali po ustreznem odloku skupščine občine Jesenice.

Razpisa se lahko udeležijo tudi delavci, ki združujejo svoje delo pri samostojnih obrtnikih, če le-ti vplačujejo stanovanjska sredstva od skupnega zneska izplačanih osebnih dohodkov samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice.

Posojila so razpisana iz dela sredstev za stanovanjsko gradnjo, ki jih organizacije združujejo pri Ljubljanski banki TBG Kranj, poslovna enota Jesenice in iz dela sredstev, ki jih vplačujejo samostojni obrtniki od skupnega zneska izplačanih osebnih dohodkov pri njih zaposlenih delavcev.

Razpisni vrednosti znašata:

— za delavce, ki združujejo delo pri organizacijah do višine 5.500.000,— din

— za delavce, ki združujejo delo pri samostojnih obrtnikih do višine 500.000,— din.

Delavci, ki nimajo stanovanja ali imajo neprimerno ali neustrezno stanovanje, lahko zaprosijo posojilo pod naslednjimi pogoji:

— da gradijo oz. adaptirajo stanovanjsko hišo ali kupujejo stanovanje v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda.

— da so kreditno sposobni.

Posilci za posojilo, ki bo uporabljeno za dograditev stanovanjske hiše pa morajo izpolnjevati še naslednje pogoje:

— stanovanjska hiša mora biti že zgrajena do III. gradbene faze, oz. do I. gradbene faze, če gradnjo montažno stanovanjsko hišo,

— stanovanjsko hišo morajo usposobiti za vselitev najpozneje v roku 36 mesecev po dodelitvi kredita, če zasedajo družbeno najemno stanovanje.

Posojila za adaptacijo obstoječih stanovanjskih hiš in stanovanj bodo odobrena le tistim posilcem, ki bodo z adaptacijo dosegli boljše funkcionalno razporeditev in povečanje števila stanovanjskih prostorov ali zboljšali stanovanjske razmere z uvedbo ali modernizacijo sanitarnih in ogrevalnih opreme.

Posojilo za gradnjo oz. adaptacijo stanovanjske hiše se lahko odobri tudi tistim delavcem, ki gradijo ali adaptirajo svoje stanovanjske hiše izven občine Jesenice in to v kraju z urejenimi pogoji dnevnega prevoza na delo in z dela, vendar se morajo v tem primeru obvezati, da bodo takoj v celoti vrnili preostali del neodplačanega posojila, če pridobijo lastnost delavca v drugi organizaciji izven občine Jesenice.

II. LASTNA UDELEŽBA

4. člen

Pri nakupu, gradnji ali adaptaciji stanovanjske hiše ali stanovanja mora posojilodajalec sodelovati z lastno udeležbo.

1. Znesek posojila, ki pripada delavcu, kadar gradi oz. adaptira družinsko stanovanjsko hišo, izražen v odstotku od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše je razviden iz naslednje tabele:

Če znaša povprečni mesečni OD na člana družine v primerjavi s povpreč. mes. OD v občini Jesenice za leto 1978

Znaša lastna udeležba v % od vred. standard. družinske stanovanjske hiše najmanj

Potem pripada delavcu posojilo v % od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše največ do

do 50 % 40 % 30 %

od 51 - 75 % 45 % 25 %

od 76 - 100 % 50 % 20 %

od 101 - 120 % 55 % 15 %

nad 120 % 60 % 10 %

2. Znesek posojila, ki ga delavec lahko dobi za nakup lastniškega (etažnega) stanovanja in potrebna lastna udeležba izražena v odstotku od cene standardnega stanovanja, sta razvidna iz naslednje tabele:

Če znaša povprečni mesečni OD na člana družine v primerjavi s povprečnim OD v občini Jesenice za leto 1978

Znaša lastna udeležba v % od cene standard. stanovanja najmanj

Potem pripada delavcu posojilo v % od cene standardnega stanovanja največ do

do 50 % 30 % 35 %

od 51 - 75 % 35 % 25 %

od 76 - 100 % 40 % 20 %

od 101 - 120 % 45 % 15 %

nad 120 % 50 % 10 %

5. člen

Za lastno udeležbo štejeta tudi namensko privarčevani denar in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi namenskega varčevanja v banki, ne šteje pa se posojila, ki jih je delavec pridobil v organizaciji, v kateri združuje delo iz sredstev skupne porabe oz. na podlagi vezave teh sredstev v banki.

III. DRUGI POSOJILNI POGOJI

6. člen

Odplačilna doba za posojilo, katerega najame delavec za nakup lastnega stanovanja oz. gradnjo ali adaptacijo stanovanjske hiše, znaša 20 let, če ima delavec enak ali nižji osebni dohodek v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v občini Jesenice za leto 1978.

Odplačilna doba se skrajšuje, če presega delavčev povprečni OD na zaposlenega v občini Jesenice po naslednji tabeli:

— do 10 % 19 let

— od 11 - 20 % 18 let

— od 21 - 30 % 17 let

— od 31 - 40 % 16 let

— od 41 - 50 % 15 let

— nad 50 % 14 let

7. člen

Obrestna mera za posojilo je 4 % letno. Po preteku 10 let od pričetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča za 2 %.

8. člen

Skupna obremenitev posojilodajalca po zaprosenem posojilu in že odobrenih posojilih ne sme presegati 1/3 mesečnega osebnega dohodka posilca. Obveznosti do 1 leta se ne štejejo kot obremenitev.

IV. DOKUMENTACIJA

Udeleženci razpisa morajo k zahtevkom za posojilo na predpisanih obrazcih, ki jih dobijo v Ljubljanski banki, TBG Kranj, poslovna enota Jesenice, predložiti še:

a) Za nakup stanovanja v etažni lastnini

— Izjavo organizacije o stanovanjskih razmerah delavca, potrdilo o njegovem povprečnem mesečnem OD za leto 1978 in njegovih dolgoročnih in kratkoročnih obveznostih iz osebnega dohodka (z navedbo stanja posojil) in enako potrdilo organizacije, pri kateri je zaposlen prosilec zakonec.

— potrdilo prijavnega urada o številu njegove družine in izjavo delavca, koliko članov družine bo vseljeno v kupljeno stanovanje.

— kupoprodajno pogodbo ali predpogodbo za nakup stanovanja v etažni lastnini z navedbo objekta, v katerem kupuje stanovanje in podatki o stanovanju.

— fotokopijo varčevalnih pogodb, če delavec ali člani njegove družine namensko varčujejo v banki in na varčevanje še niso dobili stanovanjskega posojila.

— fotokopije posojilnih pogodb za posojila, za katera delavec ali člani njegove družine še nimajo upravno izplačanih prepovedi na osebne dohodke.

b) Za graditev ali adaptacijo stanovanjske hiše

Delavci, ki gradijo ali adaptirajo individualno stanovanjsko hišo, pa morajo poleg dokazil iz 1., 4. in 5. alineje, ki veljajo za delavce, ki kupujejo stanovanja v etažni lastnini, predložiti še:

— potrdilo prijavnega urada o številu njegove družine in izjavo, koliko članov družine bo vseljeno v zgrajeno ali adaptirano individualno stanovanjsko hišo.

— fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja za gradnjo ali adaptacijo individualne stanovanjske hiše in zemljiškoknjižni izpis z datumom izdaje po 1.1.1979.

— predračun stroškov po zaključni III. gradbeni fazi, oz. I. gradbeni fazi za montažno hišo in vire sredstev za gradnjo individualne stanovanjske hiše ter opis še nedokončanih del, za adaptacijo stanovanjske hiše pa predračun in vire sredstev ter opis morebitnih že izvedenih adaptacijskih del.

— izjavo, da bodo v roku 36 mesecev po dodelitvi posojila izpraznili družbeno stanovanje, kolikor zasedajo tako stanovanje.

— mnenje organizacije, v kateri ima prosilec lastnost delavca, če gradi stanovanjsko hišo izven občine Jesenice.

c) Delavci, ki združujejo svoje delo pri samostojnih obrtnikih pa še:

— potrdilo samostojnega obrtnika o vplačanih stanovanjskih sredstvih samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice v letu 1978.

— potrdilo samostojnega obrtnika, da ima s prosilcem sklenjeno redno delovno razmerje za nedoločen čas.

— mnenje osnovne organizacije sindikata delavcev, zaposlenih pri samostojnih obrtnikih.

Pri vseh sprejetih vlogah bo preverjeno dejansko stanje na terenu.

V. OSTALE DOLOČBE

Vlogo za dodelitev posojila je potrebno vložiti v 30 dneh od dneva objave na predpisnem obrazcu s celotno dokumentacijo pri Ljubljanski banki, Temeljni banki Kranj, poslovna enota Jesenice, Titova 8/1, kjer udeleženci razpisa dobijo podrobnejša pojasnila. Prepoznajo prispelne vloge se ne bodo obravnavale.

Končni slep o odobritvi oz. zavrnitvi posojila bo sprejel pristojni organ stanovanjske skupnosti Jesenice, o izidu razpisa pa bodo obveščeni vsi prosilci v roku 30 dni po preteku razpisnega roka.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

PRVI MAJ V CRIKVENICI

TOZD Družbena prehrana nam tudi letos nudi pakete v našem domu v Crikvenici za prvomajске praznike. V paket so vključeni trije obroki in prenočišče.

Cena prvomajskih paketov:

I. paket – 5 dni

od 27. 4. večerja do 2. 5. kosilo
odrasli 550. – din
otroci od 4 – 10 let: 275. – din

II. paket – 3 dni

od 29. 4. večerja do 2. 5. kosilo
odrasli: 330. – din
otroci od 4 – 10 let: 165. – din

III. paket – 2 dni

od 30. 4. večerja do 2. 5. kosilo
odrasli: 220. – din
otroci od 4 – 10 let: 110. – din

Samo prenočišče otroci do 4. leta: 15. – din

Turistična taksa še ni znana. Koristijo se lahko samo 5, 3 in 2-dnevni paketi.

Prijave sprejema KSI Odd. za družbeni standard soba 11 (tel.: 737) do zasedbe mest. Napotnice in plačilo paketa je na vodstvu TOZD Družbena prehrana dne 23., 24. in 25. 4. 1979 od 10. – 13. ure.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 7. aprila, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ROŽCA NA PLAVŽU.

VABILO UPOKOJENCEM

Odbor društva upokojencev Javornik – Koroška Bela vabi vse člane na redno delovno konferenco, ki bo 7. aprila ob 16. uri v domu DU Javornik-Koroška Bela.

Odbor DU

ČLANOM DU JESENICE

Člane društva upokojencev Jesenice obveščamo, da bo v soboto, 7. aprila, ob 16. uri v prostorih doma redni mesečni sestanek. Po sestanku bo prikaz drugega dela barvnih diapozitivov pokojnega mojstra fotografije Slavka Smoleja, ki jih je naslovil CVETJE IN OBRAZI NAŠIH GORA. Avtorjevo besedilo k diapozitivom bo bral Franci Pogačnik.

ZAHVALA

Krajevni organizaciji ZB NOV Plavž se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo in obisk na domu ob novem letu in ob dnevu žensk – 8. marcu in jim želim še veliko delovnih uspehov.

Fanika Žunec

ZAHVALA

Tovarišici Ančki Jeršin, referentki za skrb borcev pri skupščini občine Jesenice, se iskreno zahvaljujem za njeno skrb in pozornost v moji dolgotrajni bolezni. Obenem ji želim zdravja in delovnih uspehov.

Fanika Žunec

ZAHVALA

Krajevni odboru ZB NOV Plavž se zahvaljujem za darilo in obisk na domu ob novem letu in ob 8. marcu. Zahvaljujem se za pozornost in želim veliko delovnih uspehov.

Ančka Klemenčič

ZAHVALA

Veteranom kegljaškega kluba Jesenice se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo ob moji 70-letnici.

Rudi Mandič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna debele pločevine se iskreno zahvaljujem za prejeto denarno pomoč, ki mi je med boleznijo zelo dobrodošla.

Mirko Novosel

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. aprila ameriški barvni risani film TOM IN JERRY, ob 15. uri.
7. in 8. aprila franc. barvni pustolovski film GROŽNJA, režija Alain Corneau, v gl. vlogi Yves Montand, ob 17. in 19. uri.
9. in 10. aprila angl. barvni akcijski film MASČEVALEC IZ BELFASTA, režija D. Sharp, v gl. vlogi Rod Steiger, ob 17. in 19. uri.
11. aprila danski barvni erot. film HOPSASA V POSTELJI, režija Joh Hilbard, v gl. vlogi Ole Soeltoft, ob 17. in 19. uri.
12. aprila zaprto.
13. aprila amer. barvni pustolovski film PREGNANI KAVBOJ, režija Vincent Mc Evey, v gl. vlogi Vera Miles, ob 17. in 19. uri.
14. in 15. aprila hongkongski barv. karate film ZMAJI TEŽKO UMI-RAJO, režija Ng Se Juen, v gl. vlogi Cheung Nick, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

7. in 8. aprila angl. barvni akcijski film MASČEVALEC IZ BELFASTA ob 18. in 20. uri.
8. aprila amer. barvni risani film TOM IN JERRY, ob 10. uri.
9. in 10. aprila franc. barvni pustolovski film GROŽNJA, ob 18. in 20. uri.
11. aprila zaprto.
12. aprila domači barvni film PO-KVARJENO, ob 18. in 20. uri.
13. aprila danski barvni erotični film HOPSASA V POSTELJI, ob 18. in 20. uri.
14. in 15. aprila amer. barvni komedijski film NAJBOLJ NORI RELY NA SVETU, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

7. aprila hongkongski barvni karate film BRUS LEE PROTI SUPERMENU, ob 20. uri.
11. aprila angl. barvni akcijski film MASČEVALEC IZ BELFASTA, ob 20. uri.
14. aprila domači barvni film PO-KVARJENO, ob 20. uri.
18. aprila amer. barvni komedijski film NAJBOLJ NORI RELY NA SVETU, ob 20. uri.
Kino DOVJE – MOJSTRANA
7. aprila amer. barvni pustolovski film DRAM – POSLEDNJI MANDINGO, ob 19. uri.
8. aprila hongkongski barvni karate film BRUS LEE PROTI SUPERMENU ob 19. uri.
14. aprila angl. barvni akcijski film MASČEVALEC IZ BELFASTA, ob 19. uri.
15. aprila dom. barvni film PO-KVARJENO, ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

V soboto, 7. aprila ob 18. uri gostuje v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku igralska družina KUD Rudi Jedretič iz Ribnega pri Bledu s komedijo Antona Tomaža Linhart Županova Micka.

Komedijo je režiral Rado Možan, uprizorili pa jo bodo v okviru regijskega srečanja gledaliških skupin.

OBJAVA RAZPISA ZA VPIS V ENOTE ŠOL ZA ODRASLE PRI DELAVSKI UNIVERZI JESENICE

V skladu z razpisom za vpis novincev v šolskem letu 1979/80, ki ga je objavila izobraževalna skupnost Slovenije v Delu dne 13. marca 1979, delavska univerza Jesenice obvešča o vpisu v enote šol za odrasle:

- enote za odrasle POKLICNE ADMINISTRATIVNE ŠOLE poklicni administrator
- enote za odrasle EKONOMSKE SREDNJE ŠOLE ekonomski tehnik
- enote za odrasle GOSTINSKO POSLOVODSKE ŠOLE poslovodja kuhinje poslovodja strežbe
- enote za odrasle SREDNJE ELEKTROTEHNIČNE ŠOLE elektrotehnik

Pogoji za vpis:

- za enote šol za odrasle pod točko a) in b) je pogoj končan 8. razred osnovne šole;
- pod točko c) in d) pa je pogoj končana ustrezna poklicna šola;
- Kandidati za vpis morajo oddati izpolnjeno prijavo za vpis (obrazec 1.20 kolkovan s kolekom za 4. – din administrativne takse), ki jo oddajo delavski univerzi Jesenice.
- Kandidati za vpis v enote šol za odrasle morajo oddati prijave do 20. junija 1979. Poleg je treba oddati spričevalo o končani ustrezni šoli in druge zahtevane dokumente.

Dodatne informacije dobijo kandidati na delavski univerzi Jesenice, Trg Toneta Čufarja 1, telefon 81-072.

ZAHVALA

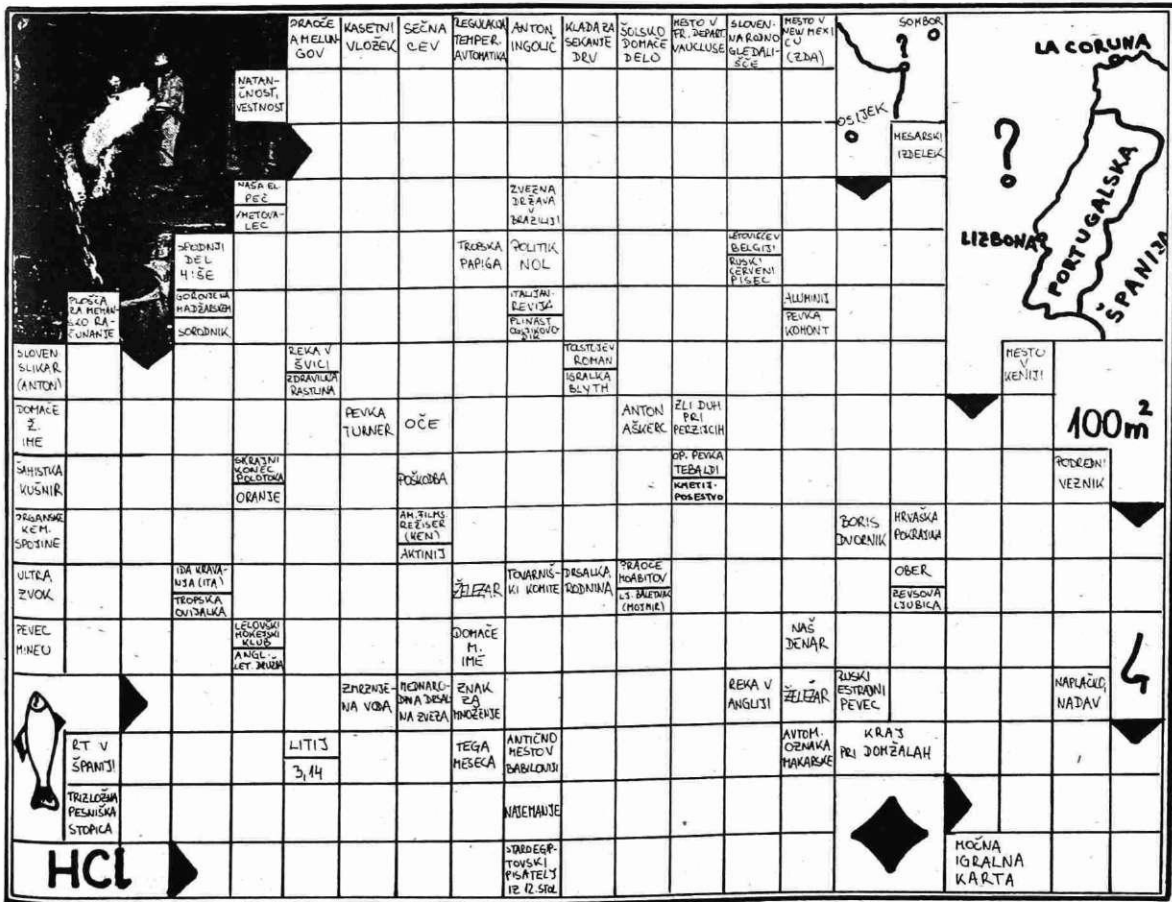
Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming-štel se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezni.

Lojze Grašič

REŠITEV KRIŽANKE IZ 12. ŠTEVILKE ŽELEZARJA:

TRANSILVANIJA, ČIŠČENJE KOKIL, BK, LAUDA, OM, MLEKO, BEDANEC, LIRA, RIŽ, RONO, RAB, TREMA, CS, OČE, KEN, ANA, SI-SAK, ATE, IV, ELZA, BALA, STRAJNAR, ČA, GA, ATOMI, TRATNIK, LARSEN, RON, MERI, VOJNA, KLETKA, BM, KOMEN, ANE, NAUM, OP, AITOLIA, NN, TAOS, VOKLO, RJAZAN, DICKENS, DICKENS, INDOL, AARE, KNIN, TT, JT, GI.

Dopisujte v Železarja

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega draga očeta, dedka, sina, brata in nečaka

CIRILA KRIVCA

se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem, ljubljanski banki, Svobodašem, balinarjem in sostanovalcem za darovane vence. Iskrena zahvala njegovim trem dragim prijateljem za darovano cvetje in Bertiju Brunu za poslovilne besede ob odprtem grobu v imenu delavcev TOZD Jeklovlek.

Zahvaljujem se tudi tov. Zagorčevi za nesebično pomoč, ki je bila ob tej žalostni izgubi tako dobrodošla in hvala vsem, ki so kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami in ga v tako velikem številu spremili na njegovo zadnjo pot.

Zalujoci: hčerka z družinoma, mama brat in sestre z družinami, teta in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice, sestre in tete

TEREZIJE ČRV

se iskreno zahvaljujem zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za trud, da bi jo ohranili pri življenju.

Iskrena hvala sostanovalcem za pomoč v najtežjih trenutkih, posebno družini Gerdej, Čimžar in Cvetkovič.

Zahvaljujem se darovalcem vencev, cvetja in za denarno pomoč sostanovalcem, bivšim sosedom z Javornika in bivšim sodelavkam.

Hvala pevcem za žalostinke in vsem, ki so nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami in jo spremili na njeno zadnjo poti.

Zalujoci: hčerka Andrejka z družino, brata Franc in Jernej z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi jo je dodelila v času moje bolezni.

Mattja Begič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene in mame Olge Mežnarc se v imenu vsega sorodstva zahvaljuje mož Vinko, sin Bojan in hčerka Romana z družino vsem, ki so se v tako velikem številu poklonili njenemu spominu, darovali cvetje in vence ter jo spremili v prezgodnji grob.

Posebno zahvalo smo dolžni vsem zdravnikom, kateri so jo obiskovali na domu in ji lajšali bolečino, najbolj pa se zahvaljujemo dr. Branimiru Čehu za njegovo nesebično pomoč skozi vsa leta bolezni, hvala tudi osebju obratne ambulante Železarne za veliko razumevanje.

Velika hvala tudi sostanovalcem bloka 92, vsem sosedom, sodelavkam in sodelavcem iz profilnih valjarn, sodelavcem in sodelavkam FRS, skladišču valjarne Bela, plastike iz TOZD Remontne delavnice, in izvršnemu odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne za finančno pomoč. Hvala tudi pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, pevcem društva upokojencev Javornik – Kor. Bela, govornikom Jaku Svetini in Romanu Rižmariču.

Se enkrat hvala vsem, ki so se v tako velikem številu poslovili od nje in nam izrekli sožalje.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi našega ljubega moža in očeta

DANIJA LANGUSA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam izrazili sožalje in sočustvovali z nami, darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovo zadnjo poti. Posebna zahvala dr. Mencingerju za dolgoletno zdravljenje in dr. Markežu za zadnjo pomoč.

Hvala članom ZB NOV, društvu upokojencev Zirovnica, tov. Spornu za izrečene poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Zalujoci: žena Nežka, sinova Dani in Milan z družinama

Smučanje

ŽAN OSVOJIL SLOVENSKI POKAL

Tekmovanje alpskih smučarjev za slovenski pokal se bliža koncu. Med našimi smučarji smo največ uspeha dosegli pri mlajših pionirjih, kjer sta Robi Žan in Saša Robič prepričljivo osvojila prvi dve mesti. Tako bo Robi Žan že tretji Jeseničan, ki mu je uspel ta podvig, saj sta pred njim v preteklem letu to že dosegla Grega Benedik pri mlajših mladincih in Barbara Kunc med mlajšimi pionirkami.

Tekmovanje za slovenski pokal se ocenjuje podobno, kot tekmovalci za svetovni pokal, saj tekmovalci prejmejo za zmago 25 točk, za drugo mesto 20, tretje 15 točk itd. V rezultatu pa se štejejo najboljši tri tekme v valalumu in veleslalomu.

Podelitev slovenskih pokalov bo na tekmi v paralelnem slalomu na Soriški Planini. Tekma bo 14. aprila. Na njej pa bodo nastopili po štirje najboljši tekmovalci v posameznih starostnih kategorijah.

Minulo soboto in nedeljo so naši smučarji sodelovali še na nekaterih tekmah. Ker je bilo ves teden zelo slabo vreme, so bili doseženi nekateri presenetljivi rezultati, tekme brez treningov pa so postale nesmiselne.

Tekmovalci selekcijskega razreda so imeli v soboto tekmo v veleslalomu na Kravcu. Ponovno sta in to že sedmič v letošnji sezoni naša pionirja dosegla dvojno zmago in dokazala, da sta zares najboljša med mlajšimi pionirji.

Rezultati: 1. Saša Robič 58.13, 2. Robi Žan 58.20.

V nedeljo pa so se mlajši pionirji na Zatrniku pomerili v slalomu. Tokrat je sicer z minimalno razliko zmagal član Alpetoura iz Škofje Loke Košir, Robi Žan pa je bil drugi.

Rezultati: 1. Košir - Alpt. 78.30, 2. Žan - Jes. 78.47, 5. Robič - Jes. 79.53 itd.

Robi Žan je tako s sobotno zmago postal najboljši uspešen jeniški smučar v letošnji sezoni, saj je dosegel osem zmag, dvakrat postal prvak Slovenije in osvojil slovenski pokal. Tudi uspeh Robiča, ki je bil dvakrat vice šampion Slovenije, bil drugi v pokalu, postal zmagovalček na avstrijskem asko prvenstvu, je precej lep.

Tekmovalci prehodnega razreda so imeli tekmo v slalomu na Soriški planini. Matej Oblak, ki je tehnično izreden smučar na mehkih in poloznih progah, zaradi svoje manjše telesne teže od ostalih konkurentov ni mogel doseči več, kot je dosegel, zaostal pa je minimalno. Izredno dobro sta se uvrstila Naglič in Lavtizar. Naglič si je s tem zagotovil status pionirskega reprezentanta za prihodnjo sezono, bil pa je pod psihično obremenitvijo, saj mu je manjkalo le še en dober rezultat v slalomu. Kljub visoki startni številki (39) pa mu je to uspelo. Izredno pa je napredoval v letošnji sezoni Kranjskogore Jože Lavtizar, ki se je z izrednimi uvertisami prebil med najboljši jugoslovanske pionirje, ti pa so med najboljšimi v Evropi. S temi svojimi rezultati pa je tudi dokazal, da se kljub dosti zaprtemu tekmovalnemu sistemu da prodrati naprej.

STAR. PIONIRJI: 1. Petrovič - Nov. 87.16; 2. Erbežnik - Ol. 87.93; 3. Knific - Alpt. 88.45; 4. Oblak - Jes. 88.65; 6. Naglič - Jes. 91.36; Lavtizar - Kr. gora 92.11.

EKIPA TERITORIALCEV OBČINE SPET NAJBOLJŠA

V Zgornji Radovini je bil v nedeljo, 1. aprila tradicionalni, tokrat že peti patrolni tek na smučeh, ki ga je tudi tokrat zelo uspešno izvedla strelska družina Janez Mrak Dvoje-Mojstrana. Tekmovanje, ki se iz leta v leto uveljavlja, nima le tekmovalnega značaja. Člani strelske družine z njim tudi dostojno počastijo spomin na tragičen dogodek septembra 1944, ko je gorela vsa Radovina, v plamenih pa zgoreli prebivalci te prijetne doline, med njimi tudi otroci. Ni odveč tukaj pripomniti, da partizanska Radovina, z vso žalostno zgodovino ostaja nekje odmaknjena, delovni ljudje in občani jo obiskujejo zgolj izletniško. Morda bi kazalo resneje razmisлити o tem, da zgledu strelske družine Dvoje-Mojstrana sledijo tudi druge organizacije, predvsem mladina, da v spomin na požig Radovine izvedejo spominski pohod v dolino ali kaj podobnega.

Vsaokletni patrolni tek, si je že pridobil širok krog privrženec, ki poleg merjenja telesnih moči, tudi na strelišču pokažejo veščine in natančnost rokovanja z malokalibrsko puško. S tem pa seveda krepijo aktivnosti v okviru koncepta ljudske obrambe in družbene samozasčite.

Čeprav je bilo v nedeljo v Radovini neugodno vreme, večkrat je naletaval tudi močan sneg, se je na startu zbralo 26 ekip in sicer predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz KS Dvoje-Mojstrana, odborov za LO in družbeno samozasčito iz drugih krajevnih skupnosti, predstavnikov občinskega štaba teritorialne obrambe, ekipe varnostnih organov in milice, planinskih društev, temeljnih organizacij iz jeniške občine in drugih organizacij. Ob tem pa je razveseljevalo, da vsako leto sodeluje več ženskih ekip. Letos jih je bilo pet. Proga je bila dolga štiri kilometre, na doletni vmesni točki pa so izvedli streljanje z malokalibrsko puško. Število zadetkov se je potem tudi šlo v končni rezultat posameznih ekip. Poudariti velja, da so bili tudi rezultati streljanja zelo dobri.

Ekipa občinskega štaba teritorialne obrambe občine Jesenice je uspela tudi letos ubraniti lanski naslov ekipnega zmagovalca.

JESENIŠKI NOGOMETŠI BODO ZAČELI S TEKMOVANJEM

V soboto, 7. aprila se bodo spet začela pokalna tekmovalna v gorenjski nogometni ligi, v kateri nastopajo tudi člani nogometnega kluba Jesenice. Po lanskemletnem uspešnem zaključnem jesenskem tekmovalju, so se tudi letos nogometiši zelo skrbno pripravljali.

S pripravami so začeli že 15. januarja in sicer najprej v telovadnici, kasneje pa tudi na snegu. V zadnjih dveh mesecih pa so odigrali tudi več prijateljskih tekem in sicer z nogometisti Tolmina, Merkatorja, Slovana, Lesca, Bohinjem, selekcijo Gorenjske in drugimi ekipami. Priprave so v celoti uspele, nogometiši pa so si poleg dodatnega znanja pridobili tudi ustrezno kondicijo. Tudi na spomladanskih tekmah bodo igrali v standardni postavi, le en igralec nekaj časa ne bo mogel nastopiti, ker si je na tekmi z Merkatorjem poškodoval nogo.

V soboto, 7. aprila bo na sporedu prva pokalna tekma Gorenjske, v kateri se bodo člani NK Jesenice pomerili z ekipo LTH iz Škofje Loke. Tekma se bo začela ob 15.30 na nogometnem igrišču v Podmežaklju.

J.R.

STAR. PIONIRKE: 1. Leskovšek - Nov. 88.21, 10. Klinar - Jes. 99.37.

MLAJŠI MLADINCI: 1. Pernel - Alpt. 85.33, 6. Kavčič - Jes. 89.96, 7. Podrekar - Jes. 91.39.

Člani vrhunškega razreda so imeli v nedeljo veleslalom v Podkorenju. V konkurenci žensk, kjer sta sodelovali tudi naši dve tekmovalki Benedičičeva in Veskova, so nastopile ponovno po daljšem času zopet vse najboljšie članice A ekipe. Zaradi izredno mehke proge pa so bili doseženi precej presenetljivi rezultati, saj je bila Dornigova šele tretja, Tometova pa celo peta. Naši dve se nista ravno najbolje odrezali, Barbara Benedičič je bila osma, Saša Vesek pa enajsta, toda obe sta precej zaostali za zmagovalko.

REZULTATI: 1. Oblak - Alpt. 1:59.42, 8. Benedičič - Jes. 2:07.12, 11. Vesek - Jes. 2:09.42, 13. Urh - Radov. 2:11.67.

V konkurenci mlajših mladink je bila Barbara Benedičič druga, Saša Vesek pa četrta.

Grega Benedik je z jugoslovansko reprezentanco sodeloval na balkanskem prven-

stvu v Bolgariji. V slalomu je kot najboljši jugoslovanski mladinec osvojil četrto mesto, ravno tako pa je bil četrty v veleslalomu, vendar pa sta bila pred njim še dva Jugoslovana. Jugoslovani so kot ekipa osvojili prvo mesto in osvojili sedem zlatih, šest srebrnih in šest bronastih kolajnz. Tudi tekači so izredno uspešno zastopali Jugoslavijo, Jeseničana brata Djuričič pa sta bila med zelo uspešnimi. Tone Djuričič je med člani na 15 km osvojil tretje mesto in bil najbolj zaslužen za zmago jugoslovanske štafete. Med mladinci pa je Dušan Djuričič osvojil drugo mesto in srebrno kolajno.

REZULTATI: slalom - Mladinci: 1. Angelov - Bolg. 100.69, 4. Benedik - Jug. 104.60.

Veleslalom - Mladinci: 1. Franko - Jug. 2:06.05, 4. Benedik - Jug. 2:09.73.

Tek - 15 km - člani: 1. Lebanov - Bolg. 51:58.07, 2. Jelenc - Jug. 54:03.02, 3. T. Djuričič - Jug. 54:15.06, 5. Podlogar 54:55.25.

MLADINCI 10 km: 1. Čarman - Jug. 36:22.32, 2. D. Djuričič 37:13.66, 4. D. Podlogar 38:31.76, 7. Piber 39:33.31.

Košarka

KK RADENSKA : KK JESENICE (članice) 0:20

SPODBUDNA ZMAGA

KK JESENICE : KK KOČEVJE (člani) 89:88 (43:44)

V soboto, 31. marca so v dvorani ŽIC mladi jeniški košarkarji dosegli svojo prvo zmago v republiški ligi sicer minimalno - pa vendar.

Za Jesenice so dosegli koše: Smolej 30, Azman 21, Rizvanović 10, Berginc 13, Novak 8, Matučec 5.

Jeseničani so tekmo začeli zelo poletno in že takoj na začetku povedli za pet košev. Sredi polčasa so se gostje zbrali in obrnili rezultat za nekaj košev v svojo korist. Takrat so domači igralci prešli iz posamične obrambe na tesno pokrivanje nasprotnika že na njegovi polovici terena, pod svojim košem pa so igrali postavljeno (konsko) obrambo. Na ta način so uspeli zmanjšati prednost gostujoče ekipe ob polčasu samo na en koš.

V drugem polčasu so domačini ponovno igrali posamično obrambo. Takoj so povedli in minimalnega vodstva niso izpustili iz rok do konca tekme.

Prva zmaga ni toliko pomembna zaradi osvojitve dveh točk kot zaradi morale mlade ekipe, ki je končno sama sebi dokazala, da lahko tudi zmaguje. Robustni gostje iz Kočevja so igrali grobo.

V soboto, 7. aprila, bodo igrali Jeseničani tekmo s Tomosom v Kopru.

REZULTATI: Moške ekipe: 1. Občinski štab teritorialne obrambe občine Jesenice (Alojz Keršaj, Janez Mlinar, Branko Kajzar) 18.09.32, 2. Postaja milice Jesenice - rezervisti (Franci Kotnik, Andrej Janša, Izidor Kofler) 18.52.57, 3. Smučarski klub Kranjska gora (Ivo Skumavc, Jure Žerjan, Mirko Lebar) 20.11.16, 4. Strelska družina Janez Mrak Dvoje-Mojstrana 21.10.30, 5. Družbenopolitične organizacije KS HRSKI 21.25.39, 6. Odbor za LO in DS KS Žirovnica 22.03.74, 7. Strelska družina Stane Rozman God Martuljek 23.40.68, 8. Občinski štab TO občine Jesenice II. ekipa 23.54.90, 9. Planinsko društvo God Martuljek 24.29.66, 10. Odbor za LO in DS Rateče 24.45.64 itd.

Ženske ekipe: 1. Krajevna skupnost Rateče I. ekipa (Tončka Brudar, Marija Kajzar, Tončka Šumi) 26.58.23, 2. TPO Golica Jesenice, (Mara Rekar, Lidija Pšenica, Cilka Anceji) 27.40.75, 3. Krajevna skupnost Rateče II. ekipa (Slava Mežik, Mima Petrič, Dragica Mlinar) 29.54.70 itd.

J. Rabič

Judo

NAJMLAJŠI SPET USPEŠNI

V soboto, 31. marca je bil v telovadnici družbenih organizacij za Bežigradom v Ljubljani, deseti mladinski turnir v judu, v počastitev dneva mladosti.

Turnirja so se udeležili tudi jeniški judoisti in to trije člani judo sekcije TVD Partizan Jesenice in trije člani ŠSD Železar, železarskega izobraževalnega centra. Za člane ŠSD Železar, Abramoviča, Cirkiča in Horozoviča, je bilo to prvo tekmovalno. Abramovič je v prvem kolu zmagal, ostala dva pa izgubila. Vsem trem lahko le

želimo, da tudi naprej vneto trenirajo in se udeležujejo tekmovalj, saj se bodo le tako znebili začetniške trene in pokazali prave kvalitete, obenem pa naj za seboj potegnejo tudi ostale tovarise.

Člani judo sekcije Partizana Jesenice, Fajkovič, Krnjajec in Želeb, so se tudi tokrat izkazali. Fajkovič je s štirimi zmagami in dvema porazoma zasedel odlično drugo mesto. Njegove odlike pa so izredna borbenost in želja za zmago. Želeb je bil v kategoriji do 95 kg tretji. To je kategorija v kateri člani nimajo dovolj tekmovalj in je tako Želeb v tej konkurenci nastopil letos prvič in vseeno pokazal dobre kvalitete. Krnjajec je z dvema zmagama in dvema porazoma zasedel peto mesto in s tem dokazal, da lahko z malo več truda poseže tudi v sam vrh.

Tekmovalci so tudi tokrat odšli na tekmovalje tako, da so sami urejevali vse denarne zadeve.

Člani ŠSD Železar in judo sekcija Partizan Jesenice so se izkazali in dokazali, da so na Jesenicah dobri judoisti, katerih odlika je borbenost. Vsem ostalim šolskim športnim društvom v občini je lahko ŠSD Železar za zgled uredničevanja načrta šolskih športnih društev, v katerem množično in z dosti uspeha deluje judo sekcija. Lahko omenim, da je judo šport prisoten na marsikateri slovenski šoli (osemetliki ali srednji šoli - poklicni), le na Jesenicah se do tega športa obnašamo mačehovski. Ze res, da je problem strokovnega kadra, toda z dobro voljo se da vse uredniti in tudi ta borilni šport, bi lahko jasneje gledal v jutrišnji dan, še posebej, če se zavedamo, koliko je pomemben v konceptu splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite.

Člani judo sekcije pri TVD Partizan Jesenice bodo, 29. aprila, gostovali v S. Donna di Piave (Italija), kjer je mednarodni turnir za pionirje in mladince. V začetku maja pa bo v Italiji tudi dvoboj med žensko reprezentanco Slovenije, v kateri nastopata tudi Jeseničanki, sestre Dizdarevič in selekcijo Italije, nastopili pa bodo tudi jeniški pionirji proti ustreznim italijanski selekciji.

tok.

PRIBLIŽAJMO KRNICO IN KRIŽKE PODE KRAJSKI GORI

Turistični in planinski s smučarskimi delavci v našem največjem in perspektivnem celoletnem planinskem turističnem in alpsko-smučarskem centru Kranjski gori, se že dolga leta trudijo in prizadevajo, da bi ustvarili najboljše, idealne pogoje za napredek in zdravo rast množičnosti in vrhunosti.

Doktor Josip Tičar, ustanovitelj naše gorske reševalne službe in prvi protagostni turizma v »borovski vasi« in tedanjy župan Kranjske gore, je že pred sedemdesetimi leti, pred prvo svetovno vojno z gorskimi vodniki Janezom Kosmatev, Rebenkom, Janezom Pečarjem, Bobkom, Janezom Rogarjem, Korobiljem, Janezom Petermeljem, Petermelcem in mnogimi drugimi narodno zavednimi domačini, Josipom Vandotom, Černeti in Lavtizarji jasno in prepričljivo nakazoval trdne temelje bodočemu napredku in razvoju Kranjske gore, Podkorena in Rut, Gozd - Martuljka.

Čudovit smučski svet urejenega Vitranca in Ciprnika, s smučskimi progami v Podlesu in Brsnini, vabi v Kranjsko goro množice domačin in tujih bolj ali manj razvajenih in zahtevnih ljubiteljev »bele opojnosti«. Vsa številna smučišča na Vitrancu, od Kranjske gore do Podkorena in dalje do Planice, pa v zadnjem času ne zadoščajo več množični rekreaciji.

Tako se turistični smučarski in planinski alpinistični navdušenci in z njimi tudi domači in tuji ljubitelji visokogorskega smučarskega športa, planinci, in alpinisti, vedno bolj pogosto ozirajo proti novim, lepšim, obsežnejšim in še bolj vabčim terenom na Črnem (1340 m) in Kurjem vrhu (1749 m) v Rigelnih, Kranjski gori pa se ponujajo tudi gorski svet na Vršču (1611 m), pod Vratci (1807 m) in Mojstrovku (2332 m). Vse to pa je mnogo premalo in pretesno za množico ljubiteljev zasneženih in v led vkovanih gora.

DOLGOROČNA UREDITEV SMUČARSKIH PROG Z MOJSTROVKE IN VRŠČA MIMO KOČE NA GOZDU IN MIHOVEGA DOMA V KLIN, JE ZGORENA UTOPIJA IN MNOGO PREVELIKA NERENTABILNA INVESTICIJA. Terenska dela in izseki na Kurjem ali Črnem vrhu pod Rigelni bi bili draga, mnogo predraga investicija. Kljub temu, da so bile izvršene tako na Vršču, kakor tudi na Črnem in Kurjem vrhu že meritve, so ti načrti težko ali celo nemogoče izvedljivi.

Kranjski gori se z radodarno roko ponujajo številni drugi edinstveni lepi in bogati tereni v Krnici pod Krizko steno in na Krizkih podih, kjer so podani pogoji za šestmesečno idealno smučanje v območju edinstvenih gora, ki se čredijo okoli Krnice od Frdamanih polje prek Spika in dalje prek Škrlatice, Rakove špice in Rogljice, do Razorja in Prisojnika. V suhi Pišnici pod Prisojnikom so si jeniški in drugi alpski smučarji na sesutinah plazov iz Hudičevega žleba uredili celoletni intenzivni trening. Kranjska gora bi morala usmeriti svoj kompas bodočega razvoja v Krnico in dalje v zatrej pod Krizko steno. Tu in še bolj na Krizkih podih je možno idealno smučati prek pol leta, šest mesecev od meseca decembra do maja in junija. Smučarska sezona bi se tako podaljšala v neposredni bližini Kranjske gore za minimalne in rentabilne investicije za dva do tri mesece. V Krnici je idealno sekundarno smučišče tudi v Veliki Dnini v okolici zavetišča št. I. (2180 m), pod stenami Martuljskih Pone, Oltarja, Rokavov in Škrlatice.

Iz Kranjske gore bi bilo treba zgraditi in urediti le pred plazovi varno cesto preko travnikov in senožič do Klina pod Prednjo glavo in dalje do planinske postojanke v Krnici (1112 m). Sistem žičnic bi planince, smučarje, pezalce in alpiniste potegnili prek Travnatega brda (popolnoma varnega pred kakršnimikoli plazovi iz sten Razorja in Dovškega Gamsovca) v zatrej pod Krizko steno v Kot. S to investicijo bi bilo odprto idealno smučišče v neposredni bližini Kranjske gore, ki ga že sedaj

množično uporabljajo številni domači in zamejski smučarji, ki so vajeni edinstvenega razkošja.

Ko bodo planinci in visokogorski alpski smučarji spoznali to pridobitev, si bodo želeli še več, gondolsko žičnico, vzpenjačo preko 150 do 200 metrske Krizke stene na Krizki rob (2356 m), kjer se planincem, alpskim smučarjem, pezalcem in alpinistom na višini 2500 m ponuja enkratni gorski svet med Pogačnikovim domom (2052 m) na zahodu in bivakom št IV (1980 m), na vzhodu na Rušju pod Dolkovo špico in Stenarjem. Tu na Krizkih podih med Razorjem, Pihavcem, Stenarjem, Gamsovcem, Dolkovo špico in Škrlatico, je edinstvenega bogastva na pretek, smučišča pod Stenarjem, pri treh Krizkih jezerih, pod Pihavcem in Razorjem, morajo zadovoljiti in navdušiti še tako zahtevnega in razvajenega smučarja. Bogata sončna luč razdaja vso svojo lepoto in razkošje. Pogledi na trentatorske gore dvoglavlj Kanjavec, Triglav, Cmir, Rjavino in druge najmočnejše zasnežene skalne vršice so enkratni in bogato nagrajujo v nabijo na nove obiske, ki so nepozabni.

Ze povratki iz Kota pod Krizko steno prek Travnatega brda v Krnico so v smukih spustih in vijugah enkratni. S Krizkega roba ali vrha Kriza (2410 m) se lahko po dveh smereh z enkratnimi pogledi spusti mimo bivaka št. IV na Rušju v Vrata k Aljaževemu domu, ali pa si izberemo spust skozi Sovatno in Bukovje in izviru Bistrice pod mogočeno severno steno Triglava. Dobrim smučarjem pa je na voljo tudi tretji smuk z vrha Stenarja ali sedla Planja ali Kriza mimo Pogačnikovega doma na Grivi skozi Beli potok, kjer se je leta 1871 Anton Todor, Spik, Medved boril z medvedom, v Zadnjo Trento.

Smučišča v Krnici prek Travnatega brda v Veliki Dnini in na Krizkih podih moramo približati Kranjski gori, če ji hočemo zagotoviti nadaljnji razvoj v naš največji planinski turistični in smučarski center.

Uroš

VEČ SMUČIŠČ IN ŽIČNIC OD KRAJSKE GORE DO RATEČ

Nadaljnji razvoj zimskega turizma v Kranjski gori ovira pomanjkanje smučišč in žičnic. Da bi se stanje izboljšalo, da ne bi bilo tako velikih vrst ob čakanju na prevoz z žičnicami, so se v Kranjski gori odločili, da bodo povečali površine smučarskih terenov in število žičnic.

Prvo bo na vrsti, in to že letos, urejanje novih smučišč z Vitranca proti Podkorenju in Planici. Tu bodo predvidoma že do letošnje zime uredili tri žičnice. Ob tem naj pomenimo, da bodo ti tereni ustrezali začetnikom, srednjim in vrhunskim smučarjem. Na tem prostoru bodo uredili tudi ustrezne gostinske objekte, da bodo smučarji preskrbeli s hrano in pijačo.

Ti tereni bodo podaljšali smučarsko sezono za približno tri tedne, ker na teh senčnih pobočjih leži sneg toliko dlje. Del teh smučišč bo imelo še eno prednost. Glede na to, da je del teh površin pašnikov, bo moč na njih smučati že pri minimalni višini snega.

Za izvedbo teh načrtov, ki se bodo financirali iz združenih sredstev, bo poskrbela TOŽD Žičnica HTP Gorenjka.

B.

PLESNO SREČANJE V ŽIROVNICI

V soboto, 23. marca, je bilo v telovadnici osnovne šole v Žirovnici prvo srečanje plesnih parov sedmih in osmih razredov treh osnovnih šol. Prisotni so bili plesni pari osnovnih šol: Koroška Bela, Lesce in Žirovnice. Na vseh teh šolah je tovariš Dušan Homan iz Kranja vodil plesni tečaj.

Srečanje se je začelo ob 10. uri, ko je ravnatelj šole pozdravil plesne pare, plesnega učitelja in vse prisotne.

Po pozdravu smo vsi nekajkrat prosto zaplesali, nakar so se že začele priprave za tekmovalje. Iz vsake šole je lahko tekmovalo pet parov. Najprej smo ponovili ples, ki so bili predvideni za tekmovalje in sicer angleški valček, foxtrot, jive in polka. Za tem se je tekmovalanje pričelo zares. Plesni pari so zaplesali in lahko smo videli, da so bili vsi plesni pari zelo izenačeni. Komisija, ki sta jo sestavljala plesni učitelj in njegova žena, je izbrala sedem najboljših parov, ki so se tako uvrstili v finale. Teh sedem parov je še enkrat zaplesalo iste plesne za uvrstitev.

Preden je komisija proglasila najboljše, smo lahko vsi prisotni še enkrat prosto zaplesali. Utrujeni in žejni plesalci pa so se lahko okrepčali in si pomirili živce z limonado.

Prva tri mesta so zasedli naslednji pari: 1. Šimnic - Biček - plesni par iz Koroške Bele, 2. Jemec - Pšenica - plesni par iz Žirovnice in 3. Tratnik - Bizjak plesni par s Koroške Bele.

Ti plesni pari so dobili diplome, poleg zlatih značk plesne zveze Slovenije, ki so jih dobili vsi tekmovalni pari.

Tovariš Homan je prve tri pare povabil na republiško tekmovalje v Ljubljano, ki bo 21. aprila v hali Tivoli. Plesno tekmovalje pa si lahko pridemo ogledat tudi vsi ostali.

V plesnem tečaju smo se mladi plesalci naučili osnovnih in tudi zahtevnejših plesnih veščin; samo tekmovalje pa je dokazalo, da je

bilo delo tov. Dušana Homana res uspešno. Srečanja z njim si še želimo.

Mojca Perko, novinarski krožek Žirovnica

Odbojka

PRVENSTVO ŠOL V ODBOJKI

Občinskega prvenstva v odbojki, ki je bil odigran v sredo, 28. marca, sta se udeležili prva in druga ekipa osnovnih šol Prežihov Voranc in Tone Čufar. Tokrat sta imeli več uspeha obe ekipi učenk osnovne šole Prežihov Voranc, ki sta prepričljivo premagali svoje nasprotnice.

Na tekmi je bilo mnogo navijačev, ki so bodrili svoje ekipe. Na prvi tekmi A ekip so tesno zmagala dekleta OŠ Prežihov Voranc, v tekmi B ekip pa so bila dekleta OŠ Prežihov Voranc precej boljša.

A ekipo OŠ Prežihov Voranc so zastopala: Unetič, Kantarevič, Crnkčič, Ključanin, Markež, Slamnik, Sršen in Benedičič. A ekipo OŠ Tone Čufar pa: Iskra, Dizdarevič, Ban, Štancar, Pezič, Džamastagić Z., Džamastagić D. in Klakočar. B ekipa Tone Čufar: Velova, Svetlin, Aleksić, Džamastagić D., Džamastagić Z. in Klakočar. B ekipa Prežihov Voranc: Ključanin, Crnkčič, Slamnik, Duvatovič, Beguš in Sršen.

Rezultati srečanj: OŠ P. V. A: OŠ T. Č. A - 2:1 (15:2, 15:17, 16:14). OŠ P. V. B: OŠ T. Č. B - 2:0 (15:6, 15:10).

Barbara

